

ТИ БИ АЙ БАНК ЕАД

**ГОДИШЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ,
ИЗГОТВЕН В СЪОТВЕТСТВИЕ С МЕЖДУНАРОДНИТЕ
СТАНДАРТИ ЗА ФИНАНСОВО ОТЧИТАНЕ,
ТАКА КАКТО СА ПРИЕТИ ЗА ПРИЛАГАНЕ В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ**

31 ДЕКЕМВРИ 2018 ГОДИНА

Съдържание

Годишен Доклад за дейността	i-vii
Нефинансова декларация	viii-xiii
Декларация за корпоративно управление	xiv-xx
Доклад на независимия одитор	1-9
Консолидиран отчет за всеобхватния доход	10-11
Консолидиран отчет за финансовото състояние	12
Консолидиран отчет за промените в собствения капитал	13
Консолидиран отчет за паричните потоци	14-15
Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет	16-103

**Годишен доклад за дейността на ръководството
на ТИ БИ АЙ Банк ЕАД**

ТИ БИ АЙ Банк ЕАД (Банката) (ЕИК 131134023) е част от групата на 4Финанс, която към 31 декември 2018 г., чрез Ти Би Ай Еф Файненшъл Сървисиз Б.В. притежава 100% (81,600,000 броя акции) от капитала на Банката. ТИ БИ АЙ Банк ЕАД, съвместно с дъщерните си дружества ТИ БИ АЙ КРЕДИТ АЙ ЕФ ЕН С.А. и ТИ БИ АЙ ЛИЗИНГ АЙ ЕФ ЕН С.А., предлага широка гама от банкови и финансови услуги на местни и чуждестранни клиенти чрез Централата в София, клона в Букурещ, с над 300 офиса и отдалечени работни места, обслужвани от 1,494 служители (2017 г.: 1,596 служители).

Банката развива дейност в България чрез централата си, както и в Румъния чрез клон, регистриран през октомври 2012 г. на базата на правото на единния европейски паспорт. Дъщерните дружества на банката работят по предоставяне на небанкови финансови услуги чрез наличната си офисна мрежа, като основната насока е към обслужване на физически лица и малки и средни предприятия.

Банката извършва услуги в качеството си на инвестиционен посредник, съгласно разпоредбите на Закона за публично предлагане на ценни книжа (ЗППЦК). Като инвестиционен посредник, Банката отговаря на определени изисквания за защита на интересите на клиентите, съгласно Закона за пазарите на финансови инструменти (ЗПФИ) и Наредба 38 и Наредба 58 издадени от Комисията за Финансов Надзор (КФН). Банката е създала и прилага организация свързана със склучването и изпълнението на договори с клиенти, с изискването за информация от клиенти, с воденето на отчетност и съхраняването на клиентски активи, съгласно нормативната уредба и по-специално изискванията на Наредба 38, чл.28-31. и Наредба 58, чл.3. Банката е изградила правила и процедури за вътрешен контрол, които да осигурят съответствие с нормативната уредба, приложима за дейността ѝ.

ТИ БИ АЙ Банк ЕАД има двустепенна структура на управление. Всички членове на Надзорния и Управителния съвет отговарят на изискванията на Закона за кредитните институции и на Наредба 20 на БНБ, като са получили изрично одобрение от Централната банка. ТИ БИ АЙ Банк ЕАД има функциониращ Одитен комитет със съобразена с изискванията на Закона за независимия финансов одит, структура.

Към 31 декември 2018 г. ТИ БИ АЙ Банк ЕАД е собственик на ТИ БИ АЙ КРЕДИТ АЙ ЕФ ЕН С.А., Румъния и ТИ БИ АЙ ЛИЗИНГ АЙ ЕФ ЕН С.А., Румъния (Групата), като няма промяна в дъщерните дружества спрямо 31 декември 2017 г.

Групата разполага с добре диверсифициран клиентски портфейл. Предприетата стратегия, насочена към засилено кредитиране на физически лица, обуславя чувствителното нарастване на кредитния портфейл, което характеризира дейността през 2017 г. и 2018 г. Въпреки че, новопривлеченият депозитен ресурс се характеризира с намаляваща цена, доходността остава стабилна. От голямо значение е запазването на стабилни нива на ликвидност. Независимо от разрастването на дейността на Банката и резкия ръст на кредитна дейност, Групата запазва високи нива на ликвидност.

През 2018 г., Групата е реализирала нетен лихвен доход в размер на 141,200 хил. лева, което представлява увеличение от 22 % спрямо 2017 г. в резултат на съществения ръст на кредитния портфейл. Печалба на Групата за 2018 г. е в размер на 28,324 хил. лева при реализирана такава за предходната година в размер на 38,903 хил. лева.

Приходите от основна дейност (нетен лихвен доход, нетни приходи от такси и комисиони, нетна печалба от промяна на валутните курсове и други приходи) аналогично на нетния лихвен доход са се увеличили с 19.18 % през отчетния период спрямо предходната година.

Структурата на приходите от основна дейност е следната: нетният лихвен доход заема дял от 88.13 %, приходите от такси и комисиони – 12.12 %, а останалите видове приходи заемат 0.77 %. Структурата на приходите е аналогична и през предходната година.

През 2018 г. общите активи на Групата са се увеличили със 7.90 % спрямо края на 2017 г. и достигат 775,516 хил. лева (2017 г.: 718,728 хил. лева). Към края на 2018 г. най-голямо нарастващо се наблюдава в предоставени заеми на клиенти с 71,266 хил. лева. Нарастващето на кредитния портфейл се дължи на увеличението на експозициите на дребно, които съществено надхвърлят дела на кредитите, предоставени на юридически лица.

Към 31 декември 2018 г., сумата на пасивите на Групата е 569,718 хил. лева (2017 г.: 534,586 хил. лева), като 93.90 % от тях или 534,966 хил. лева (2017 г.: 444,839 хил. лева) представляват депозити, привлечени от клиенти и банки. През 2018 г. се наблюдава увеличение от 5.37 % или с 27,020 хил. лева на депозитите от клиенти и увеличение от 100 % на депозити от банки с 5,033 хил. лева.

в хил. лева	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Общо активи	775,516	718,728	623,739	536,263	480,480	406,209
Собствен капитал	205,798	184,142	146,022	110,854	70,255	52,313

Наблюдава се и нарастващо на собствения капитал на Групата с 12 % в резултат на реализираната печалба през годината.

Ликвидност и рискове

Според действащата и актуална политика за измерване и управление на ликвидността, за ключов индикатор се използва коефициент на ликвидните активи. Към края на 2018 г., този показател е 31,47 % (2017: 38,89 %), което показва стабилността на паричния поток и е значително над минималния праг (20 % съотношение на ликвидни активи към депозити различни от тези привлечени от кредитни институции).

	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Коефициент на ликвидност	31.47	38.89	38.51	35.40	40.15	39.46

Тенденции, събития или рискове, които има вероятност да окажат съществено влияние върху дейността:

Силната конкуренция в банковия сектор е основният фактор, въздействащ върху перспективите за развитие.

Увеличението в ръста на икономиката, както в световен мащаб така и в България, изисква задълбочен и ефективен анализ и комплексен мониторинг на риска. Очакванията като цяло са за разумен ръст на активите и преди всичко на кредитите и увеличаване на привлечените средства.

В условията на ограничен икономически ръст, Групата работи за ефективно управление на риска, като усилията са насочени към подобряване на процесите в областта на кредитиране, разплащания, обслужване на клиенти и поддържане качеството на кредитния портфейл. Акцент се поставя върху навременните мерки за събиране на проблемни вземания. Тенденциите за бъдещото развитие на Банката като цяло са за продължаване на ръста на активите и преди всичко на кредитите и увеличаване на привлечените средства.

Основните рискове, свързани с дейността на Групата и на банковия сектор като цяло са:

- кредитен риск – максималната експозиция към кредитен риск към 31 декември 2018 възлиза на 761,230 хил.лв.;
- ликвиден риск – нетната разлика в ликвидността на активите и пасивите към 31 декември 2018 възлиза на 205,798 хил.лв.;
- валутен риск – за хеджиране на валутния риск, групата използва валутни суапове;
- лихвен риск – ефектът от промяна на лихвените проценти с +/- 100 базисни пункта върху печалбата за 2018 г. би възлизал на +/- 1,543 хил.лв.;
- инфлационен риск;
- бизнес риск;
- операционен риск (включително репутационен риск).

Предвид икономическата обстановка, бизнес рисъкът и кредитният риск оказват влияние върху дейността на Групата. В отговор на тези предизвикателства Групата е определила ясна стратегия за развитие и се е насочила към определен кръг клиенти и към разширяване на пазарния дял чрез географска диверсификация на активите и пасивите.

Групата се стреми да поддържа положителен баланс по отношение на активите и пасивите. Следва да се отбележи, че по отношение на голяма част от задълженията, представляващи срочни депозити от физически и юридически лица, се предприемат съответни мерки за мотивиране на клиентите за подновяване на депозитите. Депозитите на юридическите лица са предимно в големи размери и практиката показва, че обикновено условията се преразглеждат и договарят отново непосредствено преди техния падеж.

По отношение на ценовия (лихвения) риск се прилага политика на баланс между активите и пасивите с фиксиран лихвен процент и между тези с променливи лихвени проценти. Практиката на Групата е да се определя минимален долен праг на лихвата при активите с плаващ лихвен процент.

За управление на кредитния риск Групата е разработила стриктни процедури за анализ и оценка на потенциални кредитополучатели, включващи разработени скоринг процедури, детайлна верификация на предоставените данни. В допълнение, Групата има изградена ефективна система за следене на плащанията, както и активни мерки за събиране на вземанията. Извършва се предварителен анализ, а впоследствие ежемесечен мониторинг за наличие на концентрация на свързани лица, по сектори на икономиката и други разрези, съобразно вътрешните правила на Групата.

Действия в областта на научноизследователската и развойната дейност

Банката не е извършвала действия в областта на научноизследователската дейност.

Важни събития, настъпили след годишното счетоводно приключване

С изключение на упоменатите в обяснителна бележка 34 от консолидирания финансов отчет към 31 декември 2018 г., не са настъпили други важни събития след 31 декември 2018 г., които биха се отразили на дейността на Групата или да изискват корекции във финансовите отчети.

Бъдещи планове на Групата

Управлятелният съвет на Групата очаква икономическата среда в България да продължи своето стабилизиране и да премине към постепенен икономически растеж. Макроикономическата и финансова стабилност ще допринесат за разрастващ се пазар на финансовите услуги при жизнеспособна, ефективна и конкурентоспособна банкова система. Очакваме ускоряване на процеса на интеграция на българската икономическа и финансова система в европейското пространство.

Това ще допринесе както за внедряване на нови, така и за разширяване на съществуващите банкови продукти и услуги. Групата ще продължи да поддържа адекватен финансов, управленски и технически капацитет като основа за осъществяване на ефективна и просперираща банкова и финансова дейност. Групата ще продължи своето развитие в основните сегменти на банковия и финансов пазар. Основният акцент ще бъде към кредитиране на физически лица. Групата ще продължи да създава продукти, предлагани конкуренчни условия по депозитите и разплащателните сметки на своите клиенти, като ще развива проектно и търговско финансиране, както и нови иновативни продукти. Бъдещото развитие на Групата се изразява в създаване на още по-широва клиентска база и стабилна дистрибуторска мрежа за финансови услуги, включително онлайн и онлайн канали на дистрибуция. Основен акцент на развитие ще бъдат търговските сделки, извършени по електронен път. Групата ще продължи да поддържа високи стандарти на корпоративно управление, активно ще работи за развитие на банковата сигурност, прилагайки гъвкава и ефективна организационна структура с ясно разделение на отговорности и задължения. Групата ще продължи да създава възможности за вътрешна конкуренция между звената, контрол и стимулиране на активността при постоянно усъвършенстване на квалификацията на служителите. Групата ще следва амбициозна политика по набиране, обучение и обновяване на човешките ресурси.

Групата работи с висококвалифициран персонал, споделящ следните основни ценности:

- мотивация и професионална амбиция;
- открита и свободна комуникация;
- поемане на лична отговорност;
- ангажираност със стандартите и целите на организацията.

Основните цели и задачи пред Групата са свързани с:

- осигуряване на максимална сигурност на клиентите и вложителите на Групата;
- поддържане на много добро качество на активите при стабилна ликвидност и доходност;
- поддържане на достатъчна капиталова адекватност, отговаряща на рисковия профил на Групата, и правилно управление на валутния, лихвения и другите рискове, присъщи за банковата дейност;
- ефективен контрол върху разходите;
- добра възвръщаемост на акционерния капитал.

Информация по чл. 187д от ТЗ за притежавани, придобивани или прехвърляни собствени акции

Не са придобивани или прехвърляни собствени акции през годината.

Участието на членовете на Надзорния и Управителния съвет в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници, притежаването на повече от 25 на сто от капитала на друго дружество, както и участието им в управлението на други дружества или кооперации като прокуристи, управители или членове на съвети, е както следва:

- **Ариел Хасон – Председател на Надзорния съвет**
 - а) няма участия в търговски дружества като неограничено отговорен съдружник;
 - б) юридически лица, в които притежава пряко или непряко най-малко 25 на сто от гласовете в общото събрание или върху които има контрол – Trailpoint Ltd., Израел.
 - в) юридически лица, в чиито управителни или контролни органи участва:
TBIF Financial Services B.V., Холандия – член на Съвета на директорите и Изпълнителен директор;
Kardan N.V., Холандия – член на Съвета на директорите и Изпълнителен директор;
Член без изпълнителни правомощия в органите на управление на дъщерни предприятия изцяло контролирани от Kardan N.V., Холандия.

• Никълъс Филпот – член на Надзорния съвет

- а) няма участия в търговски дружества като неограничено отговорен съдружник;
- б) няма юридически лица, в които притежава пряко или непряко най-малко 25 на сто от гласовете в общото събрание или върху които има контрол;
- в) юридически лица, в чито управителни или контролни органи участва:
SIA 4Finance LLC, Латвия – член на Съвета на директорите
SIA 4Finance IT, UK branch – изпълнителен директор
SIA 4Finance Media, Латвия – член на Съвета на директорите
Microfinance Organization 4Finance LLC, Грузия – член на Надзорния съвет

• Кийрън Доњли – член на Надзорния съвет

- а) няма участия в търговски дружества като неограничено отговорен съдружник;
- б) няма юридически лица, в които притежава пряко или непряко най-малко 25 на сто от гласовете в общото събрание или върху които има контрол.
- в) юридически лица, в чито управителни или контролни органи участва:
Scion Spirits Co., Ireland – председател на Съвета на директорите;

• Готие ван Вединген – член на Надзорния съвет

- а) няма участия в търговски дружества като неограничено отговорен съдружник;
- б) юридически лица, в които притежава пряко или непряко най-малко 25 на сто от гласовете в общото събрание или върху които има контрол:
Nero Renewables N.V. -45 %.
Eki’O SPRL – 100%
в) юридически лица, в чито управителни или контролни органи участва:
Nero Renewables N.V. – Главен изпълнителен директор
Eki’O SPRL – Директор
Stichiting Nero Joint Project – Секретар и касиер.

• Валентин Гъльбов – член и председател на Управителния съвет и Изпълнителен директор

- а) няма участия в търговски дружества като неограничено отговорен съдружник;
- б) юридически лица, в които притежава пряко или непряко най-малко 25 на сто от гласовете в общото събрание или върху които има контрол – Ти Би Ай Лизинг ЕАД -100%;
- в) няма юридически лица, в чито управителни или контролни органи участва.

• Николай Спасов – член на Управителния съвет и Изпълнителен директор

- а) няма участия в търговски дружества като неограничено отговорен съдружник;
- б) няма юридически лица, в които притежава пряко или непряко най-малко 25 на сто от гласовете в общото събрание или върху които има контрол;
- в) няма юридически лица, в чито управителни или контролни органи участва.

- **Флорентина Вирджиния Мирча – член на Управителния съвет и Изпълнителен директор**
 - а) няма участия в търговски дружества като неограничено отговорен съдружник;
 - б) юридически лица, в които притежава пряко или непряко най-малко 25 на сто от гласовете в общото събрание или върху които има контрол –Aviatiq Support S.R.A. Румъния-50%, Business Support S.R.A. Румъния – 86,36%;
 - в) юридически лица, в чиито управителни или контролни органи участва:
ТИ БИ АЙ ЛИЗИНГ АЙ ЕФ ЕН С.А Румъния- член на Съвета на директорите и Изпълнителен директор;
ТИ БИ АЙ Флийт Мениджмънт С.А Румъния -.член на Съвета на директорите и Изпълнителен директор;
- **Александър Димитров – член на Управителния съвет и Изпълнителен директор**
 - а) няма участия в търговски дружества като неограничено отговорен съдружник;
 - б) няма юридически лица, в които притежава пряко или непряко най-малко 25 на сто от гласовете в общото събрание или върху които има контрол;
 - в) няма юридически лица, в чиито управителни или контролни органи участва.
- **Гергана Стайкова – член на Управителния съвет и Изпълнителен директор(от 23 януари 2018 г.)**
 - а) няма участия в търговски дружества като неограничено отговорен съдружник;
 - б) няма юридически лица, в които притежава пряко или непряко най-малко 25 на сто от гласовете в общото събрание или върху които има контрол;
 - в) юридически лица, в чиито управителни или контролни органи участва.
ТИ БИ АЙ Кредит АЙ ЕФ ЕН С.А Румъния- член и председател на Съвета на директорите
- **Нора Петкова – член на Управителния съвет и Изпълнителен директор (до 23 ануари 2018 г.)**
 - а) няма участия в търговски дружества като неограничено отговорен съдружник;
 - б) няма юридически лица, в които притежава пряко или непряко най-малко 25 на сто от гласовете в общото събрание или върху които има контрол;
 - в) няма юридически лица, в чиито управителни или контролни органи участва.

Договори по чл. 240б от ТЗ, склучени през 2018 г.

Членовете на Съветите и свързаните с тях лица нямат подписани договори за дейности извън редовната или за условия, значително различаващи се от пазарните условия.

Общият нетен доход, получен от членовете на Управителния съвет и членовете на Надзорния съвет за 2018 г., възлиза на 1,073 хил. лева.

Информация за придобитите, притежаваните и прехвърлените от членовете на съветите през годината акции и облигации

Членовете на Управителния съвет нямат право да придобиват акции и облигации на Банката. Поради тази причина, членовете на Управителния съвет на Банката не са придобили, не притежават и нямат прехвърлени акции или облигации през 2018 г.

Според българското законодателство ръководството следва да изготвя финансов отчет за всяка финансова година, който да дава вярна и честна представа за състоянието на Групата към края на годината и нейните финансови резултати. Ръководството е изготвило приложения тук финансов отчет в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО) така, както са приети за прилагане в Европейския съюз.

Ръководството потвърждава постоянното и последователното прилагане на адекватна счетоводна политика и придържането към действащите изисквания на МСФО. Финансовите отчети са изгответи на принципа – предположение за действащо предприятие.

ТИ БИ АЙ Банк ЕАД ще продължи в бъдеще да бъде Банката, която предоставя качествени банкови услуги, пазарно ориентирани продукти и ще се стреми да остане най-добрият банков партньор за своите клиенти.

Годищният доклад за дейността е одобрен за издаване от Управителния съвет на Банката на 12 април 2019 г. и е подписан от негово име от:

Валентин Гъльбов

Изпълнителен Директор на ТИ БИ АЙ Банк ЕАД
Член на Управителен съвет

Александър Димитров

Изпълнителен Директор на ТИ БИ АЙ Банк ЕАД и
Член на Управителен съвет

Нефинансова декларация по чл. 15, т.2 от Закона за счетоводството**„Ти Би Ай Банк“ ЕАД**

„Ти Би Ай Банк“ ЕАД („банката“), е акционерно дружество в България, чиято дейност включва корпоративно и потребителско кредитиране, публично привличане на влогове и други възстановими средства, посредник по инвестиционна дейност, платежни услуги, търгуване за собствена сметка или за сметка на клиенти с чуждестранна валута и благородни метали, гаранционни сделки, и всички други подобни дейности, определени с наредба на Българската Народна Банка.

Банката разполага с клон, действащ в Румъния и регистриран по местното законодателство, чиято дейност се припокрива с тази в България, с изключение на посредничеството по инвестиционна дейност. Освен това, банката има и две дъщерни дружества в Румъния – „Ти Би Ай Кредит“ Ай Еф Ен С.А., което се занимава с предоставяне на потребителски кредити, и „Ти Би Ай Лизинг“ Ай Еф Ен С.А., което се занимава с лизингова дейност.

Целта на Групата е да се развива най-вече на пазара на потребителското кредитиране в България и Румъния, като работи с офлайн и онлайн продукти, концентрирайки се най-вече върху парични и стокови заеми, както и предлагането на кредитни карти. За постигането на тази цел, банката използва стратегия, която залага на технологичното развитие и на изграждането на млади, талантливи и диверсифициирани екипи.

Антикорупционни политики и дейности

Групата привежда дейността си в съответствие с изискванията на законите за борба с подкупите и корупцията. Политиката на Банката е да осъществява дейността си по честен и етичен начин. От всички служители се очаква да прилагат най-високите стандарти на бизнес и лична етика при изпълнение на възложените им задължения.

Основните в тази област са определени в Кодекса за етично поведение на администраторите и служителите на "Ти Би Ай Банк" ЕАД. Кодексът е достъпен на вътрешната страница на Банката и се отнася за всички лица, наети по трудов договор, както и за всички останали лица, които извършват различни дейности за Банката на каквото и да било основание.

Отдел „Нормативна база и съответствие“ („НБС“) отговаря за контрола на възможните рискове от неправомерно поведение, подкуп и корупция. Ръководителите на отделите в Банката са отговорни за прилагането на правилата и осъществяването на контрол върху дейността на служителите, като в случай на установени несъответствия информират отдел „Нормативна база и съответствие“ и ръководството на банката.

С цел ранно откриване и предотвратяване на неправомерно поведение отдел „НБС“ настърчава служителите на банката да докладват добросъвестно всяко съмнение на прекия си ръководител и следи за спазване на вътрешните правила и процедури при установяване и проучване на неразрешени или необичайни дейности. Като част от редовните обучения на отдел „НБС“ се разглеждат и теми, свързани с установяване и докладване на случаи с неправомерно поведение.

Служителите на банката имат възможност да изпращат сигнали за конкретни нарушения на Кодекса чрез различни канали за комуникация чрез телефон, електронна поща (с адрес compliance@tbibank.bg) или с писмо на хартия, изпратено до отдел „НБС“.

Трети външни лица имат възможност да подават сигнали за нарушения чрез интернет страницата на "ТИ БИ АЙ Банк" ЕАД - <https://www.tbibank.bg/> или чрез жалби, подадени в централата или офисите на банката. Сигналите се изпращат при съмнения за нару шаване на етичното и професионално поведение, увреждане на интересите на клиентите или нару шаване на изискванията за защита на банкова информация и данни.

При получаване на сигнал, юрисконсултът на отдел „НБС“ проучва случая по отношение на правна обоснованост и подготвя становище относно нивото на правния риск от описаните в сигнала обстоятелства и тяхното въздействие върху банката. При установяване въз основа на правното становище на данни за наличие на обосновано съмнение за неприемливи дейности или поведение, се приемат действия за продължаване на проучването по случая чрез събиране на допълнителна информация и обяснения със съдействието на съответния ръководен служител и ръководителите на отдели "Вътрешен одит" и "Вътрешна сигурност". Руучването могат да се включат и служители от други отдели на банката.

Отдел „НБС“ уведомява Управителния съвет, съответно Надзорния съвет за случаите на сериозни нарушения на Кодекса за етично поведение на администраторите и служителите и предлага приемане на последващи действия. са:

- Определяне и прилагане на конкретни мерки от съответния ръководен служител;
- Промяна на вътрешните правила и процедури на Банката;
- Уведомяване на външни институции като правоохранителни органи, съд, прокуратура и др.

Копия от всички доклади по проверени случаи на неправомерно поведение, вкл. информация за мерките за подобряване на системата за вътрешен контрол и предприетите мерки се съхраняват от отдел "НБС"

Политики и дейности по отношение на служителите и спазването на човешките права

„Ти Би Ай Банк“ ЕАД прилага и спазва разпоредбите на трудовото законодателство и разпоредбите за безопасност и здраве при работа, интересува се от световни практики, които съобразява и прилага при управление и разрешаване на въпроси, засягащи служителите. Политиките и процедурите в областта на управлението и развитието на хора дава необходима яснота и насоки, както за мениджърите така и за служителите в организацията. В Банката и свързаните структури работят приблизително 1494 служители, като съотношението мъже-жени е около 25% - 75%.

В посочения брой служители са взети предвид и около 151 служители, които към момента на подаване на декларацията са в отпуск за отглеждане на дете.

Групата прилага равностойно заплащане на труда при различните полове за работа с еднаква стойност. Хората, които работят в организацията, са най-същественият актив и средствата, вложени в тях, са най-добрата инвестиция. Това е така, защото стратегията на организацията е свързана винаги с промяна, а тази промяна се осъществява единствено от хората и е функция на тяхната компетентност.

Налице са промени в областта на управлението на човешките ресурси наложени от необходимостта от управление на знанията, което създава конкурентно предимство за по-бързо и по-компетентно вземане на решение. Използваме интернет и интернет базирани системи за бърза комуникация между хората и структурите, за разпространение и обмяна на знания, споделяне на инновации, които променят обществата и икономиките и се стремим да сме от първите.

Вследствие на това управлението, на човешките ресурси придобива все по-стратегически измерения, ориентирани се преди всичко към повишаване потенциала на човешкия ресурс в организацията, подготовката за осъществяване на непрекъснати промени и най-рационалното му използване за постигане на целите ѝ.

В дейностите по управление и развитие на хора Групата се стреми да осигурява прозрачност и равнопоставеност за служителите да се възползват от различни възможности за развитие на знанията, уменията, както и кариерно израстване.

Ежегодно се изготвя план за обучения на служителите през следващата календарна година. Планът се обсъжда със съответните ръководители на отдели и се одобрява от висшето ръководство.

Подготвените обучения се консултират с ръководителите, провеждат се, като в последствие се изследва ефективността им и се разработват последващи действия за подобряване на обучителните процеси.

Средният брой часове обучение на година на служител е не по-малко от 80 учебни часа.

В областта на подбора разкритите нови работни места и функционални роли, се обявяват вътрешно и всеки служител, който има желание и отговаря на посочените изисквания има право и възможност да кандидатства. Вътрешни правила и процедури са разписали процеса на кандидатстване и последващите стъпки. Освен това, с препоръки за конкретни професионалисти, отговарящи на изискванията на организацията, служителите съдействат за формиране на високоефективен и с доказан професионализъм екип.

Новоназначените служители преминават през въвеждащо професионално обучение, което е съобразено с нормативните изисквания за съответните позиции, както и други обучения, свързани с качественото изпълнение на поставените задачи. В резултат на подробен анализ на нуждите от обучение и развитие, служителите имат възможност да участват в инцидентни или регулярни обучения, както за подобряване на професионалните им компетенции, така и за развитие на т. нар. специфични умения – свързани с работа с клиенти, управление на проекти, управление на екипи и др.

В дейностите по управление и развитие на хора, организацията си партнира с външни институции – университети, компании за подбор, обучителни и консултантски екипи.

Ние активно се включваме в дейности като изложения на работодатели, където представяме възможностите за работа и развитие в „Ти Би Ай Банк“ ЕАД и подпомагаме професионалната ориентация на младите хора.

Групата участва и в изложения в чужбина, като целта е да предостави на високообразовани български младежи, обучени в световни университети информация за възможностите за връщане и професионална реализация в България.

Ние активно подкрепяме, вече няколко години, и инициативата на Джуниър Ачийвмънт България „Мениджър за един ден“ и даваме възможност на амбициозни младежи да се включат в реални работни процеси и проекти и да направят първите си стъпки в посока избор на професия.

За нас е важно служителите ни да се чувства добре и да работят с удоволствие. Компанията организира екипни мероприятия и различни инициативи, които подпомагат развитието на екипите и чувството за принадлежност.

За нас човека е важен. Служителите ни се управляват с уважение и грижа. Ние сме осигурили допълнително медицинско обслужване и медицинска профилактика за нашите хора и преференциални условия за спортуване.

По отношение заплащането на труда, в банката е въведена повременно – премиалната система на заплащане на труда. За длъжностите в администрацията и Централен офис, системата на заплащане е повременна – определя се според продължителността на работното време, което може да е 4, 6 или 8 часов работен ден. При тази система не се измерва количеството работа, а само времето през което служителят е предоставил труда си. За всички длъжности, свързани с продажбите системата е повременно-премиална. Възнаграждението е разделено на две части – едната част е гарантиран минимум за отработеното време, а другата част премиалната се определя за количествени и качествени показатели.

За да осигури необходимите здравословни и безопасни условия на труд организацията е ангажирала външна служба по трудова медицина за структурите си в България и Румъния, които осигуряват необходимото обезпечаване с препоръки, обучения и разработка на документи, свързани със създаване и поддържане на лични досиета за здравното състояние на работещите, изготвяне на ежегоден анализ на здравословното състояние на работещите въз основа на резултати от предварителни и периодични медицински прегледи и изследвания, показатели за временна и трайна нетрудоспособност и връзката им с условията на труд, данни за професионална заболеваемост и трудов травматизъм; определяне на необходимите медицински специалисти, клинични и инструментални, изследвания, необходими за провеждане на задължителни, предварителни медицински прегледи и при провеждането на периодични профилактични медицински прегледи на работещите в и периодичността на задължителните медицински прегледи на работещите, съобразно степента на потенциалния здравен рисък; изготвяне на заключения за пригодност на лицата при постъпване на работа въз основа на карта за предварителен медицински преглед, както и за годността на работещия да изпълнява определена дейност въз основа на информация от проведени профилактични медицински прегледи; разработване на правила, норми и инструкции за осигуряване на здраве и безопасност при работа.

В организацията ни изградихме и поддържаме няколко канала за вътрешна комуникация. По този начин служителите ни винаги са информирани за важни текущи проекти, могат да зададат въпроси и да получат отговори.

Въведена е платформа за споделяне на идеи от страна служителите ни за оптимизиране на работните процеси – чрез нея, те имат възможност да отправят своите аргументирани предложения, като се включват с препоръки и идеи, включително и да ги разпишат детайлно. Комисия разглежда всички предложени идеи и се взимат решения за последващи стъпки, като самите служители при пълна прозрачност получават обратна връзка и имат възможност за активно участие в самия процес по реализирането им.

Политики и дейности по отношение на опазването на околната среда

За „Ти Би Ай Банк“ ЕАД устойчивото бизнес развитие е много по-голяма ценност от краткосрочната доходност и други търговски ползи. Вярваме, че дългът ни към природата, от която сме част, е ключов елемент от грижата ни за благополучието на всички заинтересовани страни и на цялото ни общество. Затова се стремим да намалим негативното въздействие на нашата дейност върху околната среда и да използваме всяка възможност да допринесем за опазването на природата.

Като всяка компания, „Ти Би Ай Банк“ ЕАД също оставя своя отпечатък върху околната среда. Това се изразява най-вече чрез консумацията на енергийни и водни ресурси, използването на хартия и други материали, свързани с ежедневната работа на Банката. Състоянието на офисите ни, ефективността на използваното оборудване и транспортни средства също оказват влияние.

„Ти Би Ай Банк“ ЕАД сме възприели опазването на околната среда като част от своята социална отговорност. Благодарение на нашето стратегическо разбиране за дигитализация във всички възможни аспекти на нашият бизнес, на направените промени в работните процеси и технологичните подобрения резултати вече са осезаеми.

През последните две години положихме усилия в модернизиране на офисите и централата ни. Въведохме използването на високоефективни климатични системи и системи за управление на сградите, обновихме топлоизолацията и осветлението. В резултат на всички новости намалихме общото потребление на енергия.

Освен намалението при общата консумирана енергия в голяма част от вътрешните процеси използваме електронен обмен на документи, което също така е и част от нашето стратегическо разбиране за дигитализиране на бизнес и операционни процеси. Днес предлагаме на своите клиенти високо ниво на обслужване и иновативни банкови услуги, използвайки значително по-малко ресурси. При повечето работни процеси не се използва хартия, а в случаите когато е невъзможен безхартиен обмен на информация, той е ограничен до минимум. Всички тези оптимизации са намалили значително използването на хартия в Групата.

След оптимизирането на процесите в Групата, искаме да предадем тази посока на мислене и работа и на нашите клиенти и партньори. Насърчаваме ги да използват иновативни технически решения и да намаляват потреблението на хартия и други ресурси, използвани в тяхната дейност.

За нас е важно да бъдем близо до нашите клиенти и партньори. Това налага честото използване на автомобили. От самото начало на банката до днес са използвани автомобили с нисък разход на гориво. Като поредна стъпка за намаляване отпечатъка върху околната среда, през 2018 г. „Ти Би Ай Банк“ ЕАД е в процес на подмяна на голяма част от автомобилния си парк с по-икономични и покриващи и най-високите европейски стандарти за изгорели газове.

Нашата група TBIF, част от финансовия холдинг 4Finance може да се похвали със значителни постижения в областта на опазването на околната среда и ние сме твърдо решени да пренесем и да обогатим добрите практики на пазарите на които оперираме. В тази връзка, ние се ангажираме да си поставяме съответстващи цели и задачи, непрекъснато да следим, оценяваме и подобряваме екологичното си представяне и да спазваме стриктно всички изисквания на местното, национално и международно законодателство в съответната област.

Като социално отговорна институция, ние сме решени да използваме влиянието си, за да работим за опазването на планетата, която ще завещаем на нашите деца. За целта, ние не само ще се придържаме към политика на екологична отговорност в ежедневната си работа, но и постепенно ще я разпростираме към своите клиенти, партньори, доставчици и цялото ни общество, за да спомагаме за налагането на природообразни бизнес практики и постигането на устойчив икономически растеж.

Политики и дейности по отношение на социалните въпроси

Клиентите на „Ти Би Ай Банк“ ЕАД са в основата на всички дейности на банката и основен приоритет на управлението е да направи живота им по-прост, по-бърз и по-добър. Тъй като клиентите стават все по-дигитално ориентирани в ежедневието си, очакванията им по отношение на банкирането също се развиват и целта на „Ти Би Ай Банк“ ЕАД е да използва все по-широк кръг от технологии, за да удовлетворява нуждите им.

В отношенията си със своите клиенти, Групата се е посветила на представянето на отговорни социални съобщения и поведенчески модели, използвайки всичките си налични канали за комуникация.

„Ти Би Ай Банк“ ЕАД полага и усилия във връзка с редица инициативи за подкрепа и развитие на финансовата образованост на населението по принцип и на българските студенти в частност, с цел предоставянето им на по-добри стратегии за вземане на информирани и ефективни финансови решения.

През 2018 г. Групата активно подкрепи „Българската Коледа“ – инициатива под патронажа на Президента на Република България, чиято основна цел беше да набере средства за лечението на български деца, както и за покупка на специализирано оборудване за най-големите педиатрични клиники в страната.

Основна цел на „Ти Би Ай Банк“ ЕАД е и изграждането и разиването на талантливи и диверсифицирани екипи, които да допринасят за постигането на положителни бизнес резултати. Основно вярване в културата на банката е, че талантът не се обуславя от държава, раса, сексуална ориентация, способности, вярвания, поколения и опитности. Работната среда в банката се основава на взаимно уважение и приемане, чрез които хората да могат максимално да се развиват. Приемането и диверсифицирането позволяват на банката да засили и връзките си със своите клиенти, партньори, и общността, в която оперира.

**ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА КОРПОРАТИВНО УПРАВЛЕНИЕ
НА „ТИ БИ АЙ БАНК” ЕАД
31.12.2018 г.**

1. КОРПОРАТИВЕН ПРОФИЛ И СТРУКТУРА

„ТИ БИ АЙ Банк” ЕАД е еднолично акционерно дружество, учредено в съответствие със законодателството на Република България, което извършва дейност в България и чужбина, съгласно лиценз получен от Българска Народна Банка.

Капиталова структура

Към 31 декември 2018 г., записаният капитал на Банката е в размер на 81,600 хиляди лева, като броят на безналичните акции е 81 600 000 (осемдесет и един милиона и шестотин хиляди), всяка с номинал от 1 лев. Банката има право да издава само обикновени безналични акции, всяка от които дава на притежателя си право на един глас в Общото събрание на акционерите. Към 31 декември 2018 г., едноличен собственик на капитала на Банката е TBIF Financial Services B.V, Холандия. Крайната компания - майка на Групата е Тирона Лимитед, Кипър.

Права и задължения на акционерите

Акционерът притежава всички права и задължения установени от закона, други нормативни актове и Устава на Банката.

Организационна структура на Банката

„ТИ БИ АЙ Банк” ЕАД е с двустепенна система на управление. Всички членове на Надзорния и на Управителния съвет на Банката отговарят на изискванията на Закона за кредитните институции, както и на разпоредбите на Наредба № 20 на Българската народна банка.

Структурата на Банката се състои от :

1. Общо Събрание на акционерите;
2. Надзорен Съвет (НС);
3. Управителен Съвет (УС);
4. Други структурни единици, определени от Общото събрание, Надзорния Съвет или Управителния Съвет на Банката.

Решение на единоличният акционер е висшият ръководен орган на Банката, който дава възможност на акционерите да вземат решения по основополагащи въпроси, касаещи съществуването и дейността на Банката.

Годишно Общо Събрание се провежда най-късно до 6 (шест) месеца след приключване на финансовата година, освен ако е определено друго от закона. Управителния Съвет на Банката свиква извънредно общо събрание, ако:

- Капиталът на Банката спадне под законно изискуемият минимум;
- Това е изискано от акционери, чиито акции представляват поне 1/10 от основния капитал на Банката;
- Това е изискано от друго лице, упълномощено от закона.

Общото Събрание има право да:

1. Изменя и допълва Устава на Банката;
2. Увеличава и намалява капитала;
3. Взема решение относно сливане, разделяне, преобразуване и закриване на Банката;
4. Избира и отстранява членове на Надзорния Съвет и установява размера на тяхното възнаграждение;
5. Назначава и освобождава одитора на Банката и определя възнаграждението му;
6. Одобрява Финансовия отчет на Банката и взима решение за разпределение на печалбата;
7. Освобождава от отговорност членовете на Надзорния и Управителния съвет;
8. Взема решение при предявяване на иск срещу член на УС или НС, или акционер на Банката;
9. Взема решение за издаването на облигации;
10. Назначава ликвидаторите при прекратяване на Банката, освен в случай на несъстоятелност;
11. Взема решение относно други въпроси от правомощията на Общото събрание, съгласно закона.

Надзорният съвет (НС) упражнява контрол върху дейността на Банката и Управителния Съвет. Надзорният съвет определя висока корпоративна култура и бизнес етика с прилагането на етични норми и корпоративни ценности за бизнес поведение. НС избира и освобождава членовете на Управителния съвет, в съответствие с принципите за непрекъсваемост на работата му.

Основните функции на Надзорния Съвет са:

- да изпълнява надзорни функции и представлява Банката в отношенията с Управителния Съвет;
- да определя основните цели на дейността на Банката и стратегията за тяхното постигане;
- да потвърждава решенията на Управителния Съвет, които са от компетенцията на Надзорния съвет, в съответствие с Устава на Банката, правилата за дейността на Надзорния Съвет и закона;

Надзорния съвет се състои от поне 3 (трима), но не повече от 7 (седем) члена. Членовете на НС се избират и освобождават от Общото Събрание на акционерите. Членовете на НС се избират за срок от 5 (пет) години. В състава на Надзорния съвет на „ТИ БИ АЙ Банк“ ЕАД се включват лица с подходяща квалификация и професионален опит, съответстващи на осъществяваните от Банката дейности и основните рискове, пред които тя е или може да бъде изложена.

Членовете на НС носят солидарна и лична отговорност съгласно закона за всяка щета, причинена виновно при нарушаване изискванията на закона или на Устава на Банката, или при неизпълнение на задълженията си. Членовете на Надзорния съвет са длъжни да работят обективно, критично и независимо като избягват конфликти на интереси, а когато това не е възможно, да ги оповестяват своевременно.

Членовете на НС избират Председател на Надзорния Съвет помежду си, който организира работата на НС. Членовете на НС могат да изберат и Заместник Председатели на Надзорния Съвет, заместващи Председателя в случай, че той отсъства.

Управителният съвет (УС) ръководи ежедневната дейност на Банката съгласно стратегията и основните принципи на дейността, установени от Надзорния Съвет, и контролира ежедневната дейност на служителите на Банката.

- Управителният Съвет на Банката е упълномощен да взема решения по всякакви въпроси свързани с оперативната дейност на Банката и да извършва самостоятелно сделки в рамките на правомощията си съгласно закона, Устава на Банката и Правилника за дейността на УС, одобрен от Надзорния Съвет;

- УС установява политики в областта на риска и изгражда система за управление на риска и вътрешен контрол;
- УС дава насоки, одобрява и контролира изпълнението на бизнес плана на дружеството, сделки от съществен характер, както и други дейности, установени в стратегията на Банката;
- Управителния Съвет се отчита от Надзорния Съвет и Общото Събрание. УС представя на НС поне веднъж на всеки 3 (три) месеца доклад за бизнес дейността и състоянието на Банката, както и незабавно информира НС за съществено влошаване на икономическото състояние на Банката и други важни обстоятелства, относно икономическата дейност на Банката.

Членовете на УС се избират на Надзорния Съвет за срок на служба от 5 (пет) години. Управителния Съвет се състои от поне 3 (три) члена, но не повече от 7 (седем) члена. Най-малко 2 (двама) от членовете на УС следва да са Изпълнителни Директори (изпълнителни членове), като Банката се представлява от двама Изпълнителни Директори само заедно.

Членовете на УС, с одобрение на НС, избират помежду си Изпълнителните Директори, Председател на Управителния Съвет и/или Заместник председател на Управителния Съвет, който замества Председателя, когато той отсъства. За Изпълнителни Директори могат да се избират само лица, които са получили съответното предварително одобрение от Българска Народна Банка да управляват и представляват Банката по реда, предвиден в действащото законодателство. Членовете на Управителния съвет са утвърдени професионалисти с доказани лидерски качества, представляващи предпоставка за постигане на целите на Банката.

Членовете на Управителния съвет са длъжни да избягват действия, които ще или могат да породят конфликт между техните интереси и тези на Банката. В случай че такъв конфликт се породи, те следва да го разкрият и да не участват при обсъждането и при вземането на решение.

Комитети и комисии:

- В качеството си на институция от обществен интерес, съобразно Закона за независимия финансов одит, в Банката функционира Одитен комитет, който е отговорен за наблюдаване на финансовото отчитане и независимия финансов одит, както и на ефективността на функцията по вътрешен одит и системите за контрол и управление на рисковете в Банката. Комитетът препоръчва избора на регистрирания одитор, който да извърши независим финансов одит на Банката и наблюдава неговата независимост в съответствие с изискванията на закона и Етичния кодекс на професионалните счетоводители. Към датата на изготвяне на финансовия отчет, съвместните одитори имат одобрени от одитния комитет ангажимент за договорени процедури според изискванията на Наредба 10 на БНБ за вътрешен контрол на банките. Целта на Одитния комитет е да подпомага и съветва Общото Събрание в своя надзор върху дейността на Банката. Основни функции на одитния комитет са: следене на процесите по финансово отчитане на Банката, следене на ефективността на вътрешните системи за надзор, както и системите за управление на риска, независим финансов одит на Банката.
- Риск комитетът е вътрешно звено на ръководството на групата, което е ангажирано с управлението и контролирането на всички видове риск, на които е изложена Банката, във връзка с разпоредбите на Наредба № 7 на Българска Народна Банка.
- Комитет по обезценки – органът, които взима решения за класифицирането и провизирането на рисковите експозиции на Банката.
- Комисията по отпускане на кредити (Кредитен комитет) е органът, който е овластен да одобрява възникването на рискови експозиции към корпоративни клиенти. Кредитни експозиции, базирани на предварително зададени ограничения, подлежат на последващо одобрение от страна на Управителния Съвет и/или трябва да бъдат потвърдени от Надзорния Съвет.

- **Комитетът за управление на активите и пасивите** отговаря за цялостната работа с балансовия отчет на Банката и наблюдава лихвените нива и ликвидността, в съответствие със своите компетенции и организационна структура, посочени във вътрешните правила на институцията.
- Съгласно българското законодателство, **Кредитният съвет** е специализиран вътрешен орган за оценка и класификация на рисковите експозиции.
- **Специалната служба отговаря за предотвратяване на изпирането на пари и финансирането на тероризма**, както и за риска, свързан със спазването на изискванията.
- **Специализираната служба за безопасни условия на труд** отговаря за изпълнение на нормативните изисквания в тази област.

2. ОДИТ И ВЪТРЕШЕН КОНТРОЛ

Банката изгражда и усъвършенства надеждна и всеобхватна рамка за вътрешен контрол, която включва контролни функции с необходимите правомощия и достъп за независимо изпълнение на задълженията от структурните и спомагателни звена, които наблюдават и контролират. Процесите, процедурите и изискванията по управление на риска са структурирани съобразно „трите линии на защита“. Контролните функции са независими от оперативните бизнес звена, които наблюдават и контролират, както и са организационно независими една от друга, тъй като изпълняват различни функции.

Външни одитори - външните одитори се избира от Общото Събрание на акционерите. Външните одитори извършва независим финансов одит с цел изразяване на независимо одиторско мнение относно достоверното представяне във всички аспекти на същественост във финансовите отчети на финансовото състояние, отчетния финансов резултат, паричните потоци и собствения капитал на Банката. Външните одитори са независими от Банката одиторски предприятия.

3. ИНФОРМАЦИОННИ СИСТЕМИ

Банката е зависима от сложни информационни системи, включително управленска информационна система, и евентуален срив, неефективност или разстройване на тези системи може да има значителен неблагоприятен ефект върху Банката.

Информационните системи по принцип са изложени на многобройни проблеми, като заразяване с компютърни вируси, хакерски атаки, софтуерни и хардуерни неизправности. Всяка липса, прекъсване или нарушение в сигурността на тези системи може да доведе до проблеми или прекъсвания в отношенията с клиенти, управлението на риска, счетоводната система и системите по обслужване на депозитите и кредитите. Ако информационните системи на Банката престанат да функционират нормално, дори за кратък период от време, Банката може за определен период да бъде неспособна да обслужва свои клиенти и да ги загуби. Също така, временно спиране функционирането на информационните системи може да има за резултат извънредни разходи за възстановяване и потвърждаване на информацията. Освен това, всеки неуспех на Банката да оставремени и развитие съществуващите информационни системи, толкова ефективно, колкото конкурентите на Банката, може да има за резултат изоставане от нейните конкуренти. Въпреки, че ръководството на Банката вярва, че има адекватна програма за сигурност и програма за работа при извънредни ситуации, включително напълно оборудван дублиращ информационен център, няма сигурност, че те ще са достатъчни да предотвратят подобни проблеми или да гарантират, че операциите на Банката няма да бъдат съществено затруднени.

Всеки от тези или други проблеми, свързани с информационните системи на Банката, могат да имат значителен негативен ефект върху дейността на Банката, резултатите от нейните операции и финансово състояние

4. ПОЛИТИКА ЗА ВЪЗНАГРАЖДЕНИЯТА

Принципите за формиране на възнаграждение в Банката са структурирани така, че да допринасят за разумното корпоративно управление и управление на риска. „ТИ БИ АЙ Банк“ ЕАД прилага Политика за възнагражденията в изпълнение на Закона за кредитните институции и Наредба №4 на БНБ за изискванията към възнагражденията в банките, която е съобразена с бизнес стратегията, целите, ценностите и дългосрочните интереси на Банката, като насырчава надеждното и ефективното управление на риска, и не стимулира поемането на риск, надвишаващ приемливото за Банката ниво.

Основната цел на политиката е привличането и задържането на висококвалифицирани кадри, мотивирането им за постигането на високи резултати при умерено ниво на риск и в съответствие с дългосрочните интереси на Банката и нейните акционери. Тя се базира на принципите за прозрачност, недопускане на конфликт на интереси и равностойно третиране на всички служители, документираност, обективност, надеждно управление на рисковете.

Политиката установява основните принципи при формиране на възнагражденията – постоянни и променливи, като целта на Банката е да се придържа към оптимално съотношение между постоянно и променливо възнаграждение при достатъчно висок дял на постоянно и в зависимост от категориите персонал, така че да се осигури по-голяма гъвкавост спрямо променливото, включително възможност за неизплащането му. При определяне на възнагражденията се отчитат не само финансовите резултати, но и етичните норми и корпоративните ценности, залегнали в Етичния кодекс на Банката, както и надеждното и ефективно управление на риска.

5. РАЗКРИВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ

Прозрачността и навременното разкриване на информация е ключов принцип в корпоративното управление. Банката поддържа система за разкриване на информация съобразно действащите нормативни изисквания, която е насочена към осигуряване на навременна, вярна и разбираема информация за съществените събития, дава възможност за обективни и информирани решения, както и гарантира равнопоставеност на адресатите на информацията и не толерира злоупотреби с вътрешна информация. При оповестяване на информация, Банката се ръководи от принципите за точност, достъпност, равнопоставеност, навременност, цялостност и регуляреност.

В интернет страницата на Банката се публикува информация за:

- Данни за банката;
- Данни за акционерната структура;
- Данни за управителните органи и устройството на банката;
- Счетоводни отчети за последните минимум 3 финансни години;
- Информация за предстоящи събития;
- Друга важна информация, свързана с дейността на банката.

6. ЗАИНТЕРЕСОВАНИ ЛИЦА

„ТИ БИ АЙ Банк“ ЕАД прилага политика на информираност към заинтересованите лица с отношение към нейната дейност. Те включват лица, които не са акционери, но имат интерес от икономическото развитие на дружеството, като кредитори, клиенти, служители, бществеността и други.

7. ИНФОРМАЦИЯ ЗА СПАЗВАНЕТО ПО ЦЕЛЕСЪОБРАЗНОСТ НА КОДЕКСА ЗА КОРПОРАТИВНО УПРАВЛЕНИЕ, ОДОБРЕН ОТ ЗАМЕСТНИК-ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА КФН ПО ЧЛ. 100Н, АЛ. 8 ОТ ЗППЦК

“ТИ БИ АЙ Банк” (наричана за кратко “Банката”) не е публично дружество и няма нормативно задължение да прилага разпоредбите на Националния кодекс за корпоративно управление (НККУ), одобрен от заместник-председателя на „Българска финансова борса-София”, но Корпоративната политика на „ТИ БИ АЙ Банк” ЕАД се основава на професионално и прозрачно управление съобразно международно признатите стандарти, добрите банкови практики и по целесъобразност с принципите заложени в НККУ. Тъй като банката е еднолично акционерно дружество, изискванията относно защита правата на акционерите, публикуване и оповестяване на информация касаеща акционери не са валидни.

Политиката за корпоративно управление на „ТИ БИ АЙ Банк” ЕАД (наричана „Политиката“) е общий документ, съдържащ утвърдени стандарти за добро и отговорно управление и определящ правилата, критериите и механизмите за изпълнение на функцията по корпоративното управление на Банката.

Принципите са утвърдени чрез следните вътрешни документи на Банката:

- Устав на „ТИ БИ АЙ Банк” ЕАД;
- Политика за корпоративно управление;
- Организационна структура;
- Кодекс за етично поведение на администраторите и служителите на „ТИ БИ АЙ Банк” ЕАД;
- Политика за възнагражденията.

Целта на Политиката е да се регламентира корпоративното управление като една от основните бизнес функции и да очертае основните принципи и изисквания, за поддържане и усъвършенстване организацията и методите на управление в „ТИ БИ АЙ Банк” ЕАД. Политиката има още за цел да структурира основните компоненти, функции и отговорности, изграждащи системата на корпоративното управление в Банката. Нейното прилагане спомага за осъществяването на целите и плановете, които са в интерес на Банката като цяло, клиентите, акционерите, кредиторите, заинтересованите лица в страната и чужбина, както и да улесни ефикасния контрол върху ефективното използване на ресурсите.

Политиката определя общите принципи и механизми на корпоративно управление на Банката, като:

- Стандартизация и хармонизация на процеса по корпоративно управление;
- Установяване на ключови бизнес цели, които се осъществяват в обхвата на бизнес линията „Планиране и отчитане“.

Управителният съвет на Банката определя в рамките на поставените цели, главните показатели за изпълнението им като растеж, възвръщаемост на капитала, ниво на заделени провизии, пазарен дял и др., които осигуряват основа за изгответяне на конкретни бизнес планове, а за органите на управлението – възможност за контролирането на тези планове в съответствие с Политиката.

8. Вътрешният контрол включва следните компоненти:

(а) контролна среда – описание на контролната среда може да бъде намерено в секция „Одит и вътрешен контрол“ на Декларацията за корпоративно управление.

(б) процес на оценка на рисковете на предприятието - описание на контролната оценка на рисковете на Банката може да бъде намерено в секция „Одит и вътрешен контрол“ на Декларацията за корпоративно управление както и в секция „Ликвидност и рискове“ на Годишния доклад за дейността на ръководството;

(в) информационна система, включително свързаните с нея бизнес процеси, съществени за финансовата отчетност, и комуникация - описание на информационната система на Банката може да бъде намерено в секция „Информационни системи“ на Декларацията за корпоративно управление;

(г) контролни дейности - описание на контролните дейности на Банката може да бъде намерено в секция „Одит и вътрешен контрол“ на Декларацията за корпоративно управление както и в секция „Ликвидност и рискове“ на Годишния доклад за дейността на ръководството;

(д) текущо наблюдение на контролите - описание на текущото наблюдение и контрол на Банката може да бъде намерено в секция „Одит и вътрешен контрол“ на Декларацията за корпоративно управление както и в секция „Ликвидност и рискове“ на Годишния доклад за дейността на ръководството

Валентин Гъльбов

Изпълнителен Директор и Член на УС
12 април 2019 г.

Александър Димитров

Изпълнителен Директор и Член на УС
12 април 2019 г.

Одиторско дружество с рег. № 108
„Бърнст и Янг Одит“ ООД
Полиграфия офис център
бул. „Цариградско шосе“ № 47А, ет. 4
София, п. к. 1124

Одиторско дружество с рег. № 015
„АФА“ ООД
ул. Оборище №38
София, п.к. 1504
България

**Доклад на независимите одитори
до акционерите
на „Ти Би Ай Банк“ ЕАД**

Доклад относно одита на консолидирания финансов отчет

Мнение

Ние извършихме одит на приложения консолидиран финансов отчет на „Ти Би Ай Банк“ АД и нейните дъщерни дружества („Групата“), включващ консолидиран отчет за финансовото състояние към 31 декември 2018 година, консолидиран отчет за доходите, консолидиран отчет за всеобхватния доход, консолидиран отчет за промените в собствения капитал и консолидиран отчет за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет, съдържащи и обобщено оповестяване на съществените счетоводни политики.

По наше мнение, приложният консолидиран финансов отчет дава вярна и честна представа за консолидираното финансово състояние на Групата към 31 декември 2018 година и за нейните консолидирани финансови резултати от дейността и консолидираните парични потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС).

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одитора за одита на консолидирания финансов отчет“. Ние сме независими от Групата в съответствие с Етичния кодекс на професионалните счетоводители на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на СМСЕС), заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит (ЗНФО), приложими по отношение на нашия одит на консолидирания финансов отчет в България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФО и Кодекса на СМСЕС. Ние считаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

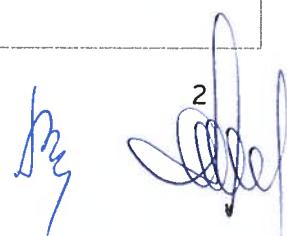

Ключови одиторски въпроси

Ключови одиторски въпроси са тези въпроси, които съгласно нашата професионална преценка са били с най-голяма значимост при одита на консолидирания финансов отчет за текущия период. Тези въпроси са разгледани като част от нашия одит на консолидирания финансов отчет като цяло и формирането на нашето мнение относно него, като ние не предоставяме отделно мнение относно тези въпроси. За всеки въпрос, включен в таблицата по-долу, описаните на това как този въпрос беше адресиран при проведения от нас одит, е направено в този контекст.

Ние изпълнихме нашите отговорности, описани в раздела от нашия доклад „Отговорности на одитора за одита на консолидирания финансов отчет“, в т.ч. по отношение на тези въпроси. Съответно, нашият одит включи изпълнението на процедури, разработени в отговор на нашата оценка на рисковете от съществени неправилни отчитания в консолидирания финансов отчет. Резултатите от нашите одиторски процедури, включително процедурите, изпълнени да адресират въпросите по-долу, осигуряват база за нашето мнение относно одита на приложения консолидиран финансов отчет.

Ключов одиторски въпрос	Как този ключов одиторски въпрос беше адресиран при проведения от нас одит
Обезценка на кредити на клиенти и съпътстващия ефект от първоначално прилагане на МСФО 9 „Финансови инструменти“	<p>Оповестяванията на Групата по отношение на обезценка на кредити на клиенти са включени в Пояснителна бележка 16 „Кредити на клиенти“, Пояснителна бележка 18 „Провизии за загуби от обезценка“ и Пояснителна бележка 2А „Кредитен риск“, като допълнителна информация за съпътстващия ефект от първоначалното прилагане на МСФО 9 „Финансови инструменти“ е представена в Пояснителна бележка 1 „Обща информация и счетоводна политика“, „б Промени в счетоводните политики и оповестявания, приложими за отчетни периоди, приключващи на 31 декември 2018 г.“, „МСФО 9 Финансови инструменти“ към консолидирания финансов отчет.</p>
Кредитите на клиенти представляват съществена част (66%) от общите активи на Групата към 31 декември 2018 година като тяхната брутна стойност възлиза на 589,556 хиляди лева, а натрупаната обезценка е в размер на 74,915 хиляди лева. В резултат на първоначалното прилагане на МСФО 9 ефективно от 1 януари 2018 година, Групата въвежда нов модел за обезценка, базиран на очаквани кредитни загуби (OK3). Ефектът от приемането на МСФО 9 е отчетен в началното сaldo на собствения капитал към 1 януари 2018 година и възлиза на 5,807 хиляди лева допълнително отчетена обезценка, както е	<p>В тази област, нашите одиторски процедури, наред с други такива, включиха:</p> <ul style="list-style-type: none">Получаване на разбиране и оценяване на новата политика за обезценка на кредити на клиенти на Групата, разработените и приложени от нея модели за изчисление на OK3 на кредитните портфейли на колективна и индивидуална база, както и на ключовите предположения и преценки, които са използвани в тях, спрямо изискванията на МСФО 9.

2

оповестено в Пояснителна бележка „Обща информация и счетоводна политика“, „б Промени в счетоводните политики и оповестявания, приложими за отчетни периоди, приключващи на 31 декември 2018 г.“, „МСФО 9 Финансови инструменти.“

Прилагането на новия модел за обезценка е довело до повищено ниво на сложност в изчисленията и по-значителна степен на преценки от страна на ръководството при определяне на ОКЗ, както е оповестено в Пояснително приложение 2А „Кредитен риск“. Ключовите предположения, преценки и параметри при определяне на ОКЗ са свързани с разработване на количествени и качествени показатели за проследяване на значително увеличение на кредитния риск за разпределението на отделните експозиции кредити на клиенти по фази (Фаза 1: Експозиции без значително увеличение на кредитния риск; Фаза 2: Експозиции със значително увеличение на кредитния риск, но без налични обективни доказателства за обезценка и Фаза 3: Експозиции с налични обективни доказателства за обезценка); за определянето на „вероятността за влошаване“ (PD), „загубата при неизпълнение“ (LGD) и „експозиция при неизпълнение“ (EAD), а също така и за включването на информация за бъдещо развитие на макро-икономически фактори предвид различни сценарии при определянето на приблизителните оценки на ОКЗ. Повисоката степен на приближение и оценъчна несигурност са присъщи на оценката на ОКЗ за кредити на клиенти от Фаза 1, Фаза 2 и Фаза 3, която се определя на колективна база в зависимост от това доколко Групата разполага с подкрепяща историческа информация за тестване на използвани допускания и калибриране на точността на оценките за PD и LGD в модела за обезценка. В допълнение, определянето на загуби от обезценка на кредити на клиенти на индивидуална база е също свързано с прилагането на значителни преценки и предположения от ръководството, най-вече, относно времевото разпределение и сумите

- Анализ на първоначалния ефект от приемане на МСФО 9 към 1 януари 2018 г., както и дали той е отчетен в съответствие с неговите изисквания за преход.
- Оценяване на вътрешните контроли на ниво организация по отношение на разработването и използването на новите модели за обезценка, включително документацията на моделите, както и честотата на актуализиране и обоснованост на прилаганите параметри и макро показатели.
- Получаване на разбиране и извършване на обхождане на ново установените процеси и контроли на Групата, свързани с мониторинг и обезценка на кредити на корпоративни клиенти и на клиенти физически лица, в резултат на прилагането и първоначалното приемане на МСФО 9.
- Оценяване на дизайна и тестване на оперативната ефективност на ключови контроли в процеса по мониторинг и обезценка на кредити на корпоративни клиенти и на клиенти физически лица на Групата във връзка с прилагането на МСФО 9. Ние включихме нашите специалисти по Информационни технологии (ИТ) в извършването на тестове и оценяването на общите ИТ контроли на информационната система на Групата, използвана в процеса по мониторинг на кредити на клиенти, за целите на прилагането на МСФО 9.
- Извършване на аналитични процедури на база на детайлни данни, за да оценим взаимовръзките на тенденциите в отчетените разходи за загуби от обезценка спрямо тенденциите в развитието на кредитните портфейли на Групата.
- Оценяване, на база извадка от кредитни експозиции, дали те са правилно разпределени по фази на обезценка спрямо разработените от Групата показатели за проследяване на значителното увеличение на кредитния риск за целите на прилагането на МСФО 9 - към 1 януари 2018 година и към 31 декември 2018 година.

3

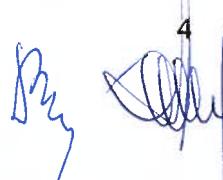
на очакваните бъдещи парични потоци, включително от реализиране на обезпечения.

Поради съществеността на кредитите на клиенти като елемент на консолидирания финансов отчет на Групата, както и сложността, значителните преценки и високата степен на присъща несигурност в приблизителните оценки на ОКЗ, заложени в новия модел за обезценка в резултат на първоначалното прилагане на МСФО 9, ние сме определили този въпрос като ключов одиторски въпрос.

- Специфичен анализ на използваните от Групата предположения при определянето на сумата на очакваните бъдещи парични потоци, в това число от реализация на обезпечения за рисково-базирана извадка от кредити на корпоративни клиенти, които са били предмет на индивидуална обезценка от страна на Групата, като се фокусирахме върху онези, чиято обезценка би имала потенциално най-значителен ефект върху консолидирания финансов отчет.
- Извършване на одиторски процедури за последващи събития, насочени към развитието на кредитите на корпоративни клиенти от посочената извадка в предходния параграф след отчетната дата, за да оценим последователността на предположенията, използвани от Групата за очакваните бъдещи парични потоци.
- Оценяване и тестване на приложението на новия модел за изчисление на колективна обезценка на кредити на клиенти физически лица, използван от Групата към 1 януари 2018 година и към 31 декември 2018 година. Ние се фокусирахме върху оценяването за разумността на изчисленията на параметрите за PD и LGD чрез преглед на подкрепяща информация за ключовите предположения и входящи данни. Ние, също така, анализирахме изчисленията на параметрите, използвани от Групата, с оглед включването на корекция в модела за обезценка относно бъдещото развитие на макро икономическите фактори и тяхната взаимовръзка с кредитите на клиенти на Групата. В допълнение, ние тествахме математическата точност на формулите използвани в модела за колективна обезценка.
- Преглед на извършения от Групата симулационен тест-анализ на база данни от минали периоди (back-testing) на използваните предположения за LGD за портфейла от кредити на физически лица с оглед оценка за разумност на изчислената приблизителна оценка на ОКЗ, определена на колективна база.

4

- Оценка на адекватността и уместността на оповестяванията на Групата, свързани с обезценка на кредити на клиенти и съпътстващия ефект от прилагането на МСФО 9 за първи път.

Друга информация, различна от консолидирания финансов отчет и одиторския доклад върху него

Ръководството носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от консолидиран доклад за дейността, в т.ч. декларация за корпоративно управление на Групата и консолидирана нефинансова декларация, изгответи от ръководството съгласно Глава седма от Закона за счетоводството, но не включва консолидирания финансов отчет и нашия одиторски доклад, върху него, която получихме преди датата на нашия одиторски доклад.

Нашето мнение относно консолидирания финансов отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до степента, до която е посочено.

Във връзка с нашия одит на консолидирания финансов отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с консолидирания финансов отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване. В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изисква да докладваме този факт.

Нямаме какво да докладваме в това отношение.

Отговорности на ръководството и лицата, натоварени с общо управление за консолидирания финансов отчет

Ръководството носи отговорност за изготвянето и представянето на този консолидиран финансов отчет, който дава вярна и честна представа в съответствие с МСФО, приети от ЕС и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на консолидираните финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка.

5

При изготвяне на консолидирания финансов отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на Групата да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството не възнамерява да ликвидира Групата или да преустанови дейността на Групата, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Лицата, натоварени с общо управление, носят отговорност за осъществяването на надзор над процеса по финансово отчитане на Групата.

Отговорности на одитора за одита на консолидирания финансов отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали консолидираният финансов отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този консолидиран финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

- идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания в консолидирания финансов отчет, независимо дали дължащи се на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок, отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одитора в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.
- получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Групата.
- оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.
- достигаме до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха

6

могли да породят значителни съмнения относно способността на Групата да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания в консолидирания финансов отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Групата да преустанови функционирането си като действащо предприятие.

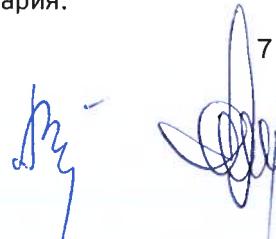
- оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на консолидирания финансов отчет, включително оповестяванията, и дали консолидираният финансов отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига вярно и честно представяне.
- получаваме достатъчни и уместни одиторски доказателства относно финансовата информация на предприятията или стопанските дейности в рамките на Групата, за да изразим мнение относно консолидирания финансов отчет. Ние носим отговорност за инструктирането, надзора и изпълнението на одита на Групата. Ние носим изключителната отговорност за нашето одиторско мнение.

Ние комуникираме с лицата, натоварени с общо управление, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

Ние предоставяме също така на лицата, натоварени с общо управление, изявление, че сме изпълнили приложимите етични изисквания във връзка с независимостта и че ще комуникираме с тях всички взаимоотношения и други въпроси, които биха могли разумно да бъдат разглеждани като имащи отношение към независимостта ни, а когато е приложимо, и свързаните с това предпазни мерки.

Сред въпросите, комуникирани с лицата, натоварени с общо управление, ние определяме тези въпроси, които са били с най-голяма значимост при одита на консолидирания финансов отчет за текущия период и които следователно са ключови одиторски въпроси. Ние описваме тези въпроси в нашия одиторски доклад, освен в случаите, в които закон или нормативна уредба възпрепятства публичното оповестяване на информация за този въпрос или когато, в изключително редки случаи, ние решим, че даден въпрос не следва да бъде комуникиран в нашия доклад, тъй като би могло разумно да се очаква, че неблагоприятните последствия от това действие биха надвишили ползите от гледна точка на обществения интерес от тази комуникация.

Ние сме солидарно отговорни за изпълнението на нашия одит и за изразеното от нас одиторско мнение съгласно изискванията на ЗНФО, приложим в България. При поемане и изпълнение на ангажимента за съвместен одит, във връзка с който докладваме, ние сме се ръководили и от Насоките за изпълнение на съвместен одит, издадени на 13 юни 2017 година от Института на дипломираните експерт-счетоводители в България и от Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори в България.

7

Доклад във връзка с други законови и регуляторни изисквания

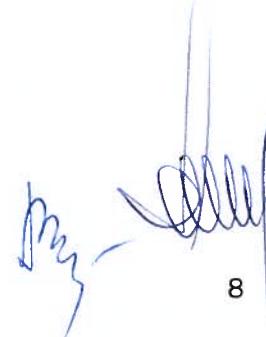
Допълнителни въпроси, които поставят за докладване Законът за счетоводството

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, описани по-горе в раздела „Друга информация, различна от консолидирания финансов отчет и одиторския доклад върху него“, по отношение на консолидирания доклад за дейността, в т.ч. декларацията за корпоративно управление на Групата и консолидираната нефинансова декларация, ние изпълняме и процедурите, добавени към изискванията по МОС, съгласно „Указания относно нови и разширени одиторски доклади и комуникация от страна на одитора“ на професионалната организация на регистрираните одитори в България, Института на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС). Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни подпомогнат във формиране на становища относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в Глава седма от Закона за счетоводството и в Закона за публичното предлагане на ценни книжа, приложими в България.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

- а) Информацията, включена в консолидирания доклад за дейността за финансовата година, за която е изгoten консолидираният финансов отчет, съответства на консолидирания финансов отчет.
- б) Консолидираният доклад за дейността е изгoten в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството.
- в) В декларацията за корпоративно управление на Групата за финансовата година, за която е изгoten консолидираният финансов отчет, е представена изискваната съгласно Глава седма от Закона за счетоводството и чл. 100 (н), ал. 8 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа информация.
- г) Консолидираната нефинансова декларация за финансовата година, за която е изгoten консолидираният финансов отчет, е предоставена и изготвена в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството.

8

Докладване съгласно чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014 във връзка с изискванията на чл. 59 от Закона за независимия финансов одит

Съгласно изискванията на Закона за независимия финансов одит във връзка с чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014, ние докладваме допълнително и изложената по-долу информация.

- „Бърнст и Янг Одит“ ООД и „АФА“ ООД са назначени за задължителни одитори на консолидирания финансов отчет за годината, завършваща на 31 декември 2018 година на Ти Би Ай Банк ЕАД от общото събрание на акционерите, проведено, съответно, на 7 ноември 2018 г., за период от една година и на 7 ноември 2018 г., за период от една година.
- Одитът на консолидирания финансов отчет за годината, завършваща на 31 декември 2018 година на Групата представлява трети пълен непрекъснат ангажимент за задължителен одит на тази група, извършен от „Бърнст и Янг Одит“ ООД и втори пълен непрекъснат ангажимент за задължителен одит на тази група, извършен от „АФА“ ООД.
- Потвърждаваме, че изразеното от нас одиторско мнение е в съответствие с допълнителния доклад, представен на одитния комитет на Банката, съгласно изискванията на чл. 60 от Закона за независимия финансов одит.
- Потвърждаваме, че не сме предоставяли посочените в чл. 64 от Закона за независимия финансов одит забранени услуги извън одита.
- Потвърждаваме, че при извършването на одита сме запазили своята независимост спрямо Групата.

Одиторско дружество „Бърнст и Янг Одит“ ООД: Одиторско дружество „АФА“ ООД:

Николай Гърнев

Управител и

Регистриран одитор, отговорен за одита

Рени Йорданова

Управител

15 април 2019 година

гр. София, България

Валя Йорданова

Регистриран одитор, отговорен за одита

31 декември 2018 година

Всички суми са представени в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

TBI Bank

**Консолидиран отчет за всеобхватния доход
за годината, завършваща на 31 декември**

Бележки

		2017 година	2018 година	Преизчислен
Продължаваща дейност				
Приходи от лихви по ЕЛП	5	147,021	122,952	
Други приходи от лихви	5	-	163	
Разходи за лихви	5	(5,821)	(7,443)	
Нетен лихвен доход		141,200	115,672	
Приходи от такси и комисионни	6	31,631	24,568	
Разходи за такси и комисионни	6	(12,215)	(8,416)	
Нетен доход от такси и комисионни		19,416	16,152	
Нетен доход от търговски операции	7	(1,622)	235	
Други оперативни доходи, нетно	8	1,232	2,382	
Нетен оперативен доход преди обезценки		160,226	134,441	
Загуби от обезценка на финансови активи	17	(43,563)	(17,496)	
Загуби от обезценка на други активи		(8)	(15)	
Нетен оперативен доход		116,655	116,930	
Разходи за персонала	10	(51,516)	(43,502)	
Разходи за амортизация		(2,307)	(3,759)	
Административни и други разходи	9	(30,089)	(25,874)	
Общо административни разходи		(83,912)	(73,135)	
Печалба преди данъци	11	32,743	43,795	
Разходи за данъци	11	(4,419)	(4,892)	
Печалба за годината		28,324	38,903	
Печалба за годината		28,324	38,903	
Полагаша се на:				
Собствениците на компанията-майка		28,324	38,903	
Неконтролиращо участие				-

(Продължава на следващата страница)

Пояснителни бележки 1 до 34 са неразделна част от настоящия консолидиран финансов отчет.

31 декември 2018 година

Всички суми са представени в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

TBI Bank

Консолидиран отчет за всеобхватния доход (продължение)
за годината, завършваща на 31 декември 2018 г.

Бележки

2018 година 2017 година

Печалба за годината **28,324** **38,903**

Други компоненти на всеобхватния доход:

Компоненти, които може да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата:

Курсови разлики от преизчисление на отчетите на чуждестранна дейност	30	86	(705)
Нетна загуба от финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход		(1,069)	-
Текущ данък свързан с нереализирани печалби по финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход		123	-
Нетна печалба/(загуба) от преоценка на финансови активи до справедлива стойност на разположение за продажба	30	-	169
Текущ данък свързан с нереализирани печалби от финансови активи на разположение за продажба		-	(26)

Компоненти, които няма да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата:

Друг всеобхватен доход за годината **(860)** **(562)**

ОБЩО ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД ЗА ГОДИНАТА **27,464** **38,341**

Полагаш се на:

Собствениците на компанията-майка 27,464 38,341

Valentin Gulybov
Изпълнителен Директор и
Член на УС

Alexandar Dimitrov
Изпълнителен Директор и
Член на УС

Jordan Stoyanov
Съставител

Консолидираният финансов отчет е одобрен за издаване съгласно Решение на Управителния съвет на 12.04.2019 г.
Пояснителни бележки от 1 до 34 са неразделна част от настоящия консолидиран финансов отчет

Финансов отчет, върху който сме издали одиторски доклад с дата: 15 април 2019 година

31 декември 2018 година

Всички суми са представени в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

TBIBank

Консолидиран отчет за финансовото състояние

	Бележки	Към 31 декември 2018 година		2017 година
АКТИВИ				
Парични средства в брой и по сметки в централни банки	12	120,564		166,686
Предоставени средства на други банки	13	17,120		21,174
Деривативи		306		10
Финансови активи на разположение за продажба		-		26,519
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	14	66,377		-
Предоставени заеми на клиенти	15	514,641		443,375
Финансов лизинг	16	16,859		23,648
Други активи	23	9,054		5,452
Текущи данъчни активи	11	2,035		1,823
Активи държани за продажба		-		14,558
Придобити активи от обезпечения	19	10,103		-
Нематериални активи	21	6,449		3,541
Имоти и оборудване	22	11,493		11,475
Отсрочени данъчни активи	11	515		467
Общо активи		775,516		718,728
ПАСИВИ				
Деривати	26	136		224
Привлечени средства от банки	24	5,033		-
Привлечени средства от клиенти	25	529,933		502,913
Други привлечени средства	26	112		502
Текущи данъчни пасиви		1,198		-
Отсрочени данъчни пасиви		114		34
Други пасиви	27	33,192		30,913
Общо пасиви		569,718		534,586
СОБСТВЕН КАПИТАЛ				
Основен акционерен капитал	30	81,600		81,600
Законови резерви	30	8,392		8,392
Преоценъчен резерв	30	(715)		231
Резерв от преизчисление на отчети на чуждестранни дейности	30	(810)		(896)
Неразпределена печалба		117,331		94,815
Собствен капитал, полагаш се на собствениците на компанията-майка		205,798		184,142
Неконтролиращо участие		-		-
Общо собствен капитал		205,798		184,142
Общо пасиви и собствен капитал		775,516		718,728

Валентин Гълъбов

Изпълнителен Директор и
Член на УС

Александър Димитров
Изпълнителен Директор и
Член на УС

Йордан Стоянов

Съставител

Пояснителни бележки от 1 до 14 са неразделна част от настоящия консолидиран финансов отчет.

Консолидираният финансов отчет е одобрен за издаване съгласно Решение на Управителния съвет на 12.04.2019 г.

Финансов отчет бр. 1000/2019/ОДИ с издаден одиторски доклад с дата: 15 април 2019 година

Одиторско дружество „Бърнст и Янг ОДИ“ ОД

София

Рег. № 108

БЪРNST И ЯНГ ОДИ ООД

Одиторско дружество „АФА“ ООД

Рег. № 015

АФА ОСД

31 декември 2018 година

Всички суми са представени в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

TBI Bank

**Консолидиран отчет за промените в собствения капитал
за годината, завършваща на 31 декември**

	Основен капитал (Бележка 30)	Законови резерви (Бележка 30)	Преоценъчен резерв (Бележка 30)	Резерв от превърщане в чуждестранна валута (Бележка 30)	Натрупана загуба/печалба	Полагащ се на собствениците на компанията- майка
Към 1 януари 2017 година.						
Друг всеобхватен доход, нетно от данъци	81,600	7,187	99	(191)	57,327	146,022
Печалба за годината	-	-	132	(705)	11	(562)
Общ всеобхватен доход за годината	-	-	132	(705)	38,903	38,903
Разпределение на печалби	-	1,205	-	-	(1,205)	-
Други движения	-	-	-	-	(221)	(221)
Към 31 декември 2017 година	81,600	8,392	231	(896)	94,815	184,142
Ефект от прилагане на МСФО 9 за първи път	-	-	-	-	(5,808)	(5,808)
Към 1 януари 2018 година преизчислен						
Печалба за годината	81,600	8,392	231	(896)	89,007	178,334
Друг всеобхватен доход, нетно от данъци	-	-	(946)	86	28,324	28,324
Общ всеобхватен доход за годината	-	-	(946)	86	28,324	27,464
Към 31 декември 2018 година	81,600	8,392	(715)	(810)	117,331	205,798

Валентин Пълъбов
Изпълнителен Директор и
Член на УС

Александър Димитров
Изпълнителен Директор и
Член на УС

Йордан Стоянов
Съставител

Пояснителни бележки от 1 до 34 са неразделна част от настоящия консолидиран финансов отчет.
Консолидираният финансов отчет е одобрен за издаване съгласно Решение на Управителния съвет на 12.04.2019 г.

Финансов отчет, върху който сме издали одиторски доклад с дата: 15 април 2019 година

Одиторско дружество „Бърст и Янг Аудит“ ОДО:

**Консолидиран отчет за паричните потоци
за годината, завършваща на 31 декември**

	Бележки	2018 година	2017 година
Парични потоци от оперативна дейност			
Печалба за годината		28,324	38,903
<i>Корекции</i>			
Начислен разход за данъци		2,628	5,113
Начислен разход/(приход) за отсрочени данъци		41	(220)
Обезценка на финансови активи	17	43,563	25,278
Обезценка на активи държани за продажба	20	-	15
Амортизация на имоти и съоръжения и нематериални активи	21,22	2,307	3,759
Печалба от продажба на имоти и съоръжения		-	-
Нетни печалби от сделки с активи държани за продажба		-	(403)
Нетни печалби или загуби от финансови активи на разположение за продажба		(576)	(554)
Начисления по краткосрочни доходи на наети лица	27	5,585	5,339
Нереализирани (печалби)/загуби от валутна преоценка		86	(572)
Платени данъци		(6,376)	(6,708)
Парични потоци от оперативна дейност преди промени в оперативните активи и пасиви		75,582	69,950
<i>Промени в оперативните активи и пасиви, нетно</i>			
Увеличение на задължителните резерви при централни банки	12	(6,600)	(4,710)
Намаление на предоставени заеми на банки над 3 месеца	13	371	493
Увеличение на предоставени заеми на клиенти	15	(120,327)	(116,485)
Намаление на финансов лизинг	16	6,648	6,613
Увеличение на финансови активи на разположение за продажба	14	-	(3,375)
Увеличение на финансови активи по справедлива стойност през ДВД	14	(40,969)	-
Увеличение/(намаление) на придобити активи от обезпечение/държани за продажба	20	5,031	(1,579)
Увеличение на пасиви държани за продажба		-	468
(Увеличение)/намаление на деривативите		(384)	183
Увеличение на финансови активи държани за търгуване		-	(2,330)
Увеличение на финансови активи държани до падеж		-	(397)
Увеличение на другите активи	23	(2,586)	(24)
Увеличение/(намаление) на привлечените средства от банки	24	5,033	(5,879)
Увеличение на привлечените средства от клиенти	25	27,020	63,953
Увеличение на другите пасиви	27	402	2,739
Нетни парични потоци (използвани в)/от оперативна дейност		(50,779)	9,620

(Продължава на следващата страница)

Пояснителни бележки от 1 до 34 са неразделна част от настоящия консолидиран финансов отчет.

Финансов отчет, който не е използвано, издали одиторски доклад с дата: 15 април 2019 година

Am

31 декември 2018 година

Всички суми са представени в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

TBI Bank

Консолидиран отчет за паричните потоци (продължение)
за годината, завършваща на 31 декември

Бележки

2018 година 2017 година

Парични потоци от инвестиционна дейност

Парични постъпления свързани с дъщерни дружества		-	3,745
Покупка на нематериални активи	21	(3,942)	(2,665)
Постъпления от продажба на имоти и оборудване	22	-	613
Покупка на имоти и оборудване	22	(1,291)	(991)
Нетен паричен поток (използван в) / от инвестиционна дейност		(5,233)	702

Парични потоци от финансова дейност

Извършени плащания по други привлечени средства	26	(390)	(422)
Нетни парични потоци използвани във финансова дейност		(390)	(7,975)
Нетно (намаление)/увеличение на паричните средства и паричните еквиваленти			
Парични средства и парични еквиваленти на 1 януари	31	134,123	124,223
Парични средства и парични еквиваленти на 31 декември	31	77,721	134,123

Парични потоци свързани с лихви и дивиденти

Платени лихви		(3,106)	(7,454)
Получени лихви		146,457	119,481
Получени дивиденти		-	21

Валентин Гълъбов
Изпълнителен Директор
Член на УС

Александър Димитров
Изпълнителен Директор и
Член на УС

Йордан Стоянов
Съставител

Пояснителни бележки от 1 до 34 са неразделна част от настоящия консолидиран финансов отчет.
Консолидираният финанс отчет е одобрен за удаване съгласно Решение на Управителния съвет на 12.04.2019 г.

Финансов отчет, върху който сме издали одиторски доклад с дата: 15 април 2019 година

Одиторско дружество „Брнст и Янг Одит“ ООД:

Одиторско дружество „АФА“ ООД

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**1 Обща информация и счетоводна политика**

ТИ БИ АЙ Банк ЕАД (наричана за кратко "Банката") е основана на 11 ноември 2002 г. като акционерно дружество с двустепенна система на управление под името Банка Запад-Изток АД и акционери: Актива Холдинг Б.В., Фактор банка д.д. и ЛБ Максима Д.О.О. След получаване на лиценз от Българска Народна Банка за извършване на банкови услуги на 13 август 2003 г., Банката е регистрирана в Софийски градски съд като акционерно дружество на 28 август 2003 г. с ЕИК 131134023 и започва дейността си на 1 октомври 2003 г. През 2006 г. Нова Люблянска Банка д.д. последователно придобива 97.01 % от акционерния капитал на Банката: на 14 април 2006 г. - 72.51 %, а впоследствие на 28 декември 2008 г. още 24.50 % от капитала. Името на Банката се променя първоначално на НЛБ Банка Запад-Изток АД, а впоследствие на НЛБ Банка София АД. До средата на 2011 г., Банката, още под името НЛБ Банка София АД, се контролира от Нова Люблянска Банка д.д., която притежава 97.01 % от акциите. Останалите 2.99 % от акциите се притежават от Фактор Банка д.д.

В края на месец юли 2011 г., Ти Би Ай Еф Файненшъл Сървисиз Б.В. със седалище в Холандия придобива 100 % (38,399,001 броя акции) от капитала на Банката. Следва промяна в правната форма на Банката - от акционерно дружество в еднолично акционерно дружество. През месец октомври 2011 г., капиталът ѝ е увеличен с 8,001 хил. лева, а в края на месец ноември 2011 г., наименованието на Банката се променя на ТИ БИ АЙ Банк ЕАД. Към 31 декември 2018 г. капиталът на Банката възлиза на 81,600 хил. лева, а броят обикновени безналични акции е 81,600,000, всяка с номинал 1 лв.

Централният офис на Банката е със седалище, считано от месец септември 2012 г. - гр. София, ул. „Димитър Хаджикоцев“ № 52-54. Дейността на Банката се осъществява чрез Централата в София, клона в Букureц, 294 офиса и отдалечени работни места. В края на 2012 г. Банката получава разрешение от Българска Народна Банка за разкриване на клон в Република Румъния и стартира съответни действия по съгласуване, техническо и ресурсно осигуряване на дейностите, свързани с предстоящото стартиране на работата на клона. През 2013 г. клонът стартира своята дейност следвайки насоченост на бизнеса към финансиране както на физически, така и на юридически лица.

Компанията майка на Групата е Тирона Лимитед, Кипър. Компанията майка търси възможности за инвестиции в сферата на финансовите услуги, в частност банкиране, ипотечно и потребителско финансиране, управление на активи, и инвестиционни консултантски услуги в Централна и Източна Европа, и в някои бивши съветски републики. Крайната компания майка на Банката е 4Файнанс със седалище в Латвия. Облигациите на компанията се котират на фондовите борси Frankfurt Stock, Irish Stock Exchange и Nasdaq Stockholm.

Банката се управлява от Управителен съвет под контрола на Надзорен съвет. Към 31 декември 2018 г. Управителният съвет се състои от четврима членове с мандат до пет години, избириани от Надзорния съвет. Трима от членовете на Управителния съвет са изпълнителни директори, като Банката се представлява заедно от всеки двама от изпълнителните директори. Надзорният съвет се състои от поне трима, но не повече от седем членове с мандат до пет години. Лицата, натоварени с общо управление са представени от Одитния комитет (Ариел Хасон, Инита Хане и Дмитри Кисляков) и Надзорния съвет (Ариел Хасон, Кийрън Донъли, Никъльс Джон Филпот и Готие Ван Вединген) на Банката.

Към 31 Декември 2018 г. Банката притежава контролиращо участие в ТИ БИ АЙ КРЕДИТ ИФН С.А. с място на стопанска дейност и държава на учредяване Румъния и ТИ БИ АЙ ЛИЗИНГ ИНФ С.А. с място на стопанска дейност и държава на учредяване Румъния.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)****a База за консолидация**

Консолидираният финансов отчет включва отчета на Банката и изцяло притежаваните от нея дъщерни дружества:

- ТИ БИ АЙ КРЕДИТ ИФН С.А. учредено в Република Румъния на 11 януари 2008 г.
- ТИ БИ АЙ ЛИЗИНГ ИНФ С.А учредено в Република Румъния на 28.02.2002 г.

Финансовите отчети на дъщерните дружества се изготвят за същия отчетен период, както този на Банката, като се прилагат последователни счетоводни политики.

Дъщерните дружества се консолидират изцяло от датата на тяхното придобиване, представляваща датата, на която Банката получава контрола и продължават да се консолидират до датата, на която този контрол бъде изгубен.

Настоящият консолидиран финансов отчет, както и индивидуалния финансов отчет, са одобрени от Управителния Съвет на Банката с решение от 12 април 2019 г.

Следващата бележка представя основните счетоводни политики в съответствие с които е изгotten финансият отчет до степента, до която не са били вече изложени в други предходни бележки. Тези политики са приложени по отношение на всички представени години, освен ако не е изрично посочено друго.

6 База за изготвяне на финансовия отчет**Изявление за съответствие**

Настоящият финансов отчет е изгotten в съответствие с изискванията на Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО) и разяснения, издадени от Комитета за разяснения (КРМСФО), приети от Европейския съюз (ЕС). Отчетната рамка „МСФО, приети от ЕС“ по същество е определената национална счетоводна база МСС, приети от ЕС, регламентирани със Закона за счетоводството и дефинирани в т.8 от неговите Допълнителни разпоредби.

Финансият отчет е изгotten при спазване принципа на историческата цена, с изключение на следните случаи:

- финансови активи на разположение за продажба, финансови активи и пасиви държани а продажба (включително деривативни инструменти), определени класове имоти, финансови активи отчитани по справедлива стойност през печалби и загуби, машини и съоръжения, и инвестиционни имоти – отчитани по справедлива стойност;
- нетекущи активи на разположение за продажба – отчитани по справедлива стойност, намалена с разходите за продажба;

Счетоводните политики на Групата са последователни с тези, прилагани през предходния отчетен период, с изключение на следните изменения МСФО, възприети от 1 януари 2017 г.

Банката представя отчета за финансовото си състояние приоритетно по степен на ликвидност. Анализ относно възстановяването на активите или уреждането на пасивите в рамките на дванадесет месеца след датата на отчета за финансовото състояние (текущи) и след повече от 12 месеца след датата на отчета за финансовото състояние (нетекущи) е представен в бележките към финансовия отчет.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)**

- в Промени в счетоводните политики и оповестявания, приложими за отчетни периоди приключващи на 31 декември 2018 г.**

Съпоставимост на данните

Финансовият отчет предоставя сравнителна информация по отношение на предходния период. Изключение от това правило е представянето на ефектите от приложението за първи път на МСФО 9 Финансови инструменти и МСФО 15 Приходи от договори с клиенти. При приемането на МСФО 9 Финансови инструменти, Групата е приложила изключенията (облекченията) при първоначалното му прилагане. Групата е избрала модифицирано ретроспективно прилагане за първи път на МСФО 15 Приходи от договори с клиенти. Всички корекции, произтичащи от първоначалното прилагане на двата нови стандарта, са отчетени в собствения капитал (към „неразпределена печалба“ и „резерва от преоценка на финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход“) към 1 януари 2018 г. Сравнителната информация за 2017 г. не е преизчислена.

С цел по-добро представяне на оповестяванията, ръководството на Групата е преценила за необходимо и е преработило представянето на предходния период за някои позиции на консолидирания отчет. Преработката се отнася за оповестяването на отчета за всеобхватен доход, както следва:

- Рекласификация на приходи от отписани кредити, нетни печалби/загуби от продажба на кредити от ред Други оперативни приходи/ (разходи), нетно на ред Загуби от обезценка на финансови активи в размер на 5,907 хил.lv. (2017: 7,782 хил. лева).

Направените рекласификации не влияят върху отчетеното финансово състояние, резултати от дейността и парични потоци.

МСФО 9 Финансови инструменти: класификация и оценяване

МСФО 9 Финансови инструменти заменя МСС 39 Финансови инструменти: признаване и оценяване за годишните периоди, започващи на или след 1 януари 2018 г., като обединява заедно всички три аспекта от счетоводното отчитане на финансовите инструменти: класификация и оценяване, обезценка и счетоводно отчитане на хеджирането.

Групата прилага МСФО 9 за бъдещи периоди с дата на първоначално прилагане - 1 януари 2018 г. Групата не е преизчислявала сравнителната информация, която е представена, като същата отчетена при прилагане на МСС 39. Разликите, произтичащи от приемането на МСФО 9, са признати директно в неразпределена печалба и други компоненти на собствения капитал.

Ефектът от приемането на МСФО 9 към 1 януари 2018 г. е както следва:

Преоценъчен резерв

Към 31 декември 2017 г., съгласно МСС 39	231
Признаване на обезценка за очаквани кредитни загуби по МСФО 9 за финансови активи, отчитани по амортизирана стойност	113
Към 01 януари 2018 г., съгласно МСФО 9	344

Неразпределена печалба

Към 31 декември 2017 г., съгласно МСС 39	94,815
Признаване на обезценка за очаквани кредитни загуби по МСФО 9 за финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	(5,807)
Към 01 януари 2018 г., съгласно МСФО 9	89,008
Общ ефект върху собствен капитал от въвеждане на МСФО 9	(5,694)

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)****v Промени в счетоводните политики и оповестявания, приложими за отчетни периоди приключващи на 31 декември 2018 г. (продължение)**

Естеството на тези корекции е описано по-долу:

(a) Класификация и оценяване

Съгласно МСФО 9, след първоначалното им признаване дълговите инструменти се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, амортизирана стойност или по справедлива стойност в друг всеобхватен доход. Класификацията се базира на два критерия: бизнес модела на Групата за управление на активите и дали договорните парични потоци от инструмента представляват 'само плащания на главница и лихва' по непогасената сума на главницата.

Оценката на бизнес модела на Групата се извършва към датата на първоначалното прилагане, т.е. 1 януари 2018 г. Оценката дали договорните парични потоци по дълговите инструменти се състоят само от главница и лихва се прави въз основа на фактите и обстоятелствата към първоначалното признаване на активите.

Изискванията към класификацията и оценяването на МСФО 9 не оказват съществено влияние върху Групата, като тя продължава да отчита по справедлива стойност всички финансови активи, преди това отчитани по справедлива стойност съгласно МСС 39. По-долу са описани промените в класификацията на финансовите активи на Групата:

- Дълговите ценни книжа, класифицирани като Финансови активи на разположение за продажба към 31 декември 2017 г., се класифицират и оценяват като Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход считано от 1 януари 2018 г. Групата е избрала да класифицира своите инвестиции в дългови ценни книжа като Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход към датата на първоначалното прилагане, тъй като възнамерява да ги държи в близко бъдеще. За тези инвестиции през предишни периоди не са признавани загуби от обезценка в печалбата или загубата.
- Капиталовите инвестиции в некотирани компании, класифицирани като Финансови активи на разположение за продажба към 31 декември 2017 г., се класифицират и оценяват като Капиталови инструменти, определени по справедлива стойност в друг всеобхватен доход считано от 1 януари 2018 г. Групата е избрала да класифицира неотменимо своите некотирани капиталови инвестиции като капиталови инструменти, определени по справедлива стойност в друг всеобхватен доход към датата на първоначалното прилагане, тъй като възнамерява да ги държи в близко бъдеще. За тези инвестиции през предишни периоди не са признавани загуби от обезценка в печалбата или загубата.
- Накратко, след приемането на МСФО 9 Групата е направила следните задължителни и незадължителни рекласификации към 1 януари 2018 г.:
 - Прекласифицира портфейл на разположение за продажба (AFS) с портфейл "Справедлива стойност чрез друг всеобхватен доход" (FVOCI);
 - Прекласифицира портфейл от кредити и вземания (вземания по сметки в централни банки, предоставени средства на други банки, предоставени заеми на клиенти и други вземания) в портфейл по „Амортизирана стойност“ (AC).

Групата не е определила финансови пасиви като отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата. Няма промени в класификацията и оценяването на финансовите пасиви на Групата.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)****в Промени в счетоводните политики и оповестявания, приложими за отчетни периоди приключващи на 31 декември 2018 г. (продължение)****(б) Обезценка**

Приемането на МСФО 9 по същество промени модела на Групата за определяне на загубите от обезценка за финансовите активи като замени подхода на понесените загуби на МСС 39 с ориентирания в по-голяма степен към бъдещето модел на очакваните кредитни загуби (очаквани кредитни загуби, ОКЗ). : Изискванията за обезценка съгласно МСФО 9 са приложим към всички финансови активи, които се оценяват по амортизирана стойност или по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, с изключение на капиталовите инструменти. Изискванията важат включително за отчетени търговски вземания, вземания по лизинг и вземания по договори с клиенти

След приемането на МСФО 9 Групата е признала допълнителна обезценка на предоставени заеми на клиенти, предоставени средства на други банки и Дълговите инструменти по справедлива стойност в друг всеобхватен доход в размер на 8,392 хил. лева, съответно, която води до намаление на Неразпределената печалба към 1 януари 2018 г. Загубите от обезценка не намаляват балансовата стойност на дълговите инструменти по справедлива стойност в друг всеобхватен доход в отчета за финансовото състояние, които продължават да се отчитат по справедлива стойност. Сума, равна на провизията за очаквани кредитни загуби в размер на 113 хил. лева. (нетно от данък), е включена в Други компоненти на собствения капитал, като част от Резерва за преоценка до справедлива стойност на финансовите активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход.

По-долу е представено равнението на крайното сaldo на провизиите за обезценка в съответствие с МСС 39 с началното saldo на провизиите за загуба, определени в съответствие с МСФО 9:

Провизии за загуби от обезценка, съгласно МСС 39	Преизчисле- ние	Очаквани кредитни загуби, съгласно МСФО 9
към 31.12.2017		към 01.01.2018

Обезценка за:

Представени кредити по МСС 39/			
Финансови активи по амортизирана стойност по МСФО 9	(42,118)	(5,691)	(47,809)
Представени средства на други банки по МСС 39/ Финансови активи по амортизирана стойност по МСФО 9	-	(5)	(5)
Финансови активи на разположение за продажба по МСС 39/Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход по МСФО 9	-	(113)	(113)
Общо	(42,118)	(5,807)	(47,925)

МСФО 15 Приходи от договори с клиенти

МСФО 15 заменя МСС 11 Договори за строителство, МСС 18 Приходи и свързаните с тях Разяснения, и с някои ограничени изключения се прилага по отношение на всички приходи, произтичащи от договори с клиенти. МСФО 15 въвежда нов, пет-стъпков модел за отчитане на приходите, произтичащи от договори с клиенти, и изисква приходите да се признават в размер, който отразява възнаграждението, на което предприятието очаква да има право в замяна на прехвърлените на клиента стоки или услуги.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)****в Промени в счетоводните политики и оповестявания, приложими за отчетни периоди приключващи на 31 декември 2018 г. (продължение)**

МСФО 15 изисква от предприятията да упражнят преценка, при отчитане на всички уместни факти и обстоятелства, когато прилагат всяка една стъпка от модела по отношение на договорите с техните клиенти. В допълнение, стандартът определя и счетоводното третиране на разходите за придобиване на договор и разходите, пряко свързани с изпълнението на договора.

Групата е приела МСФО 15 при използването на модифицирано ретроспективно прилагане като за дата на първоначалното прилагане е приет 1 януари 2018 г. Съгласно този метод стандартът може да се прилага или по отношение на всички договори към датата на първоначалното прилагане, или само към договорите, които не са изпълнени към тази дата. Групата е предпочела да прилага стандарта по отношение само към договорите, които не са изпълнени към 1 януари 2018 г.

КРМСФО 22 Отчитане на сделки и авансови плащания по сделки в чуждестранна валута

Разяснението разглежда въпроса за определяне на датата на сделката за целите на определянето на спот валутния курс, който ще се използва за превалутиране на актива, прихода или разхода (или част от тях) при първоначалното им признаване, което е свързано с отписването на непаричен актив или непаричен пасив, произтичащи от платено или получено авансово плащане по сделка в чуждестранна валута. Възприемането на разясненията не е оказalo влияние върху финансовото състояние или резултати от дейността на Групата.

МСФО 2 Плащане на базата на акции (Изменения): Класификация и оценяване на сделки с плащане на базата на акции

Измененията предвиждат изисквания за: счетоводното отчитане на ефектите от условията за упражняване и неупражняване върху оценяването на сделки с плащане на базата на акции, уреждани с парични средства; за плащане на базата на акции с възможност за нетно от задълженията за данък при източника уреждане и за изменения на условията за плащане на базата на акции, което променя класификацията от сделка уреждана с парични средства в сделка, уреждана чрез издаване на инструменти на собствения капитал. Възприемането на измененията не е оказalo влияние върху финансовото състояние или резултати от дейността на Групата.

МСФО 4 Застрахователни договори (Изменения): Прилагане на МСФО 9 Финансови инструменти с МСФО 4 Застрахователни договори

Целта на измененията е да преодолеят несъответствието между датите на влизане в сила на МСФО 9 и очаквания нов застрахователен стандарт МСФО 17 Застрахователни договори. Дружествата, които издават застрахователни договори все още ще могат да възприемат МСФО 9 на 1 януари 2018 г. С измененията се въвеждат два алтернативни подхода - подход за временно освобождаване и подход на припокриване. Временното освобождаване позволява на дружествата да отложат датата на възприемане на МСФО 9. Подходът на припокриване позволява на дружествата, които прилагат МСФО 9 от 2018 г. да премахнат от печалбата или загубата ефекта, произтичащ от някои счетоводни несъответствия, които могат да възникнат от прилагането на МСФО 9 преди МСФО 17. Измененията не са приложими за Групата.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)****в Промени в счетоводните политики и оповестявания, приложими за отчетни периоди приключващи на 31 декември 2018 г. (продължение)****МСС 40 Инвестиционни имоти (Изменения): Трансфери на инвестиционен имот**

Измененията дават разяснения относно трансфери от или към инвестиционен имот при промяна в намеренията на ръководството само когато има доказана промяна в използването. Само промяна в намеренията на ръководството не е достатъчно доказателство за промяна в използването. Възприемането на измененията не е оказало влияние върху финансовото състояние или резултати от дейността на Групата.

Годишни подобрения в МСФО – Цикъл 2014-2016 година

Обобщение на измененията по съответните стандарти е представено по-долу:

- МСС 28 Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия - оценяване на предприятието, в което е инвестирано по справедлива стойност.

Възприемането на измененията не е оказало влияние върху финансовото състояние или резултати от дейността на Групата.

По-долу са представени накратко публикуваните стандарти, които все още не са действащи или не са приложени по-рано от Групата към датата на издаване на настоящия финансов отчет. Оповестено е как в разумна степен може да се очаква да бъдат повлияни оповестяванията, финансовото състояние и резултатите от дейността, когато Групата възприеме тези стандарти за първи път. Това се очаква да стане, когато те влязат в сила.

МСФО 16 Лизинг

МСФО 16 беше публикуван през януари 2016 г. и заменя МСС 17 Лизинг, КРМСФО 4 Определение дали дадено споразумение съдържа лизинг, ПКР-15 Оперативен лизинг-Стимули и ПКР-27 Оценяване на съдържанието на операции, включващи правната форма на лизинг. МСФО 16 установява принципите за признаване, оценяване, представяне и оповестяване на лизинг, и изисква лизингополучателите да отчитат всички лизингови договори по един и същ балансов модел, подобен на счетоводното отчитане на финансовия лизинг съгласно МСС 17. Стандартът включва две освобождавания от признаване за лизинговите договори - лизинг на активи с 'ниска стойност' (напр. персонални компютри) и краткосрочен лизинг (т.е. лизинг със срок на лизинговия договор до 12 месеца). Към началната дата на лизинга лизингополучателят признава задължение за извършване на лизингови плащания (т.е. лизинговото задължение) и актив, представляващ правото на използване на основния актив в течение на срока на лизинговия договор (т.е. актив за правото на ползване). Лизингополучателите ще бъдат задължени да признават отделно разход за лихви по лизинговото задължение и разход за амортизация на актива за правото на ползване.

Също така, лизингополучателите ще бъдат задължени да оценят отново лизинговото задължение при настъпването на определени събития (напр. промяна на лизинговия срок, промяна в бъдещите лизингови плащания, произтичащи от промяна в индекса или преоценка, използвани за определянето на тези плащания). По принцип, лизингополучателят ще признава сумата на преоценката на лизинговото задължение като корекция на актива за правото на ползване.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)****г Публикувани стандарти, които все още не са в сила и не са възприети по-рано**

Съгласно МСФО 16, счетоводното отчитане при лизингодателя по същество остава непроменено спрямо това, прилагано към днешна дата съгласно МСС 17. Лизингодателите ще продължат да класифицират лизинговите договори при прилагането на същия принцип на класификация, както е определен в МСС 17, и да правят разграничение между двата вида лизинг: оперативен и финансов лизинг.

МСФО 16, който влиза в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019, изисква лизингополучателите и лизингодателите да правят по-разширени оповестявания от тези съгласно МСС 17.

Към датата на одобрение за издаване на настоящия финансов отчет за 2018 година Групата все още е в процес на приключване на анализа на ефектите от първоначалното прилагане на МСФО 16. Оценката на евентуалния ефект, който прилагането на МСФО 16 ще окаже върху финансовия отчет в периода на първоначалното прилагане е представен по-долу на обобщено ниво. Количествената информация, оповестена по-долу може да е предмет на допълнителни промени през 2019 година, в следствие на приключването на анализа във връзка с първоначалното прилагане на МСФО 16.

Групата ще приеме МСФО 16 като следва модифицирания ретроспективен подход и признае натрупания ефект при първоначално признаване като корекция на началното сaldo в неразпределената печалба към датата на приемане. Този подход позволява да няма корекция за предходни години, т.е. няма да се преизчислява сравнителната информация. За лизинги, които са били идентифицирани като оперативен лизинг, в съответствие с изискванията на МСС 17, Групата ще избере да изчисли правото на ползване по стойността на задължението по лизинг, коригирано с предплащания или начислени дължими лизингови плащания. Групата ще приложи МСФО 16 за договори, които са идентифицирани като финансов лизинг в предходни периоди при прилагането на МСС 17 и КРМСФО 4.. Групата ще се възползва от практическата целесъобразна мярка, която позволява да не се прилага стандартта за договори, които не са били идентифицирани като договори, съдържащи лизинг съгласно МСС 17 и КРМСФО 4 към датата на първоначално прилагане на МСФО 16:

ХИЛ. ЛВ.	
<i>Активи</i>	<i>7,460</i>
<i>Пасиви</i>	<i>8,041</i>
<i>Натрупани печалби(амортизация)</i>	<i>(581)</i>
<i>Нетен ефект върху собствения капитал</i>	<i>7,460</i>

МСФО 17: Застрахователни договори

Стандартът влиза в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2021 г., като се позволява по-ранното му прилагане, при условие че дружеството прилага също МСФО 15. Приходи по договори с клиенти и МСФО 9 Финансови инструменти. МСФО 17 Застрахователни договори установява принципите за признаване, оценяване, представяне и оповестяване на издадени застрахователни договори. Също така, той изисква прилагането на сходни принципи и по отношение на презастрахователните договори и инвестиционните договори с допълнителен, негарантиран доход. Целта на стандарта е да изисква дружествата да предоставят информацията, свързана със застрахователни договори по начин, който достоверно отразява тези договори. Тази информация осигурява базата за потребителите на финансови отчети да оценят ефекта, който договорите в рамките на обхвата на МСФО 17, оказват върху финансовото състояние, финансовите резултати и паричните потоци на дружеството. Стандартът все още не е приет от ЕС. Той не е приложим за Групата.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

- 1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)**
- г Публикувани стандарти, които все още не са в сила и не са възприети по-рано**

Изменения в МСФО 10 Консолидирани финансови отчети и МСС 28 Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия: Продажба или вноска на активи със страни по сделката инвеститор и негово асоциирано или съвместно предприятие

Измененията разглеждат установеното несъответствие между изискванията на МСФО 10 и МСС 28 при продажба или вноска на активи със страни по сделката инвеститор и негово асоциирано или съвместно предприятие. Признава се пълната печалба или загуба, когато сделката касае бизнес и част от печалбата или загубата, когато сделката касае активи, които не представляват бизнес. Влизането в сила на това изменение е отложено за неопределено време от БМСС в зависимост от резултатите от неговия проучвателен проект, касаещ отчитане по метода на собствения капитал. Измененията все още не са приети от ЕС. Групата не очаква тези изменения да имат ефект върху финансовото състояние или резултатите от дейността.

КРМСФО 23 Несигурност при третиране на данъци върху дохода

Разяснението влиза в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019 г., като се позволява по-ранното му прилагане. Разяснението разглежда счетоводното отчитане на данъците върху дохода, когато данъчното третиране е свързано с несигурност, която засяга прилагането на МСС 12. Разяснението предоставя насоки относно несигурни данъчни третирания поотделно или заедно, проверки от данъчните органи, приложимия метод за отразяване на несигурността и счетоводно отчитане на промени във фактите и обстоятелствата. Групата ще анализира и оцени ефектите от разяснението върху финансовото състояние или резултатите от дейността.

МСФО 9 Финансови инструменти: класификация и оценяване (Изменения): Характеристики на предсрочно погасяване с отрицателно компенсиране

Измененията, които са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019 г., като се позволява по-ранното им прилагане, предлагат промяна в МСФО 9 за конкретни финансови активи, които в противен случай биха имали договорни парични потоци, които са единствено плащания на главница и лихва, но не отговарят на условието за допустимост единствено в резултат от наличието на характеристики на предсрочно погасяване с отрицателно компенсиране. По-конкретно, за финансови активи, с характеристики на предсрочно погасяване, които биха могли да доведат до отрицателно компенсиране, измененията изискват финансият актив да се оценява по амортизирана стойност или по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, в зависимост от оценката на бизнес модела, по който той се държи. Не се очаква тези изменения да окажат влияние върху финансовото състояние или резултатите от дейността на Групата.

МСС 28 Инвестиции в асоциирани предприятия (Изменения): Дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия

Измененията са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019 г., като се позволява по-ранното им прилагане. Измененията разясняват, че МСФО 9 Финансови инструменти е приложим по отношение на дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия, които по своята същност представляват част от нетната инвестиция в асоциираните или съвместните предприятия, но по отношение на които не се прилага метода на собствения капитал. Предприятието прилага МСФО 9 към тези дългосрочни участия преди да приложи МСС 28. При прилагането на МСФО 9 предприятието не взема под внимание корекции в балансовата стойност на дългосрочните участия, които възникват в резултат от прилагането на МСС 28. Не се очаква тези изменения да окажат влияние върху финансовото състояние или резултатите от дейността на Групата.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)****г Публикувани стандарти, които все още не са в сила и не са възприети по-рано**

МСС 19 Доходи на наети лица (Изменения): Изменения, съкращения и урезжания на плана
 Измененията са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019 г., като се позволява по-ранното им прилагане. Измененията изискват от предприятията да използват актуализирани акционерски предположения за определяне на разходите за текущ стаж и нетната лихва за оставащия период от годишния отчетен период след извършването на промяна в плана, съкращение или уреждане. Също така, измененията разясняват начина, по който счетоводното отчитане на промяната в плана, съкращението или уреждането влияят върху изискванията за таван на актива. Тези изменения все още не са приети от ЕС. Групата ще анализира и оцени ефектите от измененията върху финансовото състояние или резултатите от дейността.

МСФО 3 Бизнес комбинации (Изменения): Дефиниция за бизнес

Измененията са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020 г., като се позволява по-ранното им прилагане. Измененията разясняват минималните изисквания за бизнес и ограничават дефиницията за бизнес. Измененията също така премахват преценката, дали пазарните участници са в състояние да променят липсващи елементи, предоставят насоки, подпомагащи дружествата в преценката, дали придобитият процес е съществен и въвеждат нездължителен тест за концентрация на справедлива стойност. Тези изменения все още не са приети от ЕС. Групата ще анализира и оцени ефектите от измененията върху финансовото състояние или резултатите от дейността.

Изменения в МСС 1 Представяне на Финансови Отчети и МСС 8 Счетоводна Политика, Промени в Счетоводните Приблизителни Оценки и Грешки: Дефиниция за същественост
 Измененията са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020 г., като се позволява по-ранното им прилагане. Измененията разясняват дефиницията за същественост и как трябва да бъде прилагана тя, като предоставят практически насоки, които до сега са били включени в други МСФО. Измененията също така поясняват, че съществеността зависи от естеството и значимостта на информацията. Тези изменения все още не са приети от ЕС. Групата ще анализира и оцени ефектите от измененията върху финансовото състояние или резултатите от дейността.

Концептуална рамка за финансово отчитане

БМСС публикува Изменената Концептуалната рамка за финансово отчитане на 29 март 2018 г., която е в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020 г. Концептуалната рамка представя концепциите за финансовото отчитане, разработване на стандарти, насоки относно изготвянето на последователни счетоводни политики и насоки към разбирането и интерпретирането на стандартите. Основните промени, въведени в ревизираната Концептуална рамка за финансово отчитане, са свързани с концепцията за оценка, включително факторите, които следва да се вземат предвид при избора на база за оценка, и концепцията за представяне и оповестяване, включително и кои доходи и разходи се класифицират в друг всеобхватен доход. Концептуалната рамка също така предоставя актуализирани определения за актив и пасив и критерии за тяхното признаване във финансовите отчети. Концептуална рамка за финансово отчитане все още не е приета от ЕС. Групата ще анализира и оцени ефектите от измененията върху финансовото състояние или резултатите от дейността.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)****г Публикувани стандарти, които все още не са в сила и не са възприети по-рано (продължение)****Годишни подобрения на МСФО Цикъл 2015-2017**

В цикъла 2015-2017 година от проекта за годишни подобрения в МСФО, ЕМСС публикува изменения, които ще влязат в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019 г. Обобщение на измененията по съответните стандарти е представено по-долу:

- МСФО 3 Бизнес комбинации и МСФО 11 Съвместни споразумения – разяснение относно счетоводното отчитане на държани преди това дялове в съвместни дейности;
- МСС 12 Данъци върху дохода – разяснение относно последствията от гледна точка на данъците върху дохода от плащания във връзка с финансови инструменти, класифицирани като собствен капитал;
- МСС 23 Разходи по заеми – разяснение относно разходите по заеми, отговарящи на условията за капитализиране.

Годишни подобрения в МСФО – Цикъл 2015-2017 година все още не са приети от ЕС. Групата ще анализира и оцени ефекта от измененията върху бъдещите си финансови отчети.

д Валутни операции***(a) Функционална и валута на представяне***

Позициите, включени във финансовия отчет на Групата, са калкулирани и представени в български лева, която е функционалната валута и валутата на представяне на Групата.

Левът е фиксиран към еврото по обменен курс 1.95583 лева за 1 евро от 1 януари 1999 г., в условията на Закона за БНБ от 1997 г.

(б) Операции и наличности

Сделките в чуждестранна валута се преизчисляват във функционалната валута като се използват валутните курсове, валидни на датите на операциите. Положителните и отрицателните разлики от валутни курсове, възникващи в резултат на сегълмент на такива операции, както и от преизчисляването на монетарните активи и пасиви, деноминирани в чуждестранни валути по валутните курсове, валидни в края на годината, се признават в печалбата или загубата.

Немонетарните активи и пасиви, които се оценяват по историческа цена на придобиване в чуждестранна валута, се превръщат във функционална валута по обменния курс към датата на първоначалната сделка (покупка).

Монетарните активи и пасиви, деноминирани в чуждестранна валута са преизчислени към 31 декември 2018 г. по централния курс на БНБ, валиден за този ден – 1.95583 лева за 1 евро, 1.70815 лева за 1 щатски долар и 0.419391 за 1 нова румънска лея (31 декември 2017 г.: 1.95583 лева за 1 евро, 1.63081 лева за 1 щатски долар и 0.419841 за 1 нова румънска лея).

Активите и пасивите на чуждестранната дейност на Групата, извършвани чрез клона Й и дъщерните й дружества в Румъния се преизчисляват в български лева по заключителния курс на БНБ, валиден за нова румънска лея към 31 декември 2018 г. Приходите и разходите на чуждестранната дейност се преизчисляват по среден курс за отчетния период, който за 2018 г. е 0.420239 (2017 г. е 0.4281345 за 1 нова румънска лея). Ефектът от преизчисляването от функционалната валута на клона към функционалната валута на Групата се признава в другия всеобхватен доход.

Пояснителни бележки към индивидуалния финансов отчет (продължение)**1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)****e Приходи от и разходи за лихви**

От 1 януари 2018 г. признаването на приходите и разходите от/за лихви се извършва в отчета за всеобхватния доход за всички лихвоносни инструменти, оценявани по амортизирана стойност, на база на начисление при прилагането на метода на ефективната лихва.

Методът на ефективната лихва е метод за изчисляване на амортизирана стойност на финансов актив или финансов пасив и разпределянето на приходите от лихви или на разходите за лихви в рамките на съответния период от време. Ефективният лихвен процент е процентът, който точно дисконтира очакваните бъдещи парични плащания или постъпления през очаквания живот на финансовия инструмент или, когато е уместно, през по-кратък период, спрямо нетната балансова стойност на финансовия актив или финансовия пасив.

При изчисляването на ефективния лихвен процент, Групата оценява паричните потоци вземайки предвид всички договорни условия на финансния инструмент (например, опции за авансово плащане), но не взема под внимание бъдещите загуби по кредити. Изчислението включва всички такси, платени или получени между страните по договора, които са неразделна част от ефективния лихвен процент, разходите по операцията и всички други премии или дисконтови проценти.

Таксите върху неусвоената част от кредити се разсрочват (заедно със свързаните директни разходи) и се признават като корекция на ефективния лихвен процент по съответните кредити.

В случай че събирамостта на даден кредит е несигурна, той се обезценява до възстановимата му стойност, изчислява се нетна амортизирана стойност на актива и приходът от лихви и приходът от лихви се признава върху нея, като се използва лихвения процент, който е първоначалният ефективен лихвен процент на финансния актив.

Когато кредитите са идентифицирани като обезценени, лихвените доходи по тях се признават по метода на ефективната лихва върху нетната балансова стойност на инструмента, т.е. след приспадане на коректива за загуби. Реалният лихвен приход по обезценени кредити се признава в печалбата или загубата за текущия период, когато бъде получен от Групата.

Преди 01 януари 2018 г., съгласно изискванията на МСС 39 приходите от лихви и разходите за лихви се признават в печалбата или загубата за периода за всички лихвоносни активи и пасиви по метода на ефективната лихва и при спазване на принципа за текущо начисляване. Лихвеният доход, респективно разход по ценни книжа и други дисконтови инструменти, включва освен договорената лихва и амортизация на сконтото или премията по тях.

ж Приходи и разходи от такси и комисионни

Таксите и комисионните се признават на база на принципа на начисляване при предоставянето на услугата. Приходите от такси и комисионни се състоят главно от агентски комисионни, такси за парични преводи в лева и чуждестранна валута и касови операции, и се признават на принципа на текущото начисление или на датата на превода, когато е уместно.

Както е оповестено в бележка 1 Обща информация и счетоводна политика, раздел б) Приходи от договори с клиенти, първоначалното прилагане на МСФО 15 не е довело да промяна във възприетите политики на Групата.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)****ж Приходи и разходи от такси и комисионни (продължение)**

Банката е идентифицирала следните 4 задължения за изпълнение съгласно МСФО 15:

- Услуги във връзка с извършване на трансакции – приходите се признават в определен момент във времето, тъй като клиентът едновременно получава и консумира ползите, поради краткия времеви период на извършване на услугата. Таксите за тези услуги се определят по тарифата на Групата и представляват фиксирана сума на транзакция, която съответства на стойността на изгодата, прехвърлена на клиента. На база на тези обстоятелства, Групата прилага практически целесъобразната мярка съгласно МСФО 15, пар. Б16 да признава прихода при извършването на транзакцията по сумата, която има право да удържи съгласно Тарифата. По МСС 18, Групата е признавала прихода при следване на принципа на начисление, който е довел до признаване на прихода по същия начин.
- Издаване на гаранции и акредитиви – приходите се признават в определен момент във времето, тъй като клиентът едновременно получава и консумира ползите. Прехвърлянето на изгодите към клиента е равномерно за срока на договора и затова, Групата прилага линеен метод за измерване на напредъка по договора, водещ до линейна амортизация на таксите за договорения период. Таксите за тези услуги са фиксирани суми, изчислени в зависимост от стойността на гаранцията или акредитива. По МСС 18, Групата е признавала прихода като е разсрочвала на линейна база за срока на договора фиксираната такса, което е по същество идентично с политиката по МСФО 15.
- Поддържане на депозити – приходите се признават в определен момент във времето, тъй като клиентът едновременно получава и консумира ползите. Таксите за тези услуги се определят по тарифата на Групата и представляват фиксирана сума на месечна база, която съответства на стойността на изгодата, прехвърлена на клиента. На база на тези обстоятелства, Групата прилага практически целесъобразната мярка съгласно МСФО 15, пар. Б16 да признава прихода при извършването на транзакцията по сумата, която има право да удържи съгласно Тарифата. По МСС 18, Групата е признавала прихода при следване на принципа на начисление, който е довел до признаване на прихода по същия начин.
- Извършване на дейност като посредник, за която Банката получава агентски комисионни – приходите се признават в определен момент във времето при предоставяне на посредническата услуга, тъй като Банката оперира в качеството си на посредник. На база на тези обстоятелства Банката признава приходи равни на стойността на комисионното възнаграждение за изпълнение на посредническата услуга. Комисионното възнаграждение представлява нетната сума, която Банката задържа след изплащане на частта, дължима на третата страна, на която Банката посредничи за изпълнение на услугите от същата тази трета страна.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)****3 Финансови активи****Първоначално признаване и оценяване**

Счетоводна политика в сила от 1 януари 2018 г.

При първоначалното им признаване финансовите активи се класифицират като такива, които впоследствие се оценяват по амортизирана стойност, по справедлива стойност в другия всеобхватен доход (ДВД) и като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата.

Класификацията на финансовите активи при първоначалното им придобиване зависи от бизнес модела на Групата за тяхното управление и характеристиките на договорните парични потоци на финансния актив.

За да бъде класифициран и оценяван по амортизирана стойност или по справедлива стойност в ДВД, финансият актив трябва да поражда парични потоци, които представляват "само плащания по главницата и лихвата" (СПГЛ) по неиздължената сума на главницата. Тази оценка се нарича „СПГЛ тест“ и се извършва на нивото на съответния инструмент.

Бизнес моделът на Групата за управление на финансовите активи се позовава на начина, по който тя управлява финансовите си активи с цел генериране на парични потоци. Бизнес моделът определя дали паричните потоци ще възникнат в резултат на събирането на договорни парични потоци, продажба на финансовите активи, или и двете.

Покупките или продажбите на финансови активи, чиито условия изискват доставка на активите в рамките на даден период от време, установен обикновено с нормативна разпоредба или действаща практика на съответния пазар (редовни покупки), се признават на датата на търгуване (сделката), т.е. на датата, на която Групата се е ангажирала да купи или продаде актива.

Групата първоначално оценява финансения актив по справедлива стойност, плюс, в случай на финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, разходите по сделката. Търговските вземания, които не съдържат съществен компонент на финансиране, и за които Групата е приложила практически целесъобразна мярка, се оценяват по цената на сделката, определена съгласно МСФО 15. Повече подробности по отношение на счетоводната политика по МСФО 15 са представени в раздел б) Приходи от договори с клиенти

Последващо оценяване

За целите на последващото оценяване финансовите активи се класифицират в четири категории:

- Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти);
- Финансови активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход с "рециклиране" на кумулативните печалби или загуби (дългови инструменти);
- Финансови активи, определени като такива по справедлива стойност в друг всеобхватен доход без "рециклиране" на кумулативните печалби и загуби при тяхното отписване (капиталови инструменти);
- Финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)****3 Финансови активи (продължение)****Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти)**

Тази категория е най-съществена за Групата. Групата оценява финансовите активи по амортизирана стойност, ако са удовлетворени и двете условия, изложени по-долу:

- Финансовият актив се притежава в рамките на бизнес модел, имащ за цел неговото държане с оглед получаване на договорните парични потоци от него; и
- Условията на договора на финансния актив пораждат парични потоци на конкретни дати, които представляват само плащания по главницата и лихвите върху неиздължената сума на главница

Амортизираната стойност е първоначалната стойност на инструмента, коригирана с погашенията по главницата и с натрупаната амортизация на разликата между първоначалната стойност и стойността на падеж с използването на метода на ефективния лихвен процент и намалена с коректив за загуби. Печалбите и загубите се признават в печалбата или загубата, когато активът бъде отписан, модифициран или обезценен.

Финансовите активи по амортизирана стойност на Групата включват предоставени средства на други банки, предоставени заеми на клиенти, финансов лизинг, заеми към свързани лица.

Счетоводна политика преди 1 януари 2018 г.

Преди 1 януари 2018 г., Групата е отчитала Парични средства в брой, Кредити и аванси на банки, Финансови активи държани до падеж, Кредити и аванси на клиенти и Други активи (в частност други вземания), като Кредити и вземания и Други вземания по амортизирана стойност според изискванията на МСС 39. Сравнителната информация за 2017 г. в настоящия финансов отчет е представена съгласно МСС 39, тъй като е приложен модифициран ретроспективен подход за преход към МСФО 9, както е оповестено в Пояснителна бележка 1 Обща информация и счетоводна политика, (б) Промени в счетоводните политики и оповестявания, приложими за отчетни периоди приключващи на 31 декември 2018 г., МСФО 9 Финансови инструменти. След 1 януари 2018 г., Групата продължава да отчита тези вземания по амортизирана стойност, както е оповестено в Пояснителна бележка 1 Обща информация и счетоводна политика, (б) Промени в счетоводните политики и оповестявания, приложими за отчетни периоди приключващи на 31 декември 2018 г., МСФО 9 Финансови инструменти. Основната разлика при определянето на амортизираната стойност вследствие на първоначалното прилагане на МСФО 9 е свързана с прилагането на модела на ОКЗ, както е оповестено в Пояснителна бележка 1 Обща информация и счетоводна политика, (б) Промени в счетоводните политики и оповестявания, приложими за отчетни периоди приключващи на 31 декември 2018 г., МСФО 9 Финансови инструменти. Моделът на понесената загуба, използван по МСС 39 не отчита бъдещото развитие на макроикономическите фактори, които са определени и имат корелация с кредитите, отпусканите от Групата, както и не отчита същественото увеличение на кредитния риск. Този модел отчита обезценка при наличие на обективни доказателства за понесена загуба от Групата и не взима предвид очакванията за бъдещото развитие на кредитния риск за съответния кредитополучател.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)****3 Финансови активи (продължение)****Финансови активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход (дългови инструменти)**

Групата оценява дълговите си инструменти по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, ако са удовлетворени и двете условия, посочени по-долу:

- Активите се управляват в бизнес модел, чиято цел е както събиране на договорните парични потоци така и продажбата на финансовите активи; и
- Съгласно договорните условия на инструмента, на определени дати възникват парични потоци, които са единствено плащания по главница и лихва върху непогасената сума на главницата.

По отношение на дълговите инструменти по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, приходите от лихви, валутната преоценка и загубите от обезценка или тяхното възстановяване се признават в печалбата или загубата и се изчисляват по същия начин както тези за финансовите активи, оценявани по амортизирана стойност. Останалите промени в справедливата стойност се признават в друг всеобхватен доход. При отписване кумулативната промяна в справедливата стойност, призната в друг всеобхватен доход, се отнася в печалбата или загубата.

Дълговите инструменти по справедлива стойност в друг всеобхватен доход на Групата включват инвестиции в дългови инструменти, регистрирани/търгувани на регулирани пазари.

Преди 1 януари 2018 г., Групата е отчитала Финансови активи на разположение за продажба по справедлива стойност през друг всеобхватен доход според изискванията на МСС 39. Сравнителната информация за 2017 г. в настоящия финансов отчет е представена съгласно МСС 39, тъй като е приложен модифициран ретроспективен подход за переход към МСФО 9, както е оповестено в Пояснителна бележка 1 Обща информация и счетоводна политика, (б) Промени в счетоводните политики и оповестявания, приложими за отчетни периоди приключващи на 31 декември 2018 г., МСФО 9 Финансови инструменти. От 1 януари 2018 г., Групата отчита тези финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход (ССДВД), както е оповестено в Пояснителна бележка 1 Обща информация и счетоводна политика, (б) Промени в счетоводните политики и оповестявания, приложими за отчетни периоди приключващи на 31 декември 2018 г., МСФО 9 Финансови инструменти. Вследствие на първоначалното прилагане на МСФО 9, по отношение на дълговите инструменти оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход има разлика при тяхната първоначална оценка, тъй като има отчетена сума за обезценка за очаквани кредитни загуби, както е допълнително оповестено в Пояснителна бележка 1 Обща информация и счетоводна политика, (б) Промени в счетоводните политики и оповестявания, приложими за отчетни периоди приключващи на 31 декември 2018 г., МСФО 9 Финансови инструменти. Моделът на понесената загуба, използван по МСС 39 не отчита бъдещото развитие на макроикономическите фактори, които са определени и имат корелация с финансовите инструменти на Групата, както и не отчита същественото увеличение на кредитния рисков. Този модел отчита обезценка при наличие на обективни доказателства за понесена загуба от Групата и не взима предвид очакванията за бъдещото развитие на кредитния рисков във връзка с издателя на финансовия инструмент.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)****3 Финансови активи (продължение)****Последващо оценяване (продължение)****Финансови активи, определени като такива по справедлива стойност в друг всеобхватен доход (капиталови инструменти)**

При първоначалното им признаване Групата може да избере да класифицира неотменно като капиталови инструменти, определени по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, когато те отговарят на изискванията за собствен капитал съгласно МСС 32 Финансови инструменти: представяне и когато не се държат с цел търгуване. Класификацията се определя на база индивидуален инструмент.

Печалбите и загубите от тези финансови активи никога не се "рециклират" в печалбата или загубата. Дивидентите се признават като други приходи в отчета за доходите, когато правото върху плащането бъде установено, с изключение на случаите, когато Групата извлича ползи от тези постъпления като възстановяване на част от цената на придобиване на финансовия актив, в който случай печалбите се отчитат в друг всеобхватен доход. Капиталовите инструменти, определени като такива по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, не са обект на тест за обезценка.

Групата е избрало неотменно да класифицира в тази категория капиталовите си инвестиции, които не се търгуват на фондови борси.

Преди 1 януари 2018 г., Групата е отчитала Финансови активи на разположение за продажба по справедлива стойност през друг всеобхватен доход според изискванията на МСС 39, като в тази категория Групата е отчитала и финансови активи, за които е прилагала цена на придобиване съгласно пар. 46(с) от МСС 39. Сравнителната информация за 2017 г. в настоящия финансов отчет е представена съгласно МСС 39, тъй като е приложен модифициран ретроспективен подход за переход към МСФО 9, както е оповестено в Пояснителна бележка 1 Обща информация и счетоводна политика, (б) Промени в счетоводните политики и оповестявания, приложими за отчетни периоди приключващи на 31 декември 2018 г., МСФО 9 Финансови инструменти. От 1 януари 2018 г., Групата отчита тези финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход (ССДВД), както е оповестено в Пояснителна бележка 1 Обща информация и счетоводна политика, (б) Промени в счетоводните политики и оповестявания, приложими за отчетни периоди приключващи на 31 декември 2018 г., МСФО 9 Финансови инструменти. Според МСС 39 тези финансови активи се отчитат по цена на придобиване, ако няма надеждна цена на активен пазар. След възприемането на МСФО 9, Групата използва модели за оценка на справедливата стойност на тези финансови активи.

Финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата

Финансовите активи по справедлива стойност в печалбата или загубата включват финансови активи, държани за търговия и финансови активи, определени при първоначалното им признаване като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата, или финансови активи, които задължително се изисква да бъдат оценявани по справедлива стойност. Финансовите активи се класифицират като държани за търговия, ако са придобити с цел продажба или повторно придобиване в кратък срок. Деривативите също се класифицират като държани за търговия, освен ако не са определени като ефективни хеджингови инструменти. Финансови активи с парични потоци, които не представляват единствено плащания по главницата и лихвата, се класифицират и оценяват по справедлива стойност в печалбата или загубата, независимо от бизнес модела.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)****3 Финансови активи (продължение)**

Независимо от критериите за дълговите инструменти, които следва да бъдат класифицирани по амортизирана стойност или по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, както е описано по-горе, дълговите инструменти могат да бъдат определени като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата при първоначалното им признаване, ако така се елиминира или се намалява съществено счетоводното несъответствие.

Финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата се отнасят в отчета за финансовото състояние по справедлива стойност, като нетните промени в справедливата стойност се признават в отчета за доходите.

Тази категория включва деривативни инструменти и регистрирани за търговия на фондови борси капиталови инструменти, които Групата не е избрало неотменимо да класифицира като такива по справедлива стойност в друг всеобхватен доход. Дивидентите по такива капиталови инструменти също се признават като други приходи в отчета за доходите, когато бъде установено правото за получаване на плащане.

Отписване

Финансов актив (или, когато е приложимо, част от финансов актив или част от група от сходни финансови активи) се отписва (т.е. се премахва от отчета за финансовото състояние на Групата), главно когато:

- правата за получаване на паричните потоци от актива са изтекли; или
- правата за получаване на парични потоци от актива са прехвърлени или Групата е поела задължението да плати напълно получените парични потоци, без съществена забава, към трета страна чрез споразумение за прехвърляне; при което или (а) Групата е прехвърлила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива; или (б) Групата нито е прехвърлила, нито е запазила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива, но не е запазила контрола върху него.

Когато Групата е прехвърлила правата си за получаване на парични потоци от актива или е встъпила в споразумение за прехвърляне, то прави оценка на това дали и до каква степен е запазила рисковете и ползите от собствеността. Когато тя нито е прехвърлила, нито е запазила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив, нито е прехвърлила контрола върху него, тя продължава да признава прехвърления актив, до степента на продължаващото си участие в него. В този случай Групата признава и свързаното задължение. Прехвърленият актив и свързаното задължение се оценяват на база, която отразява правата и задълженията, които Групата е запазила.

Продължаващо участие, което е под формата на гаранция върху прехвърления актив, се оценява по по-ниската от първоначалната балансова стойност на актива и максималната сума на възнаграждението, което може да се изиска Групата да изплати.

и Обезценка на финансови активи

Групата признава провизия за очаквани кредитни загуби (ОКЗ) за всички дългови инструменти, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата. ОКЗ се базират на разликата между договорните парични потоци, дължими съгласно условията на договора, и всички парични потоци, които Групата очаква да получи, дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент. Очакваните парични потоци включват паричните потоци от продажбата на предоставеното обезпечение или други кредитни подобрения, които представляват неразделна част от условията на договора.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)****и Обезценка на финансови активи (продължение)**

OKZ се признават на два етапа. За кредитни експозиции, за които не е налице значително повишение на кредитния рисков от първоначалното признаване, OKZ се признават за кредитни загуби, които възникват в резултат на събития по неизпълнение, които са възможни през следващите 12 месеца (12-месечни OKZ). За кредитни експозиции, за които е налице значително повишение на кредитния рисков спрямо първоначалното признаване, провизията за загуба се определя по отношение на кредитните загуби, очаквани през целия оставащ срок на експозицията, независимо от момента на възникване на неизпълнение (OKZ за целия срок на инструмента).

За предоставените средства на други банки и дългови инструменти по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, Групата прилага обезценка на база на кредитен рейтинг на контрагента.

Към всяка отчетна дата, Групата определя дали дълговият инструмент се преценява като такъв с нисък кредитен рисков, като използва цялата разумна и аргументирана информация, която е достъпна без извършване на излишни разходи или усилия. При тази оценка Групата преразглежда кредитния рейтинг на дълговия инструмент. В допълнение Групата преценява дали съществува значително увеличение на кредитния рисков, когато плащанията по договора са в просрочие над 30 дни.

Дълговите инструменти на Групата по справедлива стойност в друг всеобхватен доход включват единствено котирани облигации. Политиката на Групата е да оценява OKZ за тези инструменти на 12-месечна база. Когато, обаче, е налице значително повишение на кредитния рисков след възникването, провизията се базира на OKZ за целия срок на инструмента. Групата използва рейтингите както за определяне на това дали кредитният рисков на дълговият инструмент е значително повишен, така и за приблизителна оценка на OKZ.

Групата счита даден финансов инструмент за такъв в неизпълнение, когато договорните плащания са в просрочие в продължение на 90 дни. В определени случаи обаче тя може да разглежда даден финансов актив като такъв в неизпълнение, когато вътрешна или външна информация предоставя индикация, че е малко вероятно Групата да получи пълния размер на неиздължените суми по договора, преди да се вземат под внимание каквито и да било кредитни подобрения, които са й предоставени. Финансови активи се отписват, когато не съществува разумно очакване за събиране на паричните потоци по договора.

Групата отписва рисковите експозиции от своя баланс в зависимост от вида вземане, броя на дните на закъснение в плащанията и покритие на експозицията с обезпечение.

Кредитните експозиции в сегмент Корпоративно банкиране се отписват от баланса на Групата с решение на Комитета по обезценки, въз основа на конкретно мотивирано предложение на отдел „Събирамост МСП и управление на активи”.

Кредитните експозиции в сегмент Банкиране на дребно следва да бъдат отписвани от баланса на Групата на ниво кредит, автоматично, след като достигнат над 1080 дни просрочие, за експозициите отпуснати в България, 720 дни просрочие, за експозициите отпуснати в Румъния и 360 дни, за експозициите отпуснати от чуждестранни дружества, част от групата 4Finance, и бъдат 100% обезценени.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)****и Обезценка на финансови активи (продължение)**

Приходите от продажба на кредити и приходите от отписани кредити се отчита в намаление на разходите за обезценка на кредитен рисков.

При определени обстоятелства предоговарянето или модифицирането на договорните парични потоци на финансов актив може да доведе до отписване на съществуващия финансов актив. Съответно датата на модифициране се счита за датата на първоначално признаване на финансния актив, когато по отношение на модифицирания финансов актив се прилагат изискванията за обезценка.

Ако договорните парични потоци по финансов актив бъдат предоговорени или по друг начин модифицирани, но финансовият актив не е отписан, не може автоматично да се смята, че този финансов актив е с по-нисък кредитен рисков. Групата преценява дали е настъпило значително увеличение на кредитния рисков след първоначалното признаване въз основа на разумната и аргументирана информация, достъпна без извършване на излишни разходи или усилия. Това включва както информация за отминали и бъдещи периоди, така и оценка на кредитния рисков за очаквания срок на финансения актив, в т.ч. информация относно обстоятелствата, довели до модифицирането. Към доказателствата, че критериите за признаване на очакваните кредитни загуби за целия срок на инструмента вече не са изпълнени, може да спадат актуални и своевременни данни за изпълнението на задължението за плащане по модифицираните договорни условия

й Финансови пасиви**Класификация, първоначално признаване и оценяване**

Финансовите пасиви, които не са деривативни инструменти, не са финансови пасиви призначащи от договори за прехвърляне на финансови активи, не са пасиви по финансови гаранции или не са определени при придобиването им за отчитане по справедлива стойност в печалбата или загубата, се класифицират и отчитат по амортизирана стойност

Първоначално всички финансови пасиви се признават по справедлива стойност, а в случая на заеми и привлечени средства и задължения, нетно от пряко свързаните разходи по сделката.

Финансовите пасиви на Групата включват търговски и други задължения, заеми и привлечени средства, включително и банкови овърдрафти и деривативни финансови инструменти.

Последващо оценяване

Оценяването на финансовите пасиви зависи от тяхната класификация както е описано по-долу:

Финансови пасиви, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата

Финансовите пасиви по справедлива стойност в печалбата или загубата включват финансови пасиви, държани за търговия, и финансови пасиви, определени при първоначалното признаване като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата.

Финансовите пасиви се класифицират като държани за търговия, ако са придобити с цел повторна покупка в близко бъдеще. Тази категория включва деривативни финансови инструменти, притежавани от Групата, които не са определени като хеджингови инструменти в хеджингово взаимоотношение както то е дефинирано в МСФО 9.

Печалбите или загубите по пасиви, държани за търговия, се признават в отчета за доходите.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)****й Финансови пасиви (продължение)****Последващо оценяване (продължение)**

Финансови пасиви, определени при първоначално признаване като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата, се определят като такива към датата на първоначално признаване, само ако са изпълнени критериите на МСФО 9. Групата не е определила никакви финансови пасиви като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата.

Финансови пасиви по амортизирана стойност (заеми, привлечени средства и текущи търговски задължения)

Тази категория е от най-съществено значение за Групата. След първоначалното им признаване, Групата оценява лихвоносните заеми и привлечени средства по амортизирана стойност, чрез метода на ЕЛП. Печалбите и загубите се признават в печалбата или загубата, когато пасивът се отписва, както и чрез процеса на амортизация на база ЕЛП.

Амортизираната стойност се изчислява като се вземат под внимание каквите и да било дисконти или премии при придобиването, както и такси или разходи, които представляват неразделна част от ЕЛП. Амортизацията чрез ЕЛП се включва като финансов разход в отчета за доходите.

Тази категория се отнася главно за лихвоносни заеми и привлечени средства. Допълнителна информация е предоставена в Бележка 25.

Отписване

Финансов пасив се отписва, когато задължението бъде погасено, или прекратено, или изтече. Когато съществуващ финанс пасив бъде заменен с друг от същия кредитодател при съвършено различни условия, или условията на съществуващ пасив бъдат съществено променени, тази размяна или модификация се третира като отписване на първоначалния пасив и признаване на нов. Разликата в съответните балансови суми се признава в отчета за доходите.

к Прихващане на финансови активи и пасиви

Финансовите активи и пасиви се прихващат и в баланса на Групата се отчита тяхната нетна стойност, само в случай че е налице правно основание за такова прихващане, както и когато съществува намерение те да бъдат уредени при настъпване на падежа им на нетна основа, или реализирането на активите и погасяването на пасивите да бъде извършено едновременно.

л Основен капитал

Основният капитал на Групата представлява основният капитал на Банката и се отчита по номинална стойност на акциите. Присъщите разходи, директно свързани с емитирането на нови акции или опции, или за придобиването на бизнес, се посочват в собствения капитал като намаление на постъплението, нетно от данък.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)****м Имоти и оборудване**

Оборудването и другите материални активи се отчитат по историческа цена, намалена с натрупаната амортизация и обезценка. Историческата цена включва разходи, които са пряко свързани с придобиването на материалните активи.

Последващите разходи се включват в балансовата стойност на материален актив или се признават като отделен актив, само когато е вероятно същият да донесе бъдещи икономически ползи за Групата и е възможно цената му да бъде надеждно определена. Всички останали разходи за текущ ремонт и поддръжка се признават в отчета за всеобхватния доход към момента на тяхното възникване.

Амортизацията се изчислява по линейния метод за периода на полезния живот на всеки актив. Остатъчната стойност на актива и неговия полезен живот се преразглеждат и коригират, когато е уместно, към всяка дата на съставяне на баланса.

Годишните амортизационни норми са, както следва:

Сгради	4 %
Компютри и периферия	25 %
Подобрения на наети активи	15 %
Други материални активи	15 %

Активите, които са предмет на амортизация, се преглеждат за обезценка, когато събития или промени в обстоятелствата индицират, че балансовата стойност може да не е възстановима. Балансовата стойност на актива се намалява до неговата възстановима стойност, ако балансовата стойност на актива е по-висока от неговата очаквана възстановима стойност. Възстановимата стойност е по-високата от справедливата стойност на актива, намалена с разходите по продажбата и неговата стойност в употреба.

Печалбите и загубите от продажба на имущество и оборудване се определят като се съпоставят постъпленията от тази продажба с балансовата стойност на съответните активи. Същите се включват в печалбата или загубата.

Амортизационната норма, възприета по отношение на подобренията на наети активи е по-малката от срока на полезния живот и изтичането на договора за наем.

н Нематериални активи

Нематериалните активи включват основно софтуер и са представени по историческа цена, намалена с натрупаната амортизация и обезценка. Амортизацията се изчислява по линейния метод за периода на полезния живот на всеки актив. Остатъчната стойност на актива и неговия полезен живот се преразглеждат и коригират, когато е уместно, към всяка дата на съставяне на финансовия отчет.

Годишната амортизационна норма е, както следва:

Софтуер	25%
Други	25%

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)****o Активи държани за продажба**

Активи, класифицирани като държани за продажба, са активи, придобити в резултат на реализация на обезпечение по необслужвани кредити. Те включват сгради и земи. При първоначалното признаване активите са оценени по цена на придобиване, която е тяхната справедлива стойност към датата на придобиване. Тази група активи са оценени по по-ниската от тяхната справедлива стойност, намалена с разходите по продажбата, и тяхната балансова стойност. Разликата се отчита като обезценка. Когато изтече срокът по МСФО 5, за който Групата има възможност да ползва класификацията на такива актив, се извършва рекласификация към Активи придобити от обезпечения.

p Придобити активи от обезпечения

Групата класифицира придобитите срещу кредити имоти като придобити активи от обезпечения. Тяхната преоценка се базира на оценка от независим оценител. Придобитите срещу дълг активи се продават толкова бързо, колкото е целесъобразно, като приходите от продажбата се отчитат в други приходи нетно от балансовата стойност на продадения актив.. Придобитите срещу дълг активи се класифицират на отделен ред в отчета за финансовото състояние. Първоначално, те се оценяват по цена на придобиване. Цената на придобиване включва и други разходи, пряко свързани с придобиването на актива. Последващо придобитите активи се оценяват по по-ниската от стойността на придобиване и нетната реализирана стойност. Нетната реализирана стойност е очакваната продажна цена при нормална бизнес активност, намалена с разходите по продажба. Оценката на нетната реализирана стойност се основава на най-обективните доказателства, които са на разположение в момента на изготвянето на оценката. Нова оценка на нетната реализирана стойност се прави за всеки следващ отчетен период. Когато обстоятелства, довели до намаляване на стойността на актива под стойността на придобиване не съществуват вече или когато има ясно доказателство за увеличение на нетната реализирана стойност поради промяна в икономическата ситуация, сумата на намалението се коригира.

r Парични средства и парични еквиваленти

За целите на съставяне на отчета за паричните потоци, паричните средства и паричните еквиваленти включват парични средства в брой и суми по сметки, поддържани при централни банки, парични средства по ностро сметки при други банки, както и предоставени ресурси на банки с оригинален срок на падежа до три месеца. Паричните средства и парични еквиваленти не включват обременени с тежести активи.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)****с Данъци върху дохода**

Текущите данъци върху дохода се определят в съответствие с изискванията на българското данъчно законодателство - Закона за корпоративното подоходно облагане и румънското данъчно законодателство по отношение на данъците върху дохода на клона. Номиналната данъчна ставка за 2018 г., приложима в България е 10 % (2017 г.: 10 %), а тази приложима в Румъния е 16 % (2017 г.: 15 %). Текущият данък за отчетния период се изчислява на база облагаемата печалба за годината въз основа на данъчните ставки, валидни към датата на баланса. Разходите за данъци, различни от данък върху доходите, се включват в другите оперативни разходи.

Отсрочените данъци се признават по балансовия метод за всички временни разлики към датата на баланса, които възникват между данъчната основа на активите и пасивите и техните балансови стойности.

Отсрочените данъчни пасиви се признават за всички облагаеми временни разлики.

Отсрочените данъчни активи се признават за всички намаляеми временни разлики и за неизползваните данъчни загуби, до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да бъде генерирана в бъдеще достатъчна облагаема печалба или да се проявят облагаеми временни разлики, от които да могат да се приспаднат тези намаляеми разлики.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват по данъчните ставки, които се очаква да бъдат в сила за периода, в който активът се реализира или пасивът се уреди, въз основа на данъчните ставки (и данъчни закони), действащи или влезли в сила, в значителна степен, към датата на баланса.

Групата компенсира отсрочени данъчни активи и пасиви само тогава, когато има законово право да приспада текущи данъчни активи срещу текущи данъчни пасиви и отсрочените данъчни активи и пасиви се отнасят до данъци върху дохода, наложени от един и същ данъчен орган за едно и също данъчнозадължено предприятие.

т Лизинг**Групата като лизингодател**

Определянето на това дали дадено споразумение е (или съдържа) лизинг се базира на същността на споразумението в началото на лизинга. Споразумението е (или съдържа лизинг), ако изпълнението му зависи от употребата на конкретен актив (или активи) и споразумението дава правото за употреба на актива (или активите). Може да се направи преоценка на изпълнението на споразумението само при изпълнение на някое от следните условия:

- а. налице е промяна в споразумението, различно от подновяване или удължаването му;
- б. налице е подновяване или удължаване на споразумението, различно от клаузата за автоматично подновяване или удължаване, първоначално включена в споразумението;
- в. налице е промяна в определянето на това дали изпълнението на споразумението зависи от определен актив;
- г. налице е съществена промяна в актива.

След като е определено дали едно споразумение е (или съдържа) лизинг, осчетоводяването на лизинга ще започне (или ще приключи) от:

- датата на промяна в обстоятелствата според сценарии а, в и г упоменати по-горе;
- датата на подновяване или удължаване според сценарий б.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)****т Лизинг (продължение)****Оперативен лизинг**

Лизинги, при които Групата не прехвърля съществена част от всички рискове и ползи от собствеността на актива, се класифицират като оперативни. Първоначалните директни разходи, възникнали за Групата при преговарянето на оперативния лизинг, се добавят към отчетната стойност на лизинговия актив и признават като разход през срока на лизинга на същия принцип като приход от наем. Условните наеми се признават като приход в периода, в който са възникнали.

Финансов лизинг

Договорите за лизинг се класифицират като финансови, в случаите когато Групата е прехвърлила всички съществени рискове и ползи, свързани със собствеността на лизинговия актив, към лизингополучателя. Вземанията по договори за финансова лизинг се отчитат в перото Предоставени заеми на клиенти в баланса. При обезценката на договори за финансова лизинг Групата следва счетоводната политика за обезценка на финансови активи.

Групата като лизингополучател

Плащанията във връзка с оперативни лизинги се отчитат като разход в отчета за всеобхватния доход на равни части за периода на лизинга.

у Договори за финансови гаранции

Договорите за финансови гаранции са споразумения, които изискват издателят да направи определено плащане към титуляра за покриване на реализирана загуба, поради невъзможност на определен дължник да извърши в срок дължими плащания в съответствие с договорните условия по дългов инструмент. Такива финансови гаранции се издават на банки, финансова институции и други организации от името на клиент като обезпечение по кредити, овърдрафти и други банкови заеми.

Финансовите гаранции първоначално се признават във финансовия отчет по справедлива стойност на датата на издаване на гаранцията. След първоначалното признаване задълженията на Групата, свързани с такива гаранции, се оценяват по по-високата стойност от: (a) първоначалната оценка, намалена с изчислената амортизация за целите на отчитането на прихода от комисионни, получен на линейна база за периода на живота на гаранцията, в отчета за всеобхватния доход и (b) най-добрата оценка на нужните разходи за уреждане на което и да е финансово задължение, възникнало към датата на баланса. Тези оценки се определят на база на опит при подобни операции и история на минали загуби, подкрепени и с преценката на ръководството

В последствие, задълженията на Групата по финансови гаранции се отчитат по по-високата от първоначално признатата стойност, намалена със съответната амортизация и провизията, която би следвало да се начисли, за да може Групата да покрие задълженията си по договора, възникващи към датата на отчета. Очакваните кредитни загуби, относящи се до издадени финансови гаранции, се отразяват в отчета за всеобхватния доход в перото Загуби от обезценка на финансови активи. Вероятността да възникне задължение за плащане от страна на Групата по такива договори, се оценява на базата на исторически опит с подобни инструменти като се изчислява конверсионен фактор..

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)****ф Доход на наетите лица**

Съгласно местното законодателство Групата е задължена да прави фиксирани вноски в държавен осигурителен фонд от името на служителите. Всички тези плащания/задължения се признават за разход за периода, за който се отнасят.

x Дивиденти

Дивидентите се признават като задължение в момента на вземане на решение за тяхното разпределение от единоличния собственик на капитала.

ц Доверени активи на отговорно пазене

Групата съхранява активи от името на клиентите си в качеството си на инвестиционен посредник. Такива активи не се представят в отчета за финансовото състояние, защото те не представляват актив на Групата.

ч Бизнес комбинации и репутация

Бизнес комбинациите се отчитат по метода на придобиването. Цената на придобиване се определя като сума от прехвърленото възнаграждение, оценено по справедлива стойност към датата на придобиването и стойността на неконтролиращото участие в придобиваното предприятие. За всяка бизнес комбинация придобиващото предприятие оценява неконтролиращото участие в придобиваното предприятие по справедлива стойност или по пропорционалния дял от разграничимите нетни активи на придобиваното предприятие. Разходите по придобиването се отчитат в печалбата или загубата за периода.

Когато Групата придобива бизнес, тя преценява дали придобитите финансови активи и пасиви са подходящо класифицирани и представени с оглед на договорните условия, икономическите условия и съответните обстоятелства към датата на придобиването. Това включва отделянето на внедрените деривативи от основните договори от придобиваното предприятие.

Ако дадена бизнес комбинацията се реализира на етапи, справедливата стойност към датата на придобиването на по-рано притежаваните от придобиващото предприятие участия се преоценяват по справедлива стойност към датата на придобиването през печалбата или загубата за периода.

Условно възнаграждение, което следва да бъде прехвърлено от придобиващото предприятие, се признава по справедлива стойност към датата на придобиването. Последващите промени в справедливата стойност на условното възнаграждение, което се класифицира като актив или пасив, се признават в съответствие с *МСФО 9 Финансови инструменти: класификация и оценяване*.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**1 Обща информация и счетоводна политика (продължение)****ч Бизнес комбинации и репутация (продължение)**

Ако условното възнаграждение се класифицира като инструмент на собствения капитал, то не се преоценява докато не бъде окончателно уредено в собствения капитал.

Репутацията първоначално се оценява по цена на придобиване (която представлява превищението на общото преведено възнаграждение и сумата, признатата за неконтролиращите участия и каквито и да било по-рано притежавани участия над придобитите разграничими нетни активи или поети пасиви). Ако справедливата стойност на придобитите нетни активи превишава общото преведено възнаграждение, Групата преценява отново дали правилно е идентифицирала всички придобити активи и всички поети пасиви и прави преглед на процедурите, използвани за оценка на сумите, които трябва да бъдат признати към дата на придобиването. Ако и след тази преценка все още резултатът е превишение на справедливата стойност на придобитите нетни активи над общото преведено възнаграждение, тогава печалбата се признава в печалбата или загубата.

След първоначалното признаване, репутацията се оценява по цена на придобиване, намалена с натрупаните загуби от обезценка. За целите на тестването за обезценка репутацията, придобита в бизнес комбинация, от датата на придобиването се разпределя към всеки от обектите, генериращи парични потоци на Групата, които се очаква да извлекат ползи от комбинацията, независимо от това дали към тези обекти са разпределени други активи или пасиви на придобиваното предприятие.

Когато репутацията формира част от обект, генериращ парични потоци, и част от дейността в този обект бъде освободена, репутацията, свързана с освободената дейност, се включва в балансовата стойност на дейността при определяне на печалбата или загубата от освобождаването ѝ. Освободената при такива обстоятелства репутация се оценява на базата на относителните стойности на освободената дейност и на запазения обект, генериращ парични потоци.

Ако първоначалното счетоводно отчитане на бизнес комбинация не е приключило до края на отчетния период, в който комбинацията възниква, защото справедливите стойности, които следва да бъдат определени за разграничимите придобити активи и поети пасиви на придобиваното предприятие или сумата на прехвърленото възнаграждение, или стойността на неконтролиращото участие могат да бъдат определени само условно, Групата отчита комбинацията като използва тези условни активи и пасиви. Групата признава корекции в тези условни активи и пасиви в резултат от финализирането на първоначалното счетоводно отчитане в рамките на дванадесет месеца от датата на придобиване и ретроспективно от тази дата.

ш Обща информация

Банката извършва услуги в качеството си на инвестиционен посредник, съгласно разпоредбите на Закона за публично предлагане на ценни книжа (ЗППЦК). Като инвестиционен посредник, Банката отговаря на определени изисквания за защита на интересите на клиентите съгласно Закона за пазарите на финансови инструменти (ЗПФИ) и Наредба 38 издадена от Комисията за Финансов Надзор (КФН). Банката е създала и прилага организация свързана със сключването и изпълнението на договори с клиенти, с изискването на информация от клиенти, с воденето на отчетност и съхраняването на клиентски активи, съгласно нормативната уредба и по-специално изискванията на Наредба 38, чл.28-31 и Наредба 58, чл. 1-10. Банката е изградила правила и процедури за вътрешен контрол, които да осигурят съответствие с нормативната уредба, посочена по-горе.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансния рисков

Осъществявайки дейността си, Групата е изложена на множество финансови рискове: пазарен риск (включващ валутен риск, риск от промяна в справедливата стойност на финансовите инструменти в резултат на промени на лихвените проценти, риск от промяна на паричните потоци в резултат на промяна в пазарните лихвени нива и ценови риск), кредитен риск, ликвиден риск и операционен риск. Програмата на Групата за цялостно управление на риска е съ средоточена върху непредвидимостта на финансовите пазари и има за цел да намали евентуалните неблагоприятни ефекти върху финансовия резултат на Групата.

Политиките на Групата за управление на риска позволяват и подпомагат идентифициране и анализиране на тези рискове, определяне на подходящи рискови лимити и контроли, както и мониторинг на придвижането към рисковите лимити чрез надеждна и актуална информационна система. Групата периодично преглежда своите политики и системи по управление на риска с цел своевременно отразяване на промените в пазарите, продуктите и очертаване на добrite практики.

През м. септември 2017 г. са приети Методология за изготвяне на вътрешен анализ на адекватността на капитала (ВААК) и стрес-тест за изложеността на „Ти Би Ай Банк“ ЕАД към риск и Методология за изготвяне на вътрешен анализ на адекватността на ликвидността на „Ти Би Ай Банк“ ЕАД, а през м. ноември 2018 г., Групата актуализира Правила за класификация и обезценка на финансови активи, в съответствие с изискванията на Международни стандарти за финансово отчитане 9 (МСФО 9), План за реакция при непредвидени обстоятелства и за непрекъсваемост на дейността на „Ти Би Ай Банк“ ЕАД.

Политиката на ръководството на Групата по отношение на контрола на риска се основава на спазването на принципите на йерархичност и централизация и включва:

- Политика за управление на рисковете, правила и методи за измерване на различните рискове, основани, както на статистически модели и добри международни банкови практики, така и на историческия опит на Групата.
- Оценка на рисковете от специализирано звено в Групата съгласно приетите правила, предлага за одобрение и решение от Управителния съвет.

Надзорният съвет взима решения относно мерките, които трябва да се приемат от Групата относно дългосрочната политика и стратегия по управлението на рисковете .

Процесът на управление на риска включва следните етапи:

- идентифициране на риска – определяне на неговия характер и описание;
- измерване и оценка на риска – методи за измерване на рисковете и осигуряване на надеждни изходящи данни за това измерване;

Звената за управление на риска отговарят за неговото намаляване чрез методи базирани на дефиниране на приемливи нива на риск, с цел – ограничаване на потенциални и вероятни загуби, аутсорсинг, мониторинг и други добри практики както и:

- координират работата на отделите, свързана с анализа, оценката, надзора, управлението и контрола на риска;
- разработват и внедряват вътрешна рейтинг система, приложима за клиентите на Групата;
- разработват и внедряват подходи за изпълнение на изискванията на Basel III и съответните вътрешни правила.

Към момента, Групата оценява рисковете като прилага стандартизираните методи за оценка.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**2 Управление на финансия рисък (продължение)****a Кредитен рисък**

Групата е изложена на кредитен рисък поради възможността на срещната страна по сделката да не бъде в състояние да изплати в срок дължимите суми в пълен размер. Същевременно съществени промени в икономиката или в състоянието на даден сегмент от индустрията, представляващ съществена част от портфейла на Групата, може да доведат до загуби, различни от тези, за които са заделени провизии за обезценка за ОКЗ, идентифицирани от ръководството на Групата към датата на баланса. Ръководството внимателно управлява експозицията на Групата спрямо поемания кредитен рисък.

Групата структурира нивата на поемания от нея кредитен рисък, при определени лимити за приемлив рисък, свързани с размера на експозицията към определен кредитополучател или група кредитополучатели, както и по географски региони и отрасли на икономиката. Подобни рискове се контролират периодично и подлежат на преразглеждане веднъж годишно или по-често.

Предоставени заеми на други банки и клиенти

При оценяване на кредитния рисък по заеми, предоставени на други банки и клиенти, Групата разглежда следните компоненти:

- получени международни рейтинги от признати рейтингови агенции;
- оценка на финансовото състояние на отделния дължник;
- способността на дължника да осигури достатъчно средства за редовно погасяване на бъдещите си задължения към Групата ;
- начин на обслужване на минали задължения на дължника към Групата и/или към други институции;
- вид и размер на обезпечаването на балансовите и условните задължения на клиента.

Групата управлява кредитния рисък по кредити и аванси, предоставени на клиенти или банки посредством широк набор от политики и процедури за осигуряване на адекватното покритие на всички аспекти на този рисък. Финансовият рисък се оценява посредством подробен анализ на финансовите отчети на кредитополучателя/гаранта, базирайки се на система от показатели за кредитоспособност.

Пазарният рисък се изследва на база на икономически характеристики/перспективи на съответния пазар и конкурентоспособността на разглеждания кредитополучател.

Рисковите експозиции се оценяват и класифицират съобразно ниво на кредитен рисък, период на просрочие по дължими суми, анализ на финансовото състояние на дължника и основните източници на ресурси за покриване на неговите задължения. Оценката на финансовото състояние включва количествени и качествени анализи, взимайки предвид всички обстоятелства, които биха затруднили изплащането на задължението по клаузите на договора за кредит. Рисковите експозиции по кредити, предоставени на физически лица, се оценяват и класифицират изцяло на базата на просрочие по дължими суми..

Пояснителни бележки към индивидуалния финансов отчет (продължение)**2 Управление на финансения рисков (продължение)****a Кредитен рисков (продължение)**

През 2018 г., рисковите експозиции на Групата се класифицират в три групи въз основа на критерии за нивата на кредитен рисков определени в МСФО 9, както следва:

- Експозиции във Фаза 1
- Експозиции във Фаза 2
- Експозиции във Фаза 3

Класификация на експозициите във Фаза 1

Следните критерии са изпълнени едновременно за експозиции, които попадат в класификацията във Фаза 1:

- Експозиции с просрочие до 30 дни
- Експозиции без доказателства за финансови затруднения
- Експозиции, които не са определени като преструктурирани

Рисковите експозиции във Фаза 1 са експозиции, които се обслужват редовно, а информацията за финансовото състояние на кредитополучателя не дава основание да се предполага, че кредитополучателят няма да изплати изцяло задълженията си.

Класификация на експозициите от Фаза 2

Следните критерии са изпълнени едновременно за експозиции, които попадат в класификацията във Фаза 2:

- Експозиции с просрочие от 31-90 дни
- Експозиции без доказателства за финансови затруднения
- Експозициите, които се определят като преструктурирани в съответствие с ал. РЕГЛАМЕНТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) 2015/1278 НА КОМИСИЯТА от 9 юли 2015 година за изменение на Регламент за изпълнение (ЕС) № 680/2014 на техническите стандарти за изпълнение по отношение на предоставянето на информация от институциите на надзорните органи във връзка с инструкциите, образците и определенията, а именно:
 - Преструктурирана експозиция, при която е изпълнено някое от следните условия:
 - а) удължаването на срока не е довело до класифициране на експозицията като необслужвана;
 - б) експозицията не се е считала за необслужвана експозиция към датата на въвеждане на мерките за преструктуриране.

Балансови експозиции, възникнали от изпълнението на задбалансови ангажименти (гаранции) се класифицират като експозиции от поне във Фаза 2.

Класификация на експозициите във Фаза 3

Рискови експозиции, при които са налице значителни слабости в тяхното обслужване или съществува сериозно влошаване на финансовото състояние на кредитополучателя, което може да постави под съмнение пълното изплащане на задължението.

Всеки от следните критерии трябва да бъде спазен за експозиции, които попадат в класификацията във Фаза 3:

- Експозиции, които отговарят на критериите за експозиции във Фаза 3, съответстващи на съществуващите начални механизми за обезценка по МСФО 9, за които се счита, че водят до загуба за Групата.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансения рисков (продължение)

a Кредитен рисков (продължение)

- Всички експозиции в неизпълнение (NPL), съгласно дефиницията на Групата за неизпълнение от 90 + дни и повече дни просрочие след падежа
- Дължникът е просрочил с повече от 90 дни дадено съществено кредитно задължение към Групата. Съществено кредитно задължение е определено от Групата като такова, което отговаря на един от длените критерии:
 - за експозиции към физически лица - 5 лв. или техния еквивалент в друга валута;
 - за експозиции към юридически лица - 100 лв. или техния еквивалент в друга валута;
- Основният сценарий показва, че е малко вероятно дължникът да изплати изцяло кредитните си задължения към Групата, без да се прибягва от институцията до действия като реализиране на обезпечение;

Всички преструктурирани експозиции, изпълняващи долупосочените условия, във всички случаи трябва да се класифицират като необслужвани:

- Имат неподходящ план за погасяване (като първоначален, така и последващ), който включва, наред с други фактори, повтарящо се неспазване на графика за погасяване, промени в графика за погасяване или график на погасяване, разчитащ на очаквания, които не се подкрепят от макроикономически прогнози или реалистични допускания за способността или желанието на дължника да плати;
- Включване на договорни условия, които отлагат срока на редовните вноски за погасяване на транзакцията по такъв начин, че да прикрият оценката за подходяща класификация, като предоставят гратисен период за погасяване на главницата от 2 или повече години;
- Включване на отписвания, които надвишават натрупаните загуби от кредитен рисков за необслужвани експозиции с подобен рисков профил.
- Допълнителни мерки за преструктуриране са приложени към обслужвана преструктурирана експозиция в изпитателен срок, която е била прекласифицирана извън категорията на необслужвани или изпадне в просрочие от повече от 30 дни след падежа.
- Групата е подала иск за обявяване на дължника в несъстоятелност, дължникът е обявен в несъстоятелност или е в процедура по ликвидация и съществува рисков от оставане на неудовлетворени кредитори, без вероятност за реорганизация

Определение за „преструктурирани експозиции“

Преструктурираните експозиции представляват дългови договори, по отношение на които са приложени мерки за преструктуриране. Мерките за преструктуриране се състоят от отстъпки към дължник, който изпитва или в скоро време ще изпита затруднения в изпълнението на поетите финансови ангажименти.

Отстъпките, предоставени от Групата, дават възможност на дължника, изпитващ финансови затруднения, да спазва финансовите си ангажименти, които в противен случай не би могъл да спази.

Финансовите затруднения включват:

- Контрагентът има просрочени експозиции към Групата към момента на промяната;
- Контрагент в момента не е в просрочие, но няма да изпълни задълженията в обозримо бъдеще без изменението и няма да бъде в състояние да изплати в пълен размер задължението си към Групата;

31 декември 2018 година

Всички суми са представени в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

2 Управление на финансовия риск (продължение)

a Кредитен риск (продължение)

- Контрагентът не може да получи средства от източници, различни от съществуващите банки при ефективен лихвен процент, равен на текущия пазарен лихвен процент за подобни заеми за непроблемен контрагент.

Критерии за излизане от преструктурирането:

- преструктурираната експозиция се счита за обслужвана, включително, когато тя е била прекласифицирана от категорията на необслужвани експозиции след анализ на финансовото състояние на дължника, който показва, че тя вече не отговаря на условията, за да бъде считана за необслужвана;
- изминал е минимален изпитателен срок от две година от датата, на която преструктурираната експозиция е счетена за обслужвана.
- извършени са редовни плащания на значителна обща сума от главницата или лихвите през поне половината от изпитателния срок;
- нито една от експозициите към дължника не е с повече от 30 дни просрочие в края на изпитателния срок.

В случай на необслужвани експозиции с мерки за преструктуриране, тези експозиции ще се счита, че са престанали да бъдат необслужвани, когато са изпълнени всички долупосочени условия:

- Експозициите не се считат за обезценени или в неизпълнение;
- изминала е една година от прилагането на мерките за преструктуриране;
- След мерките по преструктуриране няма просрочена сума или опасение относно пълното изплащане на експозицията съгласно условията след преструктуриране. Липсата на опасения се определя след анализ на финансовото състояние на дължника от институцията. Притесненията могат да се разглеждат като вече не съществуващи, когато дължникът е платил, чрез своите редовни плащания в съответствие с условията след преструктуриране, обща сума, равно на сумата, която преди това е била просрочена (когато има просрочени суми) или която е отписана (когато не е имало просрочени суми) съгласно мерките за преструктуриране, или дължникът е доказал по друг начин способността си да спазва условията след преструктуриране.
- Преструктурираните експозиции могат да бъдат прекласифицирани от необслужвани експозиции (Фаза 3) в обслужвани (Фаза 2) след анализ на финансовото състояние на кредитополучателя, който е показал, че вече не отговаря на условията, за да се считат за необслужвани.

Тези специфични условия за излизане от фазата се прилагат в допълнение към критериите, прилагани от отчитащите се институции за обезценени експозиции и такива в неизпълнение, съгласно приложимата счетоводна рамка и съответно член 178 от Регламент 575/2013.

За потребителски кредити условията за излизане от фазата са съгласно приложимата счетоводна рамка и съответно член 178 от Регламент 575/2013.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**2 Управление на финансия рисък (продължение)****a Кредитен рисък (продължение)****Политики за ограничаване на риска и контрол на рисковите лимити**

Групата управлява лимити и контролира концентрацията на кредитен риск по отношение на контрагенти, групи и отрасли, при всеки конкретен случай на идентифициране на рисък.

Групата е определила нива на одобрение на кредитите заедно със съответните одобряващи звена, с цел управление на кредитния рисък. В зависимост от сумата на заявения кредит, кредитите се представят за одобрение на съответното ниво. Групата извършва оценка на финансия, пазарния и бизнес риска, както и адекватно структуриране на сделките. Кредитният рисък се измерва с помощта на подробен анализ на финансовите отчети на кредитополучателя/гаранта въз основа на система от индикатори за кредитоспособност.

Експозицията към всеки кредитополучател, включително банки и посредници, се ограничава допълнително от: под лимити, покриващи балансови експозиции и условни пасиви и неотменяеми ангажименти; лимити по ежедневни рискове във връзка с търговски позиции като форуърдни договори. Реалните експозиции към съответните лимити се наблюдават текущо. Експозицията към кредитен рисък се управлява посредством постоянен анализ на възможността на кредитополучатели и потенциални кредитополучатели да покрият задължения си и, където е уместно, посредством промяна на кредитните лимити.

Обезпечения

Групата използва набор от политики и практики за ограничаване на кредитния рисък. Изискване на Групата към кредитополучателите е осигуряването на ликвидни обезпечения преди отпускане на одобрените кредити за всички кредити, различни от кредити за потребление на физически лица.

Основните типове обезпечения по предоставените заеми на клиенти са, както следва:

- парични средства в лева и чуждестранна валута;
- ипотеки върху недвижимо имущество;
- залози върху бизнес активи като вземания, инвентар, машини и съоръжения;
- залози върху финансови инструменти; и
- издадени в полза на Групата гаранции.

С цел минимизиране на кредитните загуби, Групата изиска допълнителни обезпечения от контрагентите в момента на индикиране на показатели за обезценка на съответните индивидуални вземания по предоставените заеми. Обезпеченията, държани като залог по финансови активи, различни от кредити и аванси, се определят от характера на финансия инструмент.

Предвид спецификите в бизнеса на Групата и растящия портфейл от малки потребителски кредити, делът на необезпечените кредити в банковия портфейл расте. Този тип кредити, в голямата си част са краткосрочни (средна срочност на портфейла около 20 месеца) и с много ниски лимити (средна сума на вземанията около 1 хил. лева), поради което Групата не изиска обезценост на своето вземане.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**2 Управление на финансния рисков (продължение)****a Кредитен рисков (продължение)**

Групата счита за високоликвидни следните типове обезпечения: парични средства в лева и чуждестранна валута; гаранции от държави, правителства, банки или институции с присъден висок рейтинг от призната рейтингова агенция; първа по ред ипотека върху застрахован срещу погиване в полза на Групата недвижим имот в жилищна, търговска, административна или хотелска сграда; първа по ред ипотека върху урегулиран поземлен имот. Стойността на високоликвидните обезпечения се определя съгласно вътрешната политика на Групата, като се взимат под внимание оценки и анализи, изговени от независими оценители и/или вътрешни експерти на Групата. Стойностите се преглеждат регулярно с цел да се осигури адекватност на съветната оценка. Предоставените средства на други банки са необезпечени.

Паричните средства се приемат като обезпечение, ако за заложени в полза на Групата по сметка, открита при Групата, както следва:

а) залогът върху парични средства във валутата на кредита е 100% приет (включително валутна двойка EURBGN).

б) залогът върху парични средства във валута, различна от тази на кредита, се приема 95%.

Парични депозити и приравнени на тях парични инструменти, държани от институция - трета страна ще могат да бъдат третирани, както е предвидено в член 232 (1) от Регламент 575/2013, когато са изпълнени всички долупосочени условия:

- приемат се само като изключение с изричното одобрение на Комитета по обезценки.
- вземането на кредитополучателя срещу институцията-трета страна е публично заложено или преотстъпено на кредитиращата институция и този залог или преотстъпване са правно валидни и изпълними във всички относими юрисдикции и са безусловни и неотменими;
- институцията -трета страна е уведомена за залога или преотстъпването;
- в резултат на уведомлението институцията-трета страна е в състояние да извърши плащанията единствено към кредитиращата институция или към други лица само с предварителното съгласие на кредитиращата институция

в) държавни ценни книжа се приемат като обезпечение за целите на обезценка при изрично одобрение от Комитета по обезценки.

г) недвижимото имущество ще бъде квалифицирано като приемливо обезпечение, само ако са изпълнени всички изисквания, предвидени по-долу.

Трябва да бъдат изпълнени следните изисквания за правна сигурност:

- Ипотеката или съответните тежести подлежат на изпълнение във всички юрисдикции, които са релевантни към момента на сключване на договора за кредит и ще бъдат своевременно и надлежно вписани;
- Изпълнени са всички законови изисквания за учредяване на залога;
- Споразумението за защитата и правният процес, който е залегнал в неговата основа, дават възможност на институцията да реализира стойността на защитата, в рамките на разумен период от време.

В съответствие с чл. 208 от Регламент (ЕС) № 575/2013 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 26 юни 2013 г. относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012, се спазват следните изисквания по отношение на наблюдението на стойностите и оценката на имотите:

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**2 Управление на финансния рисков (продължение)****a Кредитен рисков (продължение)**

- Групата наблюдава стойността на недвижимата собственост периодично — за търговски недвижими имоти най-малко веднъж годишно, а за жилищна недвижима собственост веднъж на всеки три години. Групата извършва по-често наблюдение, когато настъпват значителни промени в пазарните условия;
- Оценката на имотите се преразглежда, когато информацията, с която разполага Групата, показва, че стойността на имот е спаднала значително спрямо общите пазарни цени, като прегледът се извършва от оценителя, който притежава необходимата квалификация, умения и опит за извършване на оценка и който е независим от процеса по вземане на взимане на решения за отпускане на кредит. Групата може да използва статистически методи за наблюдение на стойността на имуществото и за установяване на имущество, което изисква преразглеждане на оценката.

Следващата таблица показва брутния размер на предоставените заеми на клиенти по вид на обезпеченията:

Към 31 декември	Предоставени заеми на клиенти			
	Брутна сума на кредитите	Обезпечение	Брутна сума на кредитите	Обезпечение
	2018 г.		2017 г.	
Кредити, обезпечени с ипотека	79,866	76,565	74,641	71,341
Кредити с парични обезпечения	916	912	925	921
Кредити с други обезпечения	2,973	2,583	8,437	1,820
Необезпечени кредити	505,801	0	400,493	-
Общо	589,556	80,060	484,496	74,082

В следващата таблица е представена степента на покритие на кредитния рисков чрез обезпечение предствено като процент от балансовата стойност на кредитите по тип на обезпечението към 31 декември 2018 г. и 31 декември 2017 г. Стойността на обезпеченията е взета до размера на експозициите, за които се отнасят, като по този начин е изключен ефектът от обезпеченост надвишаваща експозицията. Експозициите, обезпечени с ипотека имат покритие за кредитен рисков от 97 %, а тези обезпечени с парични средства – 100 %, което показва степента на изложеност на Групата към рисков от кредитни загуби.

	2018 г.	2017 г.
Кредити, обезпечени с ипотека	96%	96%
Кредити с парични обезпечения	100%	100%
Кредити с други обезпечения	87%	22%

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**2 Управление на финансния рисков (продължение)****a Кредитен рисков (продължение)***Условни пасиви и неотменими ангажименти*

Гаранциите и акредитивите, които представляват неотменим ангажимент от страна на Групата да извърши необходимото плащане, в случай че клиентът не изпълни своето задължение към трета страна, пораждат същия тип рисков, както кредитите. Документарните и търговските акредитиви, които са писмени ангажименти на Групата от името на клиент, упълномощил трета страна да издава наредления към Групата до договорена сума при определени условия, се обезпечават с парични депозити или други заложени обезпечения в полза на Групата, и съответно Групата отчита минимални нива на рисков.

Ангажиментите за предоставяне на кредити представляват неизползваната част от разрешения размер на кредити, гаранции или акредитиви. Групата контролира срока на падеж на кредитните ангажименти, тъй като в повечето случаи дългосрочните ангажименти носят по-голям кредитен рисков в сравнение с краткосрочните.

Кредитният конверсионен коефициент (CCF), се определя по реда на чл 166 (10) и приложение I на Регламент 575/2013. Групата няма предявени гаранции в рамките на пет предходни години и за това към 31.12.2018 г. не счита съществен рисков за предявяване на гаранции.

Максимално излагане на кредитен рисков преди приспадане на обезпечения

Следващата таблица представя най-неблагоприятния сценарий на експозиция към кредитен рисков на Групата към 31 декември 2018 г. и 31 декември 2017 г., без да се вземат предвид обезпеченията. За балансовите активи експозициите се базират на нетните балансови стойности, отразени към датата на баланса.

Към 31 декември**Максимална експозиция****2018 г.****2017 г.**

Парични средства по сметки в централни банки	110,602	157,448
Предоставени средства на други банки	17,120	21,174
Финансови активи, държани за търгуване	-	-
Деривати	306	10
Предоставени заеми на клиенти:		
Корпоративни клиенти	98,611	87,404
Физически лица	416,030	355,971
Финансов лизинг	16,859	23,648
Финансови активи на разположение за продажба	-	26,519
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	66,377	
Други вземания	4,839	6,066

Експозициите към кредитен рисков, свързани с условни пасиви и неотменяеми ангажименти, са следните:

Гаранции	938	1,285
Неусвоени кредитни ангажименти	29,548	21,424
Общо максимално излагане на кредитен рисков	761,230	700,949

Пояснителни бележки към индивидуалния финансов отчет (продължение)**2 Управление на финансия риск (продължение)****a Кредитен риск (продължение)**

Сегментиране и модели за изчисляване на очаквани кредитни загуби

Всички кредитни рискови експозиции се оценяват и класират на базата на периода на просрочване на дължимите суми (главница и лихва) на ниво клиент, както следва:

Целият процес на сегментиране за целите на обезценка може да бъде разделен на няколко стъпки.

Стъпка 1 Идентификация на групата

За изчисляване на очаквани кредитни загуби се извършва сегментацията на портфейла на Групата на сегменти със сходни характеристики на продукта.

За групи финансови активи със сходни характеристики се предоставя историческа информация за неизпълнение и PD / LGD / EAD (вероятност за неизпълнение/ загуба при неизпълнение/експозиция при неизпълнение), като се изчисляват за всяка комбинация от групи финансови активи и фаза на обезценка.

Стъпка 2 Определяне на фаза и преход

Критерии за определяне на фаза:

- Име на фазата
- Име на сегмента (продукт)
- Дни просрочие

Стъпка 3 Идентификация на модел и метод

1. За групата експозиции със сходни характеристики се прилага колективен модел.

2. За индивидуални експозиции, които не попадат в група експозиции със сходни характеристики, се прилагат индивидуални модели за оценка.

Стъпка 4 Процес на изчисление PD / LGD / EAD**Фаза 1 и Фаза 2 PD / LGD / EAD (12 месечна очаквана загуба и очаквана загуба за целия срок на инструмента, респективно)**

За Фаза 1 се прави прогнозна оценка на очакваната загуба за 12 месеца на база на:

- 12-месечни индикатори за стойността на PD;
- Закъснели плащания (период от 12 месеца) чрез анализ на преход от един период в друг според дните просрочие по продукти и група по брой дни закъснение от един период в друг
- Изчисляване на просрочени плащания чрез миграционна матрица

- зчисляване на LGD на база на:
- паричните потоци от събиране на вземания чрез „винтидж“ анализ на историческите парични потоци от събиране на вземания.
- данни за обезпеченията чрез анализ на възстановяването на вземания
- анализ на историческите нива на събирамост

Фаза 2 PD / LGD (очаквана загуба за целия срок на инструмента)

За Фаза 2 се извършва приблизителна оценка на очакваната загуба за целия срок на инструмента на база на:

- Индикатори за продължителността на срока на инструмента:
- Закъснели плащания чрез анализ на преход от един период в друг според дните просрочие по продукти .
- Изчисляване на просрочени плащания чрез миграционна матрица

Пояснителни бележки към индивидуалния финансов отчет (продължение)**2 Управление на финансения рисков (продължение)****a Кредитен рисков (продължение)**

- Изчисляване на LGD на база на:
 - паричните потоци от събиране на вземания чрез „винтидж“ анализ на историческите парични потоци от събиране на вземания
 - данни за обезпеченията чрез анализ на събирането на вземания
 - исторически анализ на нивата на събирамост

Фаза 3 Очаквана кредитна загуба за целия срок на инструмента

Фаза 3 изисква оценка на очакваната загуба за целия срок на инструмента за заеми с обективни доказателства за обезценка, както следва:

- Парични потоци от събиране на вземанията
- Използват се договорни парични потоци
- парични потоци от реални плащания
- очаквани парични потоци
- Изчислен ЕЛП
- Изчисляване на LGD на база на:
 - паричните потоци от събиране на вземания чрез „винтидж“ анализ на историческите парични потоци от събиране на вземания
 - данни за обезпеченията чрез анализ на събирането на вземания
 - исторически анализ на нивата на събирамост

Стъпка 5 Изчисление на очакваната кредитна загуба

МСФО 9 дефинира модела на очакваната загуба, въз основа на който се определят предвидени провизии за загуби, които се очаква да възникнат в резултат на бъдещи вероятни събития. Групата прилага следната формула за изчисление на обезценката

$$\text{ECL} \text{ (очаквана кредитна загуба)} = \text{сума (EAD (PIT)) * PD (PIT) * LGD (PIT))}$$

Факторите или индикаторите, които Групата трябва да взема предвид при определяне дали е необходимо признаването на 12-месечна очаквана кредитна загуба или очаквана кредитна загуба за целия срок на инструмента, са следните:

1. съществуващи или прогнозни неблагоприятни промени в стопанските, финансовите или икономическите условия, които се очаква да доведат до значителна промяна в способността на заемополучателя да изпълнява своите задължения по дълга.
2. действителна или очаквана значителна промяна в оперативните резултати на кредитополучателя, несъстоятелност, увеличаване на несъбирамите вземания, действително или очаквано намаление на приходите, увеличаване на оперативните рискове, дефицит на оборотен капитал, влошаващо се качество на активите, повишени показатели на финансия ливъридж, влошаване на ликвидността, промени в управлението или организационната структура (в т.ч. закриване на дял от бизнеса), водещи до значителна промяна в способността на кредитополучателя да изпълнява своите задължения по дълга.

Пояснителни бележки към индивидуалния финансов отчет (продължение)**2 Управление на финансия рисък (продължение)****a Кредитен рисък (продължение)**

3. значително повишаване на кредитния рисък по други финансови инструменти на същия кредитополучател.
4. действителна или очаквана значителна неблагоприятна промяна в регуляторната, икономическата или технологичната среда на кредитополучателя, водеща до значителна промяна в способността на кредитополучателя да изпълнява своите задължения по дълга, като например спад в търсенето на продуктите, продавани от кредитополучателя, поради промяна в технологията.
5. значителни промени в стойността на обезпечението по задължението или в качеството на предоставените от трети страни гаранции или кредитни подобрения, които се очаква да намалят икономическия стимул на кредитополучателя да извърши планираните по договора плащания или по друг начин да въздействат върху вероятността от настъпване на неизпълнение.
6. значителна промяна в качеството на гаранцията, предоставена от акционер (или от родителите на физическо лице), ако акционерите (или родителите) имат стимул и финансовата възможност да предотвратят настъпване на неизпълнение чрез вливане на капитал или парични средства.
7. значителни промени, като например намаляване на финансовото подпомагане от предприятие майка или друго свързано предприятие, или действителна или очаквана значителна промяна в качеството на кредитно подобреие, които се очаква да намалят икономическия стимул на кредитополучателя да извърши планираните по договора плащания.
8. очаквани промени в кредитната документация (т.е. промени в договорните условия), включително очаквано нарушение на договора, което може да доведе до дерогации или изменения, отсрочки при изплащането на лихва, увеличения на лихвения процент, изискващи допълнителни обезпечения или гаранции, или други промени на договорната рамка на инструмента.
9. значителни промени в очакваните резултати и поведение на кредитополучателя, включително промени в платежния статут на кредитополучателите в групата.
10. информация за просрочие, включително презумпции за просрочие с повече от 30 дни.
11. мерки за преструктуриране спрямо кредитополучател или група от взаимосвързани кредитополучатели.

При индивидуалната оценка във връзка с действията на Групата при промените в кредитния рисък, Групата взема предвид:

- резултата от оценката на всеки един от кредитите на юридически лица на регулярна основа чрез индивидуална оценка, основаваща се на текущото и историческото финансово представяне, поведението на клиента по други финансови инструменти в Групата, размера на кредита и времето от отпускане на заема и анализ на обезпеченията.

Изискванията на МСФО 9 за обезценка на лизингови вземания: МСФО 9 изисква да се вземат предвид само тези парични потоци, които се използват за измерване на вземането, а не да се правят провизии срещу бъдещи парични потоци, които все още не са признати в отчета за финансовото състояние.

За колективно обезценявани портфейли се прилагат следните изчислителни процедури:

Пояснителни бележки към индивидуалния финансов отчет (продължение)**2 Управление на финансения рисков (продължение)****a Кредитен рисков (продължение)****Изчисляване на вероятността за неизпълнение (PD)**

Изчислението на вероятността от неизпълнение се базира на месечни миграционни матрици по брой експозиции. Изчислението се извършва на два етапа:

- 1) Изчисление на миграционна матрица за период от 12 месеца
- 2) Изчисление на миграционни матрици за период от 2 до 5 години за очаквана загуба за целия срок на инструмента (5 години е максималният договорен срок на експозициите обезценявани на портфейлна основа).
- 3) За да се изчисли вероятност от неизпълнение за N брой години, съответния брой миграционни матрици се умножават.

Размера загубата при неизпълнение (LGD) се изчислява по следния начин:

LGD = 1 – Процент на възстановяване * Дисконтов фактор

Възстановената сума по конкретен продукт се дисконтира чрез средния годишен ефективен процент за продукта.

Изчисление на загуба при неизпълнение по лизингов портфейл

За изчислението на параметъра загуба при неизпълнение, критерият за неизпълнение за лизингови договори е изпращането до клиента на уведомление за анулиране на договора за лизинг, съгласно заложените в него клаузи.

Процентът на възстановяване се изчислява за исторически период до седем години, като от изчислението се изключват договорите анулирани през последните 3 месеца, за които периода по последващо предлагане на лизинговия актив на други клиенти не е приключил.

Експозиции надвишаващи 500 000 евро се обезценяват индивидуално и не се включват в изчислението на загубата при неизпълнение.;

За всеки анулиран договор, за възстановени суми се считат:

- суми възстановени от клиента след неизпълнение до отчетния месец;
- за придобити активи, сумата се счита за възстановена от датата на последващ договор за лизинг, като в тази сума не се включва евентуална печалба.;

Всички възстановени суми се дисконтират до месеца на неизпълнение чрез оригиналния ефективен лихвен процент, който включва договорна лихва и такси за конкретния продукт;

Изчисляване на очаквания размер на експозицията при неизпълнение (EAD)

При изчисляването на очаквания размер на експозицията при неизпълнение се прилага коефициент на изчислената експозиция при неизпълнение в исторически план към размера на експозицията в началото на съответния период.

Кредитен конверсионен коефициент за задбалансови позиции

Обезценка се изчислява също така и за задбалансови експозиции, признати по чл. 9.2.1 и чл. Б2.5 от Регламент 2016/2067. За да се измери възможно най-точно експозицията при задбалансовите позиции, като например финансови гаранции и кредитни ангажименти, които представляват потенциална допълнителна кредитна загуба, се използва подходящ кредитен конверсионен коефициент. Кредитният конверсионен коефициент (CCF), се определя по реда на чл 166 (10) и приложение I на Регламент 575/2013.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**2 Управление на финансния рисков (продължение)****a Кредитен рисков (продължение)**

Предоставените заеми на клиенти са обобщени, както следва:

Предоставени заеми на клиенти

Към 31 декември 2018 г.	Непросрочени и необезценени индивидуално	Просрочени, но необезценени индивидуално	Индивидуално обезценени	Общо
Фаза 1	367,159	82,400	3,077	452,636
Фаза 2	4,966	36,791	847	42,604
Фаза 3	2,409	81,699	10,208	94,316
Брутна стойност	374,534	200,890	14,132	589,556
Намалена с: провизии за загуби от обезценка	(11,355)	(60,176)	(3,384)	(74,915)
Балансова стойност	363,179	140,714	10,748	514,641

Финансов лизинг

Към 31 декември 2018 г.	Непросрочени и необезценени индивидуално	Просрочени, но необезценени индивидуално	Индивидуално обезценени	Общо
Фаза 1	4,778	2,233	-	7,011
Фаза 2	205	2,239	-	2,444
Фаза 3	174	6,984	1,256	8,414
Брутна стойност	5,157	11,456	1,256	17,869
Намалена с: провизии за загуби от обезценка	(20)	(48)	(942)	(1,010)
Балансова стойност	5,137	11,408	314	16,859

Към 31 декември 2017 г.

	Предоставени заеми на клиенти	Финансов лизинг
Непросрочени и необезценени индивидуално	315,688	8,807
Просрочени, но необезценени индивидуално	159,716	14,528
Индивидуално обезценени	9,092	1,310
Брутна стойност	484,496	24,645
Намалена с: провизии за загуби от обезценка	(41,121)	(997)
Балансова стойност	443,375	23,648

Общата сума на провизиите за загуби от обезценка по кредити и аванси е 75,925 хил. лева (2017 г.: 42,118 хил. лева). Начислените провизии по индивидуално оценени финансово активи са в размер на 4,326 хил. лева (2017 г.: 2,843 хил. лева), а начислените провизии на база колективна обезценка са в размер на 71,599 хил. лева (2017 г.: 39,275 хил. лева). Допълнителна информация за провизиите за загуба от обезценка по предоставените заеми на клиенти е представена в Бел. 16.

През 2018 г. предоставените заеми на клиенти, отпуснати от Групата, преди обезценка, са нараствали с 30.99 % спрямо предходната година. С цел ефективно управление на кредитния рисков, Групата продължава активно да се занимава с предоговаряне, преструктуриране и закриване на съществуващи рискови експозиции.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**2 Управление на финансния рисков (продължение)****a Кредитен рисков (продължение)**

Предоставени заеми на клиенти, които са непросрочени и необезценени индивидуално

Предоставените заеми и финансови лизинги на клиенти, които са непросрочени и необезценени индивидуално, са представени в следващата таблица според съответния тип на клиента:

Към 31 декември 2018 г.	Корпоративни клиенти	Физически лица	Финансов лизинг	Общо
Фаза 1	58,662	308,497	4,778	371,937
Фаза 2	3,040	1,926	205	5,171
Фаза 3	1,916	493	174	2,583
Брутна стойност	63,618	310,916	5,157	379,691
Намалена с: провизии за загуби от обезценка	(539)	(10,816)	(20)	(11,375)
Балансова стойност	63,079	300,100	5,137	368,316
Общо	63,618	310,916	5,157	379,691
От които				
Кредити със стандартен рисков	61,702	309,650	5,157	376,509
Кредити с по-висок рисков	1,916	1,266	-	3,182

Кредити с по-висок рисков са такива, които са били в просрочие в последните шест месеца и към датата на отчета са непросрочени и необезценени.

Към 31 декември 2017 г.	Корпоративни клиенти	Физически лица	Финансов лизинг	Общо
Общо	51,696	263,992	8,807	324,495
От които:				
Кредити със стандартен рисков	46,129	262,461	8,068	316,658
Кредити с по-висок рисков	5,567	1,531	739	7,837

Портфейлът от потребителски кредити, който формира 81.89% (2017: 81.35%) от всички непросрочени и необезценени индивидуално вземания, е силно диверсифициран, както по брой, така и по сума. Същият е съставен от много на брой малки експозиции, без наличие на географски и секторни концентрации, характерен със своята краткосрочност и доказано на базата на исторически опит високо кредитно качество. По отношение на предоставените кредити на корпоративни клиенти това са основно МСП с приемливо кредитно качество и в рамките на рисковия апетит на Групата. Кредитният портфейл представлява кредити, обезпечени основно с ипотеки.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**2 Управление на финансния рисков (продължение)****a Кредитен рисков (продължение)**

Предоставени заеми на клиенти, които са просрочени, но не са обезценени индивидуално

Предоставените заеми на клиенти, които са просрочени и необезценени индивидуално са разделени за представяне на качеството на кредитния рисков, основано на исторически анализ на неизпълнението на задълженията на клиентите. Групата с по-висок кредитен рисков включва експозиции просрочени повече от 90 дни през последните шест месеца към датата на отчета. Всички останали експозиции са включени в групата със стандартно качество на кредитен рисков.

Към 31 декември 2018 г.	Корпоративни клиенти	Физически лица	Финансов лизинг	Общо
Фаза 1	11,599	70,801	2,233	84,633
Просрочени до 30 дни	11,599	70,801	2,233	84,633
Фаза 2	5,135	31,656	2,239	39,030
Просрочени до 30 дни	1,419	2,521	424	4,364
Просрочени от 31 до 60 дни	2,239	20,514	1,641	24,394
Просрочени от 61 до 90 дни	1,477	8,621	174	10,272
Фаза 3	9,509	72,190	6,984	88,683
Просрочени до 90 дни	3,007	1,128	2,539	6,674
Просрочени над 90 дни	6,502	71,062	4,445	82,009
Брутна стойност	26,243	174,647	11,456	212,346
Намалена с: провизии за загуби от обезценка	(1,459)	(58,717)	(48)	(60,224)
Балансова стойност	24,784	115,930	11,408	152,122
31 декември 2017 г.	Корпоративни клиенти	Физически лица	Финансов лизинг	Общо
Просрочени до 30 дни	14,234	68,827	4,140	87,201
Просрочени от 31 до 60 дни	5,613	18,659	783	25,055
Просрочени от 61 до 90 дни	2,555	6,738	103	9,396
Просрочени над 90 дни	8,740	34,350	9,502	52,592
Общо брутна стойност	31,142	128,574	14,528	174,244
Намалена с: провизии за загуби от обезценка	(2,000)	(36,595)	(680)	(39,275)
Балансова стойност	29,142	91,979	13,848	134,969

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**2 Управление на финансия рисък (продължение)****a Кредитен рисък (продължение)**

Според вътрешните си правила и политики, Групата оценява индивидуално корпоративните кредити в своя портфейл и изчислява провизия за обезценка при наличие на обективни доказателства за обезценка. Потребителските кредити и кредитите на дребно се разглеждат за наличие на индикатори за обезценка на портфейлна основа, като кредитното качество се определя на базата на анализ на дни просрочие и съответен обем на просрочието.

Предоставени заеми на клиенти, които са индивидуално обезценени

Към 31 декември 2018 г.	Корпоративни клиенти	Физически лица	Финансов лизинг	Общо
Фаза 1	3,077	-	-	3,077
Фаза 2	847	-	-	847
Фаза 3	10,170	38	1,256	11,464
Брутна стойност	14,094	38	1,256	15,388
Намалена с: провизии за загуби от безценка	(3,346)	(38)	(942)	(4,326)
Балансова стойност	10,748	-	314	11,062
31 декември 2017 г.	Корпоративни клиенти	Физически лица	Финансово лизинг	Общо
Брутна стойност	9,092	-	1,310	10,402
Намалена с: провизии за загуби от обезценка	(2,526)	-	(317)	(2,843)
Балансова стойност	6,566	-	993	7,559

За индивидуално оценяваните позиции, кредитите се третират като обезценени в момента, в който са налице обективни доказателства за възникнала загуба от обезценка.

Следващите таблици показват движението между fazите на предоставени кредити на корпоративни клиенти:

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Брутна стойност на кредитните експозиции към 01.01.2018 г., съгласно МСФО 9	61,608	11,850	43,013	116,471
Новоотпуснати кредити	43,009	4,308	1,611	48,928
Приключени кредити	(14,058)	(1,762)	(6,375)	(22,195)
Трансфери до Фаза 1	8,132	(3,937)	(4,195)	-
Трансфери до Фаза 2	(5,689)	6,085	(396)	-
Трансфери до Фаза 3	(3,317)	(2,022)	5,339	-
Въздействие върху експозициите в края на годината на етапи през годината	(9,336)	(3,056)	(306)	(12,698)
Събиране на вземания	-	-	(8,716)	(8,716)
Отписани кредити	-	-	-	-
Курсови разлики	-	-	34	34
Брутна стойност на кредитните експозиции към 31.12.2018 г.	80,349	11,466	30,009	121,824

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**2 Управление на финансния рисков (продължение)****a Кредитен рисков (продължение)**

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Провизии за загуби от обезценка към 01.01.2018 г.	498	175	5,351	6,024
Нови активи са възникнали или закупени	692	267	505	1,464
Отписани или възстановени активи (с изключение на отписани)	(29)	(43)	(807)	(879)
Трансфери до Фаза 1	44	(17)	(27)	-
Трансфери до Фаза 2	(29)	29	-	-
Трансфери до Фаза 3	(52)	(29)	81	-
Въздействие върху експозициите в края на годината на етапи през годината	(316)	275	951	910
Събиране на вземания	-	-	(401)	(401)
Отписани кредити	-	-	(543)	(543)
Курсови разлики	(11)	(227)	(14)	(252)
Провизии за загуби от обезценка към 31.12.2018 г.	797	430	5,096	6,323

Следващите таблици показват движението между фазите на предоставени кредити на физически лица:

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Брутна стойност на кредитните експозиции към 01.01.2018 г., съгласно МСФО 9	328,772	24,190	39,708	392,670
Нови активи са възникнали или закупени	299,642	20,926	23,713	344,281
Отписани или възстановени активи (с изключение на отписани)	(164,985)	(9,983)	(12,612)	(187,580)
Трансфери до Фаза 1	12,811	(5,022)	(7,789)	-
Трансфери до Фаза 2	(15,618)	16,721	(1,103)	-
Трансфери до Фаза 3	(30,272)	(7,070)	37,342	-
Въздействие върху експозициите в края на годината на етапи през годината	(50,610)	(6,180)	22,950	(33,840)
Събиране на вземания	-	-	(5,055)	(5,055)
Отписани кредити	(442)	-	(24,433)	(24,875)
Брутна стойност на кредитните експозиции към 31.12.2018 г.	379,298	33,582	72,721	485,601

Пояснителни бележки към индивидуалния финансов отчет (продължение)**2 Управление на финансения рисък (продължение)****a Кредитен рисък (продължение)**

	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Провизии за загуби от обезценка към 01.01.2018 г.	10,453	6,442	24,888	41,783
Нови активи са възникнали или закупени	11,053	4,721	16,143	31,917
Отписани или възстановени активи (с изключение на отписани)	(10,969)	(935)	(6,674)	(18,578)
Трансфери до Фаза 1	961	(269)	(692)	-
Трансфери до Фаза 2	(666)	773	(107)	-
Трансфери до Фаза 3	(3,759)	(509)	4,268	-
Въздействие върху експозициите в края на годината на етапи през годината	8,782	(1,873)	34,032	40,941
Събиране на вземания	-	-	(1,605)	(1,605)
Отписани кредити	(442)	-	(24,433)	(24,875)
Курсови разлики	(24)	-	45	21
Провизии за загуби от обезценка към 31.12.2018 г.	15,389	8,350	45,865	69,604

Концентрация на рисък по географски сектори на финансови активи с експозиция към кредитен рисък*Географски сектори*

Финансови активи	2018 г.	2017 г.
България	324,669	296,913
Румъния	373,869	360,526
Норвегия	11,226	-
Люксембург	10,716	9,837
Холандия	-	5,378
Други страни	10,264	5,586

Общо финансови активи**730,744****678,240***Експозиции към кредитен рисък, свързани с условни пасиви и неотменими ангажименти:*

България	11,640	14,205
Румъния	18,845	636
Други страни	1	2

Общо финансови активи и условни пасиви и неотменими ангажименти**761,230****651,459**

Пояснителни бележки към индивидуалния финансов отчет (продължение)**2 Управление на финансия риск (продължение)**

Следващата таблица представя анализ на предоставените средства на други банки към 31 декември 2018 г. и 31 декември 2017 г. по критерии, заложени от рейтинг агенция на базата на кредитни оценки на призната външна институция. В таблицата са приложени рейтинги на Standard and Poor's или техни еквиваленти:

Рейтинг	31 декември 2018 г.			31 декември 2017 г.		
	Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	Предоставени средства на други банки	Рейтинг	Финансови активи на разположение за продажба	Предоставени средства на други банки	
Aa3 (Moody's)	-	-	Aa3 (Moody's)	-	5,379	
Baa1 (Moody's)	-	3,080	Baa1 (Moody's)	-	2,811	
B- (Fitch)	-	44	B- (Fitch)	-	139	
BBB (Fitch)	-	3,190	BBB (Fitch)	-	9,909	
Baa3 (Moody's)	39,016	22	Baa3 (Moody's)	-	748	
BBB+ (Fitch)	-	-	BBB+ (Fitch)	-	128	
BBB- (Fitch)	-	-	BBB- (Fitch)	16,593	10	
BBB- (BCRA)	-	6,007	BBB- (BCRA)	-	1,200	
BB+ (BCRA)	-	4,268	BB+ (BCRA)	-	-	
BB+ (Fitch)	-	45	BB+ (Fitch)	-	29	
BB (Fitch)	-	433	BB (Fitch)	-	800	
BB- (Fitch)	-	31	BB- (Fitch)	-	21	
Ba2 (Moody's)	1,827	-	Ba2 (Moody's)	-	-	
Ba3 (Moody's)	3,500	-	Ba3 (Moody's)	-	-	
B2 (Moody's)	10,716	-	B2 (Moody's)	9,837	-	
Без рейтинг	11,318	-	Без рейтинг	89	-	
Общо	66,377	17,120	Общо	26,519	21,174	

Предоставените средства на други банки и финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход са класифицирани във Фаза 1 към 31.12.2018 г. Начислените провизии за общи кредитни загуби към 31.12.2018 г. са както следва:

- Предоставени средства на други банки – 5 хил. лева., отчетени в намаление на общия дълг;
- Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход – 113 хил. лева, отчетени в друг всеобхватен доход.

Към 31 декември 2018 г. рейтингът на паричните средства по сметки в централни банки е BBB- (2016 г.: BBB-).

Предоставените средства на други банки и други финансови институции без рейтинг се категоризират вътрешно на база на анализ на количествени и качествени фактори.

Към 31 декември 2018 г. и 31 декември 2017 г. другите вземания са нито просрочени, нито обезценени. Другите вземания се уреждат в рамките на 30 дневен период след датата на тяхното възникване и по тази причина се считат за непросрочени. Към датата на публикуване на финансовите отчети другите вземания са изцяло погасени.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**2 Управление на финансовия риск (продължение)****a Кредитен риск (продължение)**

Към 31 декември 2018 г.	Брутна стойност	Инструменти с изменения в условията	Инструмент и с изменения в условията	Обща сума на предоставени заеми на клиенти с мерки на преструктуриране	Съотношение спрямо общият брутен кредитен портфейл в сегмента
		Фаза 2	Фаза 3		
Предоставени заеми на клиенти					
Корпоративни клиенти	103,952	577	18,501	19,078	15.95%
Физически лица	485,604	53	14	67	0.02%
Обща сума	589,556	630	18,515	19,145	3.43%
Към 31 декември 2018 г.					
Обезценка по преструктурирани заеми на клиенти					
Корпоративни клиенти			1	2,111	2,112
Физически лица			10	-	10
Обща сума			11	2,111	2,122
Към 31 декември 2017 г.	Брутна стойност	Обслужвани експозиции с изменения в условията	Необслужвани експозиции с изменения в условията	Обща сума на предоставени заеми на клиенти с мерки на преструктуриране	Съотношение спрямо общият брутен кредитен портфейл в сегмента
Предоставени заеми на клиенти					
Корпоративни клиенти	114,328	2,226	24,332	26,558	23.23%
Физически лица	349,373	159	7	166	0.05%
Обща сума	463,701	2,385	24,339	26,724	5.76%
Към 31 декември 2017 г.					
Обслужвани експозиции					
Необслужван и експозиции					
Обезценка по преструктурирани заеми на клиенти					
Корпоративни клиенти			1	2,784	2,785
Физически лица			8	5	13
Обща сума			9	2,789	2,798

Пояснителни бележки към индивидуалния финансов отчет (продължение)**2 Управление на финансения риск (продължение)****6 Пазарен риск**

Групата е изложена на пазарен риск. Пазарен риск е рисът от промяна на справедливата стойност или бъдещите парични потоци по финансов актив, породена от промени в пазарните цени. Пазарният риск възниква от открити лихвени, валутни и капиталови позиции, които са изложени на влиянието на общи и специфични изменения в пазарни проценти и цени като лихвени проценти, кредитен обхват, обменни курсове и цени на ценни книжа. Компонентите на пазарен риск са валутен риск, риск от промяна в справедливата стойност на финансовите инструменти в резултат на промени на лихвените проценти, риск от промяна на паричните потоци в резултат на промяна в пазарните лихвени нива и ценови риск.

Лихвен риск е рисът от потенциална загуба в следствие на неблагоприятни промени в лихвените проценти. Той включва риск от промяна в кривата на доходност, базисен риск, спред риск и други.

Валутен риск е рисът от потенциална загуба в следствие на неблагоприятни промени във валутните курсове спрямо основната валута. Той включва цялостен риск (или глобален валутен риск засягащ цялостната дейност на Групата – приходи, разходи, динамика на паричните потоци, независимо от това към кой пазар са ориентирани операциите), променлив риск и конвертируем риск.

Рисът, свързан с промяна в справедливата стойност на цените на ценните книжа е рисът от потенциална загуба вследствие на промени в тези цени.

Политиката за пазарен риск на Групата се изработка от звената, отговорни за управление на риска на предприятието и се одобрява от Управителния съвет на Групата. Политиката за пазарен риск се преразглежда периодично и съответните промени се предоставят на Управителния съвет. Политиката за пазарен риск се прилага по отношение на контрола на този риск, произтичащ от всички активи, пасиви и условни пасиви и неотменими ангажименти на Групата, съответно покрива финансови и нефинансови операции, които са обект на пазарен риск.

Целите на контрола и надзора на пазарния риск са:

- предпазване на Групата срещу непредвидени пазарни загуби;
- допринасяне за по-стабилни и планирани печалби;
- разработване на ясна, обективна и последователна информация за пазарния риск, която да служи за база за вземане на адекватни решения.

Техники за оценка на пазарния риск

Рисковите фактори, които генерираят пазарен риск и следва да бъдат включени в системата за оценка на пазарния риск се състоят, но не се ограничават до следните:

- валутни курсове;
- лихвени проценти;
- справедлива цена на финансови активи държани за търгуване. Групата определя риска като несъществен.

Експозицията на Групата по отношение на деривативни договори се наблюдава като част от общото управление на пазарния риск.

Пояснителни бележки към индивидуалния финансов отчет (продължение)**2 Управление на финансия риск (продължение)****б Пазарен риск (продължение)**

При тяхото възникване, деривативите често включват единствено взаимно обещание за размяна при заплащане при минимална или никаква първоначална стойност. Въпреки това, тези инструменти често водят до високи нива на задължнялост и са много променливи. Сравнително малка промяна в стойността на активите, равнищата на лихвените проценти или други индекси, заложени в основата на деривативните договори, може да окаже значителен ефект върху печалбата и загубата на Групата.

Суаповете са договорни взаимоотношения между две страни за размяна на плащания на фиксирани периоди от време и на база определени номинални стойности, във връзка със съответен договорен индекс като лихвен процент, валутен курс или капиталов индекс.

При валутните суапове, Групата заплаща определена сума в дадена валута и получава определена сума в друга валута.

Групата използва икономически хедж за промяна във валутните курсове.

Номиналните стойности в следващата таблица показват обема на неурядените транзакции по деривативни договори към 31 декември 2018 г. и 31 декември 2017 г.

	Активи 2018 г.	Пасиви 2018 г.	Номинална стойност 2018 г.
Деривативи за хеджиране на промяна в лихвените проценти/валутен риск			
Валутни суапове	306	136	119,835
Деривативи за хеджиране на промяна в лихвените проценти/валутен риск			
Валутни суапове	10	224	90,392

Към 31 декември 2018 г. Групата има девет активни деривативи склучени със следните контрагенти: Банка ДСК, Райфазен Румъния и банка Трансилвания. Ефектът от склучените договори в печалбата и загубата за отчетния период е печалба в размер на 978 хил. лева (2017 г.: загуба от 952 хил. лева).

Валутен рискове

Промените във валутния курс оказват съответно въздействие върху финансовото състояние и паричните потоци на Групата и водят до излагането ѝ на валутен рискове. Управлятелният съвет определя лимити за контрол на риска по откритите валутни позиции, които се наблюдават ежедневно. Като правило, Групата не поддържа съществени открити позиции във валути, различни от лева и евро. Групата не изчислява чувствителността към валутния рискове за български лева и евро, тъй като към 31 декември 2018 г. левът е фиксиран към еврото. Откритата валутна позиция в нови румънски леи, която към 31 декември 2018 г. е в размер на 155,113 хил. лева (2017 г.: 97,638 хил. лева), е хеджирана с валутни форуърди и суапи с номинална стойност 119,835 хил. лева (2017 г.: валутен форуърд в размер на 88,243 хил. лева).

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**2 Управление на финансния риск (продължение)****6 Пазарен риск (продължение)****Валутен риск (продължение)**

Чувствителността към промени във валутните курсове е изчислена директно на база на общата нетна открита валутна позиция на Групата във всички валути (с изключение на евро) като 10 % промяна в стойността на местната валута спрямо всички чуждестранни валути (без евро). Валутният курс лев/евро е фиксиран на 1.95583 като част от параметрите на Валутния борд.

Към 31 декември 2018 г.**Валутни курсове**

	Пряк ефект върху печалбата/загубата
- 10% изменение за местна валута	(12,497)
+ 10% изменение за местна валута	12,497

Към 31 декември 2017 г.**Валутни курсове**

	Пряк ефект върху печалбата/загубата
- 10% изменение за местна валута	(10,128)
+ 10% изменение за местна валута	10,128

Групата не счита че има чувствителност и съществен ефект върху капитала, тъй като промяната на валутните курсове не оказва съществено влияние върху преоценката на ценните книжа, на разположение за продажба, преоценивани в друг всеобхватен доход.

Лихвен риск

Лихвеният риск е рисъкът, че бъдещите парични потоци на финансов инструмент ще се променят поради промени в пазарните лихвени равнища. Лихвеният риск е рисъкът, че справедливата стойност на финансов инструмент ще се промени поради промени в пазарните лихвени равнища.

Групата поема рискове, свързани с ефекта от промени на пазарни лихвени равнища, както по отношение на собствените си финансови активи, така и по отношение на паричните потоци. В резултат от тези промени, лихвените маржове могат да се увеличат, но могат и да намалеят и да възникнат загуби в случай на неочеквани спадове. Ръководството определя лимити за поддържане на приемливо ниво на лихвения дисбаланс, като тези лимити се следят регулярно.

Следващият анализ на чувствителността илюстрира потенциалното отражение върху отчета за всеобхватния доход на позициите с приложим плаващ лихвен процент. В следващата таблица Групата представя вероятни приемливи отклонения, подбрани на база на пазарната и икономическата среда, наблюдавана през отчетния период.

Към 31 декември 2018 г.**Лихвени проценти**

+100 бр изменение
-100 бр изменение

**Ефект от промяна на лихвените проценти
върху печалбата/загубата**

1,543
(1,543)

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**2 Управление на финансовия рисков (продължение)****Лихвен рисков (продължение)****Към 31 декември 2017 г.****Лихвени проценти**

+100 bp изменение

-100 bp изменение

Ефект от промяна на лихвените проценти**върху печалбата/загубата**

1,110

(1,110)

Групата не счита че има съществен ефект върху капитала, тъй като промяната на лихвените нива не оказва съществено влияние върху преоценката на ценните книжа на разположение за продажба, тъй като по-голяма част от тях са с фиксиран лихвен процент.

v Справедлива стойност на финансовите активи и пасиви

Справедливата стойност е цената, която би била получена от продажба на актив или платена за прехвърляне на пасив в обичайна сделка между пазарни участници към датата на оценката. Оценяването по справедлива стойност се базира на предположението, че сделката за продажба на актив или прехвърляне на пасив се осъществява:

- на основния пазар за съответния актив или пасив, или
- при отсъствие на основен пазар, на най-изгодния пазар за съответния актив или пасив.

Основният или най-изгодният пазар трябва да бъде достъпен за Групата.

Справедливата стойност на актив или пасив се оценява като се правят предположения, които пазарни участници биха направили при определяне на цената на актива или пасива, като се приема, че те действат в своя най-добър икономически интерес.

Оценяването на справедливата стойност на нефинансов актив взема предвид способността на пазарен участник да генерира икономически изгоди от използването на актива според най-ефективната и най-добрата му употреба или от продажбата на актива на друг пазарен участник, който ще използва актива според най-ефективната и най-добрата му употреба.

Групата използва оценителски методи, уместни при обстоятелствата, за които има достатъчно данни за оценяване на справедливата стойност като се максимизира използването на подходящи наблюдавани входящи данни и се свежда до минимум използването на ненаблюдавани входящи данни.

Обикновено за оценяването на справедливата стойност на съществените активи и на съществените пасиви се ангажират външни оценители като необходимостта от тях се преценява всяка година от ръководството на Групата. Външните оценители се избират на база на техния професионален опит, качества и репутация. След обсъждане със специалистите-оценители, ръководството решава кои оценителски методи и входящи данни са най-уместни да бъдат използвани при всеки конкретен случай.

Към всяка отчетна дата, ръководството прави анализ на измененията в стойностите на активите и пасивите, които подлежат на преоценяване съгласно счетоводните политики на Групата. Това включва преглед на ключовите входящи данни, използвани в последната оценка и сравняването им с подходяща историческа информация като склучени договори и други подходящи документи. Също така, ръководството, съвместно със специалистите-оценители, сравнява промените в справедливата стойност на всеки актив или пасив с подходящи външни източници, за да прецени дали промените са разумни.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**2 Управление на финансния рисков (продължение)****в Справедлива стойност на финансовите активи и пасиви (продължение)**

	Балансова стойност		Справедлива стойност	
	2018 г.	2017 г.	2018 г.	2017 г.
Финансови активи				
Парични средства в каса и по сметки в централни банки	120,564	166,686	120,564	166,686
Предоставени средства на други банки	17,120	21,174	17,120	21,174
Деривативи	306	10	306	10
Предоставени заеми на клиенти:				
Корпоративни клиенти	98,566	87,404	81,082	91,827
Физически лица	416,075	355,971	404,548	361,538
Финансов лизинг	16,859	23,648	17,220	23,209
Финансови активи на разположение за продажба	-	26,519	-	26,519
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	66,377	-	66,377	-
Други вземания	4,839	4,031	4,839	4,031
Финансови пасиви				
Привлечени средства от банки	5,033	-	5,033	-
Деривативи	136	224	136	224
Привлечени средства от клиенти	529,933	502,913	527,327	502,842
Други привлечени средства	112	502	112	502
Други задължения	26,815	24,720	26,815	24,720

(a) Финансови активи и пасиви, оценявани по справедлива стойност

Финансовите активи и пасиви се отчитат по справедлива стойност като се използват котирани пазарни цени на активен пазар към датата на отчетния период. В случай на неналични котирани цени, използваните справедливи стойности са историческите стойности намалени със загубата от обезценка, при наличие на такава.

(б) Финансови активи и пасиви, които не се оценяват по справедлива стойност**Предоставени средства на други банки**

Предоставените средства на други банки включват междубанкови депозити и текущи сметки. Справедливата стойност на депозитите с плаваща лихва и овърнайт депозитите е близка до тяхната балансова стойност. Оценената справедлива стойност на депозити с фиксирана доходност се основава на дисконтираните парични потоци, използвайки осреднени пазарни лихвени проценти за задължения с подобен кредитен рисков и остатъчен матуритет.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**2 Управление на финансия рисков (продължение)****v Справедлива стойност на финансовите активи и пасиви (продължение)****(б) Финансови активи и пасиви, които не се оценяват по справедлива стойност (продължение)****- Предоставени заеми на клиенти**

Предоставените заеми на клиенти се водят по амортизирана стойност, намалена с провизиите за обезценка. Справедливата стойност на предоставените заеми на клиенти с фиксирана лихва представлява дисконтираната сума на очакваните бъдещи входящи парични потоци прилагайки статистически данни за лихвени проценти, публикувани от съответните централни банки. През 2018 г. и 2017 г. Групата отпуска потребителски кредити предимно с фиксиран лихвен процент

- Привлечени средства от банки и клиенти

Справедливата стойност на привлечените средства от банки е приблизително равна на балансовата им стойност, поради тяхната краткосрочност. Справедливата стойност на привлечените средства от клиенти с фиксирана лихва представлява дисконтираната сума на очакваните бъдещи изходящи парични потоци.

- Други привлечени средства

Оценката на справедливата стойност на другите привлечени средства с фиксиран лихвен процент без котирана пазарна цена се основава на дисконтирани парични потоци, прилагайки лихвени проценти по нови задължения със сходен остатъчен матуритет. Справедливата стойност на другите привлечени средства е близка до тяхната балансова стойност, поради факта, че към 31 декември 2018 г. по-голямата част от тях са с приложим плаващ лихвен процент.

Всички активи и пасиви, които са оценени по справедлива стойност или за които се изисква оповестяване на справедлива стойност във финансовия отчет, са групирани в категории според юерархията на справедливата стойност, както е описано по-долу, въз основа на най-ниското ниво използвани входящи данни, които имат значително влияние при оценяването на справедливата стойност като цяло:

- Ниво 1 – използват се котирани (некоригирани) цени на активни пазари за идентични активи или пасиви;
- Ниво 2 – прилагат се оценителски методи, при които най-ниското ниво използвани входящи данни, съществени за оценката по справедлива стойност, са наблюдавани или пряко, или косвено;
- Ниво 3 – използват се оценителски методи, при които най-ниското ниво използвани входящи данни, съществени за оценката по справедлива стойност, са ненаблюдавани.

За активите и пасивите, които се оценяват регулярно по справедлива стойност, Групата преразглежда категоризирането им на съответното ниво от юерархията на справедливата стойност (въз основа на най-ниското ниво използвани входящи данни, които имат значително влияние при оценяването на справедливата стойност като цяло) към края на отчетния период и определя дали има необходимост от извършване на трансфер(и) от едно ниво в друго.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**2 Управление на финансния рисков (продължение)****в Справедлива стойност на финансовите активи и пасиви (продължение)**

За целите на оповестяването на справедливата стойност, Групата определя различни класове активи и пасиви в зависимост от тяхното естество, характеристики и риск и от съответното ниво от йерархията на справедливата стойност, описана по-горе.

Йерархия на справедливата стойност

В таблиците по-долу е представена йерархията на справедливите стойности на активите и пасивите на Групата, оценени съответно към 31 декември 2018 г. и 31 декември 2017 г.

Количествени оповестявания на йерархията на справедлива стойност към 31 декември 2018 г.

	Общо	Котирани активни пазари	Значителни цени на наблюдаван и входящи данни	Значителни ненаблюдавани и входящи данни	
	(Ниво 1)		(Ниво 2)		(Ниво 3)
Активи, оценявани по справедлива стойност					
Финансови активи на разположение за продажба	-	-	-	-	-
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	66,377	44,343	10,716	11,318	
Деривативи	306	306	-	-	-
Активи, които не се оценяват по справедлива стойност					
Предоставени заеми на клиенти:					
Корпоративни клиенти	81,082	-	56,169	24,913	
Физически лица	404,548	-	404,548	-	-
Финансов лизинг	17,220	-	17,220	-	-
Предоставени средства на други банки	17,120	-	17,120	-	-
Пасиви, които се оценяват по справедлива стойност					
Деривативи	136	136	-	-	-
Пасиви, които не се оценяват по справедлива стойност					
Привлечени средства от клиенти	527,327	-	527,327	-	-
Привлечени средства от банки	5,033	-	5,033	-	-
Други привлечени средства	112	-	112	-	-

Поради краткосрочния характер на други активи, предоставени средства на други банки, привлечени средства от други банки и други пасиви, ръководството на Групата счита, че справедливата им стойност е близка до тяхната балансова стойност към 31 декември 2018 г.

Към 31 декември 2018 г., ръководството счита, че няма съществена промяна в условията на пазара, на който са възникнали активите, предмет на сделката, и нейните параметри отразяват приемливите нива на доходност за съответния тип финансов инструмент и рисък за Групата.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**2 Управление на финансия рисков (продължение)****в Справедлива стойност на финансовите активи и пасиви (продължение)****Йерархия на справедливата стойност (продължение)**

Към 31 декември 2018 г., ръководството счита, че няма съществена промяна в условията на пазара, на който са възникнали активите, предмет на сделката, и нейните параметри отразяват приемливите нива на доходност за съответния тип финансов инструмент и рисков за Групата.

При оценката на потребителските кредити, класифицирани в Ниво 3, ръководството прави корекции на пазарно наблюдавана доходност за съответния тип финансов инструмент, за които смята, че отразяват рисковия профил на цедираните вземания.

Равнение на Ниво 3 оценка по справедлива стойност

Баланс към 1 януари 2018 г.	89
Трансфери към Ниво 3	-
Общо печалба/(загуба) за годината, включена в отчета за всеобхватния доход (през печалбата или загубата)	-
Общо печалба/(загуба) за годината, включена в отчета за всеобхватния доход (през други компоненти)	23
Печалба/загуба от изписани активи	(20)
Новопридобити активи/(продажби) на активи	11,226
Баланс към 31 декември 2018 г.	11,318

Справедливата стойност на некотирани капиталови инструменти на разположение за продажба се изчислява основно: 1) като се използват оценителски доклади от трети страни, основани на нетните активи на дружеството, в което е инвестирано и ръководството не извърши допълнителни корекции и 2) оценка на нетните активи, коригирани, където се прецени, че е необходимо.

През 2018 г. не е имало трансфери между нивата на йерархията на справедливата стойност, както и не са правени промени в използваните техники за оценка през периода.

Описание на техниките за оценка и значителни входящи данни за определяне на справедлива стойност към 31 декември 2018 г.:

Оценителски метод	Значителни наблюдавани входящи данни	Интервал (средно-претеглено)	Анализ на чувствителността
Предоставени заеми на клиенти	МДПП Статистически данни от централни банки за лихвени проценти по нов бизнес по кредити на сектори нефинансови предприятия и ипотечни кредити по оригинален матуритет	3.35% - 19.3% (11.33 %)	Увеличение (намаление) на лихвените проценти с 5 % би довело до промяна в справедливата стойност
Привлечени средства от клиенти	МДПП Статистически данни от централни банки за лихвени проценти по нов бизнес по срочни депозити на сектори нефинансови предприятия и домакинства	0.1% - 4.25% (2.75%)	Увеличение (намаление) на лихвените проценти с 2 % би довело до промяна в справедливата стойност
Други привлечени средства	МДПП Текущ лихвен процент на привличане на заеми	2%	

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**2 Управление на финансния рисков (продължение)****в Справедлива стойност на финансовите активи и пасиви (продължение)****Йерархия на справедливата стойност (продължение)****Количествени оповестявания на йерархията на справедлива стойност към 31 декември 2017 г.**

	Общо	Котирани ценни на активни пазари	Значителни наблюдаван и входящи данни	Значителни ненаблюдавани и входящи данни
		(Ниво 1)	(Ниво 2)	(Ниво 3)
Активи, оценявани по справедлива стойност				
Финансови активи на разположение за продажба	26,519	16,593	9,837	89
Финансови активи, държани за търгуване	-	-	-	-
Деривативи	10	10		
Активи, които не се оценяват по справедлива стойност				
Предоставени заеми на клиенти:				
Корпоративни клиенти	91,827	-	60,685	31,142
Физически лица	361,538	-	361,538	-
Финансов лизинг	23,209	-	23,209	-
Инвестиции, държани до падеж	-	-	-	-
Пасиви, които се оценяват по справедлива стойност				
Деривативи	224	-	224	-
Пасиви, които не се оценяват по справедлива стойност				
Привлечени средства от клиенти	502,842	-	502,842	-
Други привлечени средства	502	-	502	-

Поради краткосрочния характер на други активи, предоставени средства на други банки, привлечени средства от други банки и други пасиви, ръководството на Групата счита, че справедливата им стойност е близка до тяхната балансова стойност към 31 декември 2017 г.

Равнение на Ниво 3 оценка по справедлива стойност

Баланс към 1 януари 2017 г.	89
Трансфери към Ниво 3	-
Общо печалба/(загуба) за годината, включена в отчета за всеобхватния доход (през печалбата или загубата за годината)	-
Общо печалба/(загуба) за годината, включена в отчета за всеобхватния доход (през други компоненти)	-
Новопридобити активи/(продажби) на активи	-
Баланс към 31 декември 2017 г.	89

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**2 Управление на финансния рисков (продължение)****в Справедлива стойност на финансовите активи и пасиви (продължение)****Йерархия на справедливата стойност (продължение)**

През 2017 г. не е имало трансфери между нивата на йерархията на справедливата стойност, както и не са правени промени в използваните техники за оценка през периода.

Описание на техниките за оценка и значителни входящи данни за определяне на справедлива стойност към 31 декември 2017 г.:

	Оценителски метод	Значителни наблюдавани входящи данни	Интервал (средно-претеглено)	Анализ на чувствителността
Предоставени заеми на клиенти	МДПП	Статистически данни от централни банки за лихвени проценти по нов бизнес по кредити на сектори нефинансови предприятия и ипотечни кредити по оригинален матуритет	3.20% - 39.8% (21.5 %)	Увеличение (намаление) на лихвените проценти с 5 % би довело до промяна в справедливата стойност
Привлечени средства от клиенти	МДПП	Статистически данни от централни банки за лихвени проценти по нов бизнес по срочни депозити на сектори нефинансови предприятия и домакинства	0.1% - 2.99% (1.55 %)	Увеличение (намаление) на лихвените проценти с 2 % би довело до промяна в справедливата стойност
Други привлечени средства	МДПП	Текущ лихвен процент на привличане на заеми	2%	

г Ликвиден рисков

Ликвидният рисков е рискът от невъзможността наличните парични ресурси да покрият тегленията по финансови задължения в момента, в който те станат дължими, а също и невъзможността за възстановяване на разполагаеми средства при тяхното изтегляне. Последствията могат да доведат до невъзможност за посрещане на задължения по плащания към депозанти и изпълнение на ангажименти по заеми.

Процес на управление на ликвидния рисков

Групата приема подходящи политики за управление на ликвидния рисков, които следва да осигуряват:

- поддържането на достатъчни ликвидни активи за посрещане на задължения при тяхното възникване;
 - осъществяване на финансиране на средносрочни активи със средства по средносрочни задължения в добре подбрана пропорция;
 - мониторинг на ликвидната позиция на ежедневна база и в процеса на осъществяване на сделките.
- Управителният съвет на Групата възлага на Комитета за управление на активите и пасивите, като първостепенно отговорно звено, да съветва ръководството за стратегията за управление на ликвидността.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**2 Управление на финансния рисков (продължение)****г Ликвиден рисков (продължение)**

Комитетът за управление на активите и пасивите управлява:

- активите и пасивите на Групата за осигуряване на редовно и навременно покриване на настоящи и бъдещи задължения;
- паричните входящи и изходящи потоци на Групата (ликвидни източници) и показателите между активи и пасиви;
- нивата на ликвидност, съобразно заложени показатели; и
- нивата на ликвидност, предписани от съответния регуляторен орган.

Оперативното управление на активите и пасивите на Групата и изпълнението на взетите решения от Комитета за управление на активите и пасивите се възлагат на ръководителя на отдел Финансови пазари и ликвидност.

Следващата таблица представя финансовите пасиви на Групата, задълженията към перонала и за данъци различни от данък върху доходите, в съответните падежни групи на базата на оставащия период от датата на баланса към падежната дата на договора. Оповестените в таблицата суми са договорните недисконтиран парични потоци.

Към 31 декември 2018 г.

	Брутен изходящ поток	По-малко от 1 месец	1 - 3 месеца	3 - 12 месеца	1-5 години
Деривативи	136	98	38	-	-
Привлечени средства от банки	5,033	5,033	-	-	-
Привлечени средства от клиенти	536,896	129,655	84,427	253,605	69,209
Други привлечени средства	112	7	-	62	43
Други задължения	21,164	9,096	11,014	1041	13
Общо пасиви (договорни дати на падеж)	563,341	143,889	95,479	254,708	69,265

Към 31 декември 2017 г.

	Брутен изходящ поток	По-малко от 1 месец	1 - 3 месеца	3 - 12 месеца	1-5 години
Привлечени средства от банки	-	-	-	-	-
Деривативи	224	-	224	-	-
Привлечени средства от клиенти	506,413	132,348	76,187	242,199	55,679
Други привлечени средства	511	61	58	160	232
Пасиви държани за продажба	34	34	-	-	-
Други задължения	30,393	22,412	7,101	868	12
Общо пасиви (договорни дати на падеж)	537,575	154,855	83,570	243,227	55,923

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**2 Управление на финансния рисков (продължение)****г Ликвиден рисков (продължение)****Условни пасиви и неотменими ангажименти**

Сроковете на договорените суми по условни пасиви и неотменими ангажименти, с които Групата се обвързва за удължаване на кредити на клиенти и други условия, са представени в следващата таблица.

Финансовите гаранции са представени в следващата таблица въз основа на най-ранната договорена дата на падеж.

Към 31 декември 2018	Не по-късно от 1 година	1-5 години	Над 5 години	Общо
Гаранции:				
- финансови	106	60	-	166
- за добро изпълнение	765	7	-	772
Ангажименти:				
- неусвоени кредитни ангажименти	25,900	3,648	-	29,548
Общо условни пасиви и неотменими ангажименти	26,771	3,715	-	30,486

Към 31 декември 2017	Не по-късно от 1 година	1-5 години	Над 5 години	Общо
Гаранции:				
- финансови	220	511	-	731
- за добро изпълнение	534	20	-	554
Ангажименти:				
- неусвоени кредитни ангажименти	8,429	12,995	-	21,424
Общо условни пасиви и неотменими ангажименти	9,183	13,526	-	22,709

Следващата таблица представя анализ на активите и пасивите на Групата по падежна структура към датата на баланса, въз основа на остатъчния срок до настъпване на договорените дати на падеж. Предоставените заеми на клиенти с остатъчен падеж над пет години са посочени в колоната „неопределен падеж“.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**2 Управление на финансния рисков (продължение)****г Ликвиден рисков (продължение)**

Към 31 декември 2018 г.	На виждане/ до 1 месец	1-3 месеца	3-12 месеца	1-5 години	Неопре- делен	Общо
Активи						
Парични средства в каса и по сметки в централни банки	120,564	-	-	-	-	120,564
Предоставени средства на други банки	8,800	8,320	-	-	-	17,120
Деривативи	6	300	-	-	-	306
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	9,155	233	214	32,769	24,006	66,377
Предоставени заеми на клиенти	39,736	72,714	167,067	234,959	165	514,641
Финансов лизинг	3,520	2,823	7,371	3,130	15	16,859
Други активи	6,645	6	1,002	1,401	-	9,054
Текущи данъчни активи	2,035	-	-	-	-	2,035
Нематериални активи	-	-	-	-	6,449	6,449
Имоти, машини и съоръжения	-	-	-	-	11,493	11,493
Отсрочени данъчни активи	515	-	-	-	-	515
Придобити активи от обезпечения	1,571	8,532	-	-	-	10,103
Общо активи	192,547	92,928	175,654	272,259	42,128	775,516
Пасиви						
Деривативи	98	38	-	-	-	136
Привлечени средства от банки	5,033	-	-	-	-	5,033
Привлечени средства от клиенти	126,668	84,402	251,558	67,305	-	529,933
Други привлечени средства	7	-	62	43	-	112
Текущи пасиви	1,198	-	-	-	-	1,198
Пасиви с отсрочен данък	114	-	-	-	-	114
Пасиви с отсрочен данък	21,124	11,014	1,041	13	-	33,192
Общо пасиви	154,242	95,454	252,661	67,361	-	569,718
Нетна разлика в ликвидността	38,305	(2,526)	(77,007)	204,898	42,128	205,798
Кумулативни парични потоци	38,305	35,779	(41,228)	163,670	205,798	

На дневна база, Групата наблюдава ликвидните активи и пасиви по тип валута, стойност и лихвени проценти. По отношение на голяма част от задълженията, представляващи срочни депозити от физически и юридически лица, се предприемат съответни мерки за мотивиране на клиентите за подновяване на депозитите. Депозитите на юридически лица са предимно в големи размери и историческия опит показва, че обикновено условията се преразглеждат и договарят отново непосредствено преди техния падеж.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**2 Управление на финансния рисък (продължение)****г Ликвиден рисък (продължение)**

Към 31 декември 2017 г.	На виждане/ до 1 месец	1-3 месеца	3-12 месеца	1-5 години	Неопре- делен	Общо
Активи						
Парични средства в каса и по сметки в централни банки	166,686	-	-	-	-	166,686
Предоставени средства на други банки	12,862	8,312	-	-	-	21,174
Деривативи	-	10	-	-	-	10
Финансови активи на разположение за продажба	-	-	-	19,209	7,310	26,519
Текущи данъчни активи	1,823	-	-	-	-	1,823
Предоставени заеми на клиенти	26,532	45,622	145,139	224,655	1,427	443,375
Други активи	3,563	741	1,139	9	-	5,452
Финансов лизинг	3,947	1,320	4,365	10,459	3,557	23,648
Материални и нематериални активи	-	-	-	-	15,016	15,016
Отсрочени данъчни активи	-	-	467	-	-	467
Активи държани за продажба	621	13,937	-	-	-	14,558
Общо активи	241,843	56,005	151,110	254,332	27,399	730,689
Пасиви						
Деривативи	-	224	-	-	-	224
Привлечени средства от клиенти	132,257	75,984	240,156	54,516	-	502,913
Други привлечени средства	61	58	160	223	-	502
Пасиви по отсрочен данък	34	-	-	-	-	34
Други пасиви	21,958	7,711	1232	12	-	30,913
Общо пасиви	154,310	83,977	241,548	54,751	-	534,586
Нетна разлика в ликвидността	87,533	(27,972)	(90,438)	199,581	27,399	196,103
Кумулативни парични потоци	87,533	59,561	(30,877)	168,704	196,103	

Доверени активи на отговорно пазене

Банката е регистрирана като инвестиционен посредник и извършва операции за клиенти в съответствие с изискванията на Комисията за финансова надзор. Банката има одобрени правила и политики, в които са регламентирани действията и във връзка с доверителните операции за клиенти.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**2 Управление на финансния рисък (продължение)****д Управление на капитала**

Целите на ръководството на Групата при управление на капитала, като разширено понятие в сравнение с отражението на „капитала“ в баланса, се свеждат до:

- придвижане към капиталовите изисквания, установени чрез регуляторните органи на банковия пазар, където Групата извършва дейност;
- гарантиране на възможността Групата да продължи дейността си като действащо предприятие, така че да осигури възвращаемост на акционерите; и
- поддържане на стабилна капиталова база, която да стои в основата на развитието на дейността на Групата.

Капиталовата адекватност и използването на собствения капитал се наблюдават от ръководството на Групата посредством прилагане на техники, базирани на насоки, разработени от Базелския комитет, както и на Директивите на ЕС, възприети от Българска Народна Банка (Регулаторен орган) за надзорни цели. Изискваната информация се представя пред Регулаторния орган на регулярна база.

Регулаторният орган изисква всяка банка или група от банки да: (а) поддържа минимално ниво на собствен капитал от 10,000 хил. лева и (б) поддържа съотношение на общата сума на регулаторния капитал към рисково претеглените активи от 13.5 %, формирана на база изискване за обща капиталова адекватност от 8 %, предпазен капиталов буфер от 2.5 % и буфер за системен риск от 3 %.

Собственият капитал на Групата се разделя на две нива, съгласно определенията и изискванията на Регламент № 575 от 26 юни 2013 г. на Европейския парламент и съвет:

(а) Капитал от първи ред, който се образува от следните елементи:

- внесен и регистриран капитал, с изключение на привилегированите акции;
- фонд Резервен;
- други резерви с общо предназначение, заделени от печалбата след облагането ѝ;
- неразпределена печалба от минали години;
- печалбата от текущата година, намалена с дължимите данъци, очакваните плащания по дивиденти и други отчисления.

Групата включва неразпределената печалба от минали години в капитала, след като одитирианият индивидуален финансов отчет е приет от едноличния собственик на капитала и са приспаднати сумите за изплащане на дивиденти и другите отчисления.

Веднъж включена като елемент на капитала от първи ред, неразпределената печалба от минали години може да се използва за дивиденти само с одобрение на Регулаторния орган.

Печалбата от текущата година може да се включи в размера на капитала само, ако са изпълнени следните условия:

- определен е максималния размер на очакваните плащания по дивиденти и други отчисления;
- печалбите и дължимите данъци са потвърдени от специализираното одиторско предприятие на Групата;

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**2 Управление на финансия рисков (продължение)****д Управление на капитала (продължение)**

- изпратено е уведомление до Регулаторния орган с приложени документи за обстоятелствата по задължителните условия и Регулаторния орган не е възразил и/или е дал своето одобрение

Сумата на капитала от първи ред се намалява с:

- загубата за текущата и минали години;
- балансовата стойност на притежаваните от Групата собствени акции;
- стойността на нематериалните активи;
- нереализираната загуба от финансовите активи на разположение за продажба.

б) Капитал от втори ред - състои се от следните елементи:

- сумите, привлечени от банката чрез безсрочни дългово-капиталови (хиbridни) инструменти и други финансови инструменти, както и безсрочни привилегирована акции с натрупващ дивидент, при условие че тези инструменти отговарят на следните специфични изисквания:

- сумите по тях са платени изцяло;
- изплащането им не е ограничено със срок;
- изплащането им не е обезпечено под никаква форма от Групата;
- в случай на ликвидация или несъстоятелност на Групата, изплащането им е допустимо, след като се удовлетворят изцяло вземанията на всички останали кредитори;
- вземанията по тези инструменти относно главницата не могат да станат изискуеми без писмено разрешение на Регулаторния орган;
 - условията при които тези средства са привлечени от Групата, ѝ дават правото да отлага изплащането на лихвения доход по тях, ако тя не е формирала печалба или печалбата ѝ е недостатъчна;
- сумите привлечени като подчинен срочен дълг, както и срочни привилегирована акции с натрупващ се дивидент и дългосрочни дългово-капиталови (хиbridни) инструменти, при условие че тези инструменти отговарят на следните специфични изисквания:
 - сумите по инструментите са платени изцяло;
 - изплащането им не е обезпечено под никаква форма от Групата
 - първоначалният им срок до падежа е не по-къс от 5 години;
 - предсрочното им изплащане не може да се извърши без предварително писмено разрешение на Регулаторния орган;
 - договорът не може да предвижда възможност за средносрочна изискуемост на инструментите;
 - в случай на ликвидация или несъстоятелност на Групата, изплащането им е допустимо, след като се удовлетворят изцяло вземанията на всички останали кредитори.

Размерът на инструментите, привлечени като подчинен срочен дълг, се включва в капитала от втори ред с намаление в съответствие с остатъчния срок до настъпване на договорените дати на падеж. След падежа те се изключват изцяло при изчисляването на собствения капитал (капиталовата база).

Капиталът от втори ред не може да превишава една трета капитала от първи ред.

Капиталът от втори ред, привлечен като подчинен срочен дълг, срочни привилегирована акции с натрупващ се дивидент и дългосрочни дългово-капиталови (хиbridни) инструменти, не може да превишава 50 % от капитала от първи ред.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**2 Управление на финансия рисик (продължение)****д Управление на капитала (продължение)**

Капиталът от втори ред включва горе-изброените елементите, когато отговарят на следните изисквания:

- средства, изцяло са на разположение на Групата за покриване на обичайни банкови рискове, когато загубите на приходи или капитал още не са установени;
- тяхното наличие е отразено в счетоводните регистри на Групата;
- размерът им е определен от компетентния орган за управление на Групата и потвърден от независим външен одитор;
- Регулаторният орган е запознат и може да упражнява надзор върху тяхното съществуване и ползване.

Групата не включва в собствения капитал:

- резерви от хеджиране на парични потоци от позиции, оценявани преди това по амортизирана стойност, и хеджиране на парични потоци, свързано с прогнозни транзакции;
- печалби и загуби от пасиви, оценявани по справедлива стойност, дължащи се на промени в оценката на кредитното качество на Групата;
- нереализираната печалба от инвестиционни имоти и от финансови активи на разположение за продажба.

Собственият капитал се намалява с:

- балансовата стойност на инвестициите в акции или друга форма на дялово участие, когато представляват над 10 на сто от внесения капитал на банка или кредитна институция по Закона за кредитните институции, както и инвестициите в дългосрочни дългови (хибридни) инструменти и подчинен срочен дълг в такива институции, в които Групата има участие над 10 на сто от внесения капитал, за всеки отделен случай, когато те не са консолидирани в баланса ѝ;
- балансовата стойност на инвестициите в акции или друга форма на дялово участие в капитала, в дългосрочни дългово-капиталови (хибридни) инструменти и подчинен срочен дълг в друга банка или финансова институция по Закона за кредитните институции, в случай че общата им сума надвишава 10 на сто от собствения капитал на Групата преди намаленията;
- балансовата стойност на инвестициите в акции или друга форма на пряко или непряко дялово участие, когато представляват 20 или над 20 на сто от внесения капитал на застрахователни, презастрахователни предприятия и застрахователни холдинги;
- балансовата стойност на всички инвестиции в акции или друга форма на дялово участие, когато представляват 10 или над 10 на сто от внесения капитал на неконсолидирано предприятие, различно от горе изброените.

Сумите по горните позиции се приспадат в съотношение 50 % от капитала от първи ред и 50 % от капитала от втори ред, а когато съответното намаление превишава капитала от втори ред, превишението се приспада от капитала от първи ред.

Рисковопретеглените активи се измерват посредством пет класификации на рискови тегла съобразно характера на/и отразявайки оценката на кредитния, пазарния и други свързани рискове – всеки актив и контрагент и взимайки предвид всяко, отговарящо на условията обезпечение или гаранция.

Подобно третиране се прилага и по отношение на условните пасиви и неотменими ангажименти, с някои различия за осигуряване на по-голяма условност на потенциалните загуби.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**2 Управление на финансния рисков (продължение)****д Управление на капитала (продължение)**

Следващата таблица структурира собствения капитал и показателите на Групата към 31 декември на съответните отчетни години. През тези две години, Групата отговаря на капиталовите изисквания за кредитните институции.

Към 31 декември

	2018 г.	2017 г.
Капитал от първи ред		
Акционерен капитал	81,600	81,600
Резерви и натрупана печалба/(загуба) от минали години	73,360	63,886
Намаления:		
Нематериални активи	(6,449)	(3,541)
Други корекции на капитала от първи ред	4,066	(5,230)
Общо капитал от първи ред	152,577	136,715
Капитал от втори ред		
Подчинен срочен дълг	-	-
Общо капитал от втори ред	-	-
Общо рисковопретеглени активи	679,781	588,874
Коефициент на капиталова адекватност	22.45%	23.22%

e Операционен рисков

По отношение на операционния рисков при отчитане на капитала Групата използва подхода на базисния индикатор за изчисляване на минимално изискуем капитал за регуляторни цели по Първи стълб, който осреднява нетния лихвен приход за последните три одитирани, годишни, счетоводни периода.

Нетен приход	Нетен приход	Нетен приход	Капиталови изисквания	Обща сума на експозицията към оперативен рисков (x12.5)
2015 87,072	2016 108,481	2017 134,763	16,516	206,450

Стойността на действителните операционни загуби възникнали през януари - декември 2018 г. за Банката Ти Би Ай е 278,169 лв., от които са възстановени 56,274 лв., което представлява 20 % от операционните щети възникнали през 2018 г.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**3 Счетоводни приблизителни оценки и преценки от съществено значение при прилагането на счетоводната политика****Обезценка на финансови активи**

Групата прави приблизителни оценки и предположения, които се отразяват върху отчетените суми на активите и пасивите в рамките на следващата финансова година. Приблизителните оценки и преценки се прилагат последователно и се базират върху историческия опит и други фактори, включително очаквания за бъдещи събития, за които се счита, че са разумни предвид обстоятелствата.

Групата прави преглед на своите кредитни и лизингови портфейли, за да прецени необходимостта от начисляване на загуби за обезценка, минимум на месечна база. Когато определя дали загубата от обезценка следва да се отрази в отчета за всеобхватния доход, ръководството прави анализ дали съществуват обективни данни, сочещи че е налице съществено намаление на очакваните бъдещи парични потоци от портфейл с кредити, преди намалението да може да бъде свързано с отделен кредит от този портфейл. Тези доказателства могат да включват обективни данни, сочещи че е налице неблагоприятна промяна в способността на кредитополучателите за покриване на задълженията по кредитите в съответния портфейл, или на националните или местните икономически условия, които имат връзка с неизпълнението на погасяванията по кредитите в Групата. При планирането на паричните потоци, ръководството използва приблизителни оценки на базата на историческия опит за реализиране на загуби от активи с характеристики на кредитния риск и обективни доказателства за обезценка, аналогични на тези в портфейла. Методологията и предположенията, използвани за оценката на сумата и на времето на възникване на бъдещите парични потоци, се преглеждат периодично, за да се намалят всякакви разлики между приблизителните оценки за загубата и действителния опит по отношение на загубите.

Стойността на обезпеченията, представляващи недвижими имоти се определя от независими експерти-оценители, които използват общоприети оценителски техники. Тези техники включват метода на приходите и метода на дисконтираните парични потоци. В някои случаи справедливите стойности се определят на база неотдавнашни сделки с недвижими имоти, имащи сходни характеристики и местоположение, както обезпеченията. Определянето на справедливата стойност на обезпеченията изисква използването на приблизителни оценки като например бъдещите парични потоци от активите и нормите на дисконтиране, приложими към тези активи. Тези приблизителни оценки се базират на условията на местния пазар, съществуващи към датата на оценката. Продължаващата променливост и непостоянство на световната финансова система се отразява в несигурността на пазарите на недвижими имоти. Следователно, при определянето на приблизителните оценки на стойностите на обезпеченията през 2015 г., оценителите са използвали познанията си за пазара и професионалната си преценка, а не просто са разчитали на историческите сравнителни данни за сделките. При тези обстоятелства в приблизителната оценка на стойности на обезпеченията съществува по-голяма несигурност, отколкото съществуващата в условията на по-активен пазар.

Придобитите активи, служещи като обезпечения по кредити, са класифицирани като активи придобити активи от обезпечения. Ръководството оценява придобитите обезпечения по необслужвани кредити по по-ниската от стойността при придобиване и справедливата стойност, след разходи по продажбата. Определянето на справедливата стойност на обезпеченията изисква използването на приблизителни оценки, като например бъдещите парични потоци от активите и нормите на дисконтиране, приложими към тези активи. Тези приблизителни оценки се базират на условията на местния пазар, съществуващи към датата на оценката. Ръководството на Групата е ангажирано с конкретни действия за реализация на активите чрез тяхната продажба.

Обезценка на активи придобити от обезпечения

Определянето на справедливата стойност на финансовите активи изисква използването на приблизителни оценки като например бъдещите парични потоци от активите и нормите на дисконтиране, приложими към тези активи. Тези приблизителни оценки се базират на условията на местния пазар, съществуващи към датата на оценката. Най-значимите допускания са представени в бележка 2 и бележка 20.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**3 Счетоводни приблизителни оценки и преценки от съществено значение при прилагането на счетоводната политика (продължение)****Отсрочени данъчни активи**

Към всяка отчетна дата Групата извършва преглед на балансовата стойност на отсрочените данъчни активи и я намалява до степента, до която вече не е вероятно да бъде реализирана достатъчна облагаема печалба, която да позволи целия или част от отсрочения данъчен актив да бъде възстановен. Непризнатите отсрочени данъчни активи се преразглеждат към всяка отчетна дата и се признават до степента, до която е станало вероятно да бъде реализирана бъдеща облагаема печалба, която да позволи отсрочения данъчен актив да бъде възстановен.

4 Равнение между балансовите стойности, съгласно МСС 39 и балансовите стойности след приемане на МСФО 9 към 01.01.2018 г.

	Категория на оценяване съгласно МСС 39	Рекласификация	Провизии за очаквани кредитни загуби	Категория на оценяване съгласно МСФО 9
АКТИВИ				
Парични средства в каса и по сметки в централни банки	166,686	-	-	166,686
Предоставени средства на други банки	21,174	-	(5)	21,169
Деривативи	10	-	-	10
Финансови активи на разположение за продажба	26,519	(26,519)	-	-
Към : Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход		26,519	-	26,519
Предоставени заеми на клиенти и финансов лизинг	467,023	-	(5,689)	461,334
Други активи	5,452	-	-	5,452
Текущи данъчни активи	1,823	-	-	1,823
Нематериални активи	3,541	-	-	3,541
Имоти и оборудване	11,475	-	-	11,475
Отсрочени данъчни активи	467	-	-	467
Активи държани за продажба	14,558	-	-	14,558
Общо активи	718,728	-	(5,694)	713,034
ПАСИВИ				
Деривативи	224	-	-	224
Привлечени средства от клиенти	502,913	-	-	502,913
Други привлечени средства	502	-	-	502
Пасиви по отсрочен данък	34	-	-	34
Други пасиви	30,913	-	-	30,913
Общо пасиви	534,586	-	-	534,586
Собствен капитал				
Неразпределена печалба	94,815		(5,808)	89,007
Преоценъчен резерв	231		113	344
Общо собствен капитал	184,142		(5,694)	178,448

31 декември 2018 година

Всички суми са представени в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

TBI Bank

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

5 Нетен лихвен доход	2018 г.	2017 г.
Приходи от лихви		
Предоставени заеми на клиенти	142,959	117,879
в т.ч. <i>Обезценени заеми на клиенти</i>	12,866	17,015
Финансов лизинг	2,489	4,071
Предоставени средства на други банки и финансово институции	197	10
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в ДВД	1,376	-
Инвестиции на разположение за продажба	-	530
Инвестиции, държани до падеж	-	462
Инвестиции, държани за търгуване	-	163
Общо приходи от лихви	147,021	123,115
Разходи за лихви		
Привлечени средства от банки и финансово институции	762	1,124
Привлечени средства от клиенти	5,055	6,305
Други привлечени средства	4	14
Общо разходи за лихви	5,821	7,443
Нетен лихвен доход	141,200	115,672
6 Нетен доход от такси и комисионни	2018 г.	2017 г.
Приходи от такси и комисионни по МСФО 15:		
Агентски комисионни	28,470	-
Преводи и операции	1,881	-
Гаранции и акредитиви	39	-
Общо приходи от такси и комисионни по договори с клиенти	30,390	-
Други приходи	1,241	1,132
Общо приходи от такси и комисионни	31,631	24,568
Агентски комисионни	-	20,643
Преводи и операции	-	2,761
Гаранции и акредитиви	-	32
Други	-	1,132
Общо приходи от такси и комисионни	-	24,568
Разходи за такси и комисионни		
Агентски комисионни	9,596	6,239
Банкови операции	2,167	2,109
Други	452	68
Общо разходи за такси и комисионни	12,215	8,416
Нетен доход от такси и комисионни	19,416	16,152

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**6 Нетен доход от такси и комисионни (продължение)**

Приходите от агентски комисионни са въз основа на сключен договор за застрахователно агентство. Разходите за агентски комисионни са съгласно договор за кредитно посредничество.

7 Нетни печалби/(загуби) от търговски операции

Към 31.12.2018 г. нетните печалби и загуби от търговски операции включват резултати от супове, форпърди и спотове – 1,622 хил.лева (2017 г.: 235 хил. лева).

8 Други оперативни приходи/ (разходи), нетно	2018 г.	2017 г.
Нетна загуба печалба от валутна преоценка	(215)	(976)
Приходи от оперативен лизинг	42	3,102
Нетна загуба от деривати	(238)	(952)
Нетна печалба/(загуба) от продажба на кредити	929	(1,395)
Нетна (загуба)/печалба от продажба на финансови активи отчитани през ДВД/ на разположение за продажба	(20)	554
Нетна (загуба)/печалба от сделки с активи, държани за продажба	576	763
Нетна печалба/(загуба) от други активи	158	1,286
Общо други оперативни приходи	1,232	2,382
9 Други административни разходи	2018 г.	2017 г.
Разходи за ИТ услуги	6,171	4,919
Наеми по оперативен лизинг	4,215	3,652
Разходи за реклама	4,271	2,629
Разходи за външни услуги	1,523	2,603
Консултантски, правни и други професионални услуги	4,751	2,588
Разходи за данъци	480	2,465
Материали	1,516	1,434
Годишна вноска към ФГВБ и ФПБ	1,610	1,392
Други	5,552	4,192
Общо други административни разходи	30,089	25,874
Начислените за годината суми за услуги, извършени от регистрирания одитор на Групата включват: независим финансов одит 370 хил. лв. (2017 г.: 277 хил. лв.), консултации 122 хил. лв. (2017 г.: 63 хил.лв.), за други услуги, несвързани с одита 38 хил. лв. (2017 г.: 22 хил.лв.).		
10 Разходи за персонала	2018 г.	2017 г.
Разходи за заплати	47,724	37,087
Разходи за социални осигуровки - вкл. Пенсионен фонд	3,792	6,415
	1,662	4,040
Общо разходи за персонала	51,516	43,502

Броят на служителите на Групата към края на 2018 г. е 1,494 (2017 г.: 1,596 служители).

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**11 Разходи за данъци**

	2018 г.	2017 г.
Разход за текущ данък върху доходите	4,409	5,112
Приход по отсрочени данъци, свързан с възникването и възстановяването на временни разлики	10	(220)
Разход за данък, отчетен в печалбата или загубата	4,419	4,892

Приложимата ставка на данъка върху доходите е 10% за 2018 г. и 2017 г.

Движението на вземанията за текущ данък върху доходите е както следва:

	2018 г.	2017 г.
Вземане/(задължение) на 1 януари	1,823	254
Текущ данък, отчетен в печалбата или загубата	(4,532)	(5,113)
Текущ данък, отчетен в другия всеобхватен доход (Бележка 29)	123	(26)
Възстановен данък през годината	(1,580)	-
Платени суми през годината	6,202	6,708
Вземане на 31 декември	2,035	1,823

Равнението между разхода за данък върху доходите и счетоводната печалба, умножена по приложимата данъчна ставка за годините, приключващи на 31 декември 2018 г. и 2017 г., е представено по-долу:

	2018 г.	2017 г.
Печалба преди данъци	32,743	43,795
<i>Номинална данъчна ставка</i>	<i>10%</i>	<i>110%</i>
Данък на база номинална данъчна ставка	3,274	4,379
Ефекти от различни номинални данъчни ставки в други юрисдикции	(905)	422
Данъчен ефект от приходи, нетно, непризнати за данъчни цели	2,654	91
	(605)	0
Разходи за данъци	4,419	4,892

Изменението на отсрочените данъци е свързано със следните временни разлики:

	2018 г.	2017 г.
Увеличение на провизията за неизползвани отпуски (Увеличение)/ намаление на задължения за обезщетения при пенсиониране	(7)	(63)
Увеличение на провизията за бонуси	(20)	-
Прилагане на МСФО	(14)	(263)
	(51)	106
	(92)	(220)

31 декември 2018 година

Всички суми са представени в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**11 Разходи за данъци (продължение)**

Изменението на данъците, отчетени в друг всеобхватен доход е свързано със следните временни разлики:

Преоценка на финансови активи на раположение за продажба	(123)	26
--	-------	----

Приход от данъци, отчетени в друг всеобхватен доход	(123)	26
---	-------	----

Към 31 декември 2018 г. и 2017 г., отсрочените данъци са както следва:

	2018 г.	2017 г.
<i>Отсрочени данъчни активи</i>		
Провизии за неизползвани отпуски	70	63
Обезщетения при пенсиониране	20	-
Начисления за бонуси	425	403
Общо отсрочени данъчни активи	515	467
<i>Отсрочени данъчни пасиви</i>		
Свързани с разлики до МСФО	114	34
Общо отсрочени данъчни пасиви	401	34

12 Парични средства в брой и по сметки в централни банки

	2018 г.	2017 г.
Парични средства в брой	9,962	9,238
Парични средства по сметки в централни банки, различни от МЗР	58,960	112,406
Парични средства и парични еквиваленти за целите на паричните потоци (Бел. 31)	68,922	121,644
Минимален задължителен резерв	51,642	45,042
Общо парични средства в брой и по сметки в централни банки	120,564	166,686

Към 31 декември 2018 г., нормативно определеният размер на задължителните минимални резерви в Българска народна банка (БНБ) е 10 % (2017 г.: 10 %) от депозитната база, с изключение на: 5 % върху привлечени средства от чужбина и 0 % върху привлечени средства от други местни банки, чрез клонове на местна банка в чужбина; чрез дългово/ капиталови (хиbridни) инструменти, като подчинен срочен дълг. Към 31 декември 2018 г. нормативно определеният размер на задължителните минимални резерви в Националната банка на Румъния (НБР) е 8 % за привлечени средства в нови румънски леи и 8 % за привлечени средства в различни от нови румънски леи валути, с изключение на привлечените средства от други местни банки и привлечените средства с остатъчен падеж не по-малък от две години, без клауза за предсрочно прекратяване. Задължителните минимални резерви не са на разположение за ползване в ежедневната дейност на Банката. БНБ може да начислява лихва в левове върху задължителните минимални резерви и свръхрезервите, като лихвата върху тях може да бъде отрицателна величина, а тези в НБР са лихвоносни с положителна величина.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**13 Предоставени средства на други банки**

	2018 г.	2017 г.
Депозити в чуждестранни банки с оригинален матуритет до три месеца	2,338	8,695
Депозити в местни банки с оригинален матуритет до три месеца	10,256	5,000
Разплащателни сметки при чуждестранни банки	4,484	5,531
Разплащателни сметки при местни банки	47	1,948
Провизии за общи кредитни загуби	(5)	-
Включени в паричните средства и паричните еквиваленти за целите на паричните потоци (Бел. 31)	8,799	12,479
Общо предоставени средства на други банки	17,120	21,174

В позиции „Депозити в чуждестранни банки с оригинален матуритет до три месеца“ и „Депозити в местни банки с оригинален матуритет до три месеца“ са включени депозити, които служат за обезпечение по деривативи, както е оповестено в Пояснителна бележка 29.

Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в**14 друг всеобхватен доход**

	2018 г.	2017 г.
Държавни дългови ценни книжа, търгувани на официален пазар		
ДЦК Румъния	39,016	-
ДЦК Република Сърбия	3,500	-
ДЦК Хърватия	1,827	-
Общо държавни дългови ценни книжа, търгувани на официален пазар	44,343	-
Други дългови ценни книжа, търгувани на официален пазар		
Финансови институции	10,716	-
Общо други дългови ценни книжа, търгувани на официален пазар	10,716	-
Капиталови ценни книжа, нетъргувани на официален пазар	92	-
Капиталови ценни книжа, търгувани на официален пазар	11,226	-
Общо капиталови ценни книжа	11,318	-
Общо Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	66,377	-
Финансови активи на разположение за продажба		
	2018 г.	2017 г.
Ценни книжа на разположение за продажба:		
- капиталови ценни книжа, нетъргувани на официален пазар	-	89
- дългови ценни книжа, търгувани на официален пазар	-	26,430
Общо финансови активи на разположение за продажба	-	26,519

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход (продължение)**

На 7.11.2018 г. Банката купува 9,06 % от МОНОБАНК, Норвегия или 24,826,567 акции на пазарна цена от 2.30 NOK/акция, отчетени като капиталови ценни книжа, търгувани на официален пазар.

Към 31.12.2018 г. дълговите ценни книжа се състоят от корпоративни и държавни облигации. Държавните дълговите ценни книжа представляват четири вида: облигации на Република Румъния, Република Сърбия и Република Хърватия. Облигациите на Република Румъния са емитирани в евро: с падеж 21.01.2019 г. и с купон 3.40 %, с падеж 26.02.2021 г. и с купон 1.25 %, с падеж 28.10.2024 г. и купон 2.88%, с падеж 29.10.2025 г. и купон 2.75 %, като натрупаната лихва по тях към 31 декември 2018 г. е в размер на 517 хил. лева. Облигациите към Република Сърбия и Република Хърватия са емитирани в щатски долари съответно с падеж 25.02.2020 и годишен купон 4.88% и с падеж 14.07.2020 и годишен купон 6.63%, като натрупаната лихва по тях към 31 декември 2018 г. е съответно в размер на 58 хил. лева и 52 хил. лева. Други дългови ценни ценни книжа представляват два вида корпоративни облигации, първият вид са част от емисия в щатски долари, с падеж 01.05.2022 г. и годишен купон 10.75%, вторият вид са емитирани в евро облигации с падеж 23.05.2021 г. и годишен купон 11.25%, като натрупаната лихва към 31 декември 2018 г. е в размер на 156 хил. лева. Дълговите ценни книжа са отчетени по справедлива стойност на базата на котирани пазарни цени към датата на отчета.

На 18 септември 2017 г. Главният Изпълнителен Директор на Ти Би Ай Еф Файненшъл Сървисиз Б.В., единоличен собственик на 100% от капитала на Банката, е назначен като член на изпълнителния комитет на 4Финанс С.А. Впоследствие, Банката е включена в списъка на близко асоциирани лица на 4Финанс С.А. (Регламент на Европейския съюз №596/2014). С оглед избягването на всякакъв потенциален риск от търгуване с вътрешна информация, е взето решение да бъде прекратена всяка търговия с инструментите, емитирани от 4Финанс С.А. В резултат, Банката решава че са налице обстоятелства по чл. 50Б от МСС 39 и през месец ноември 2017 г. прекласифицира корпоративни облигации на 4Финанс деноминирани в щатски долари със срочност 2022 г. от финансови активи държани за търгуване във финансови активи на разположение за продажба. Към 31 декември 2017 г. приходите от преоценка са в размер 188 хил.лева, преоценката във всеобхватния доход е в размер на 31 хил. лева. Към датата на рекласификация ефективният лихвен процент е 10,55 %, паричните потоци които Банката очаква да събере по инструмента са в размер на 3,328 хил.лв.

15 Предоставени заеми на клиенти

	2018 г.	2017 г.
Кредити, предоставени от Групата на:		
Корпоративни клиенти	103,952	91,930
Физически лица	483,696	390,997
Служители	1,908	1,569
Общо предоставени заеми на клиенти	589,556	484,496
Провизии за загуби от обезценка (Бел. 18)	(74,915)	(41,121)
Общо нетни предоставени заеми на клиенти	514,641	443,375

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**15 Предоставени заеми на клиенти (продължение)**

Предоставените заеми на клиенти включват начислени лихви за 14,934 хил. лева (2017 г.: 9,413 хил. лева). Предоставените заеми на клиенти с плаващи лихвени проценти са на стойност 101,539 хил. лева (2017 г.: 73,585 хил. лева), а тези с фиксираны лихвени проценти - на стойност 505,886 хил. лева (2017 г.: 410,911 хил. лева).

16 Финансов лизинг

	2018 г.	2017 г.
До 1 година	15,578	12,573
От 1 до 5 години	6,099	13,979
Над 5 години	15	4,070
 Брутна инвестиция в лизингови договори	21,692	30,622
Нереализиран финанс доход	(3,823)	(5,977)
 Брутна стойност преди провизии	17,869	24,645
 Намалена с: провизии за загуби от обезценка	(1,010)	(997)
 Нетна стойност на лизингови плащания	16,859	23,648

Към 31 декември 2017 г. Групата няма отменими подлизингови договори.

17 Провизии за загуби от обезценка

Провизии за загуби от обезценка на предоставени кредити	Баланс към 01.01.2018 г.	Промени в начислената кредитна обезценка	Кредити, отписани срещу provizия	Курсови разлики	Баланс към 31.12.2018 г.
Фаза 1	(10,950)	(5,715)	442	37	(16,186)
Корпоративни клиенти	(498)	(311)	-	12	(797)
Физически лица	(10,453)	(5,403)	442	25	(15,389)
<i>от които: колективно оценени</i>	<i>(10,837)</i>	<i>(5,797)</i>	<i>442</i>	<i>65</i>	<i>(16,126)</i>
<i>от които: индивидуално</i>					
<i>оценени</i>	<i>(114)</i>	<i>83</i>	<i>-</i>	<i>(29)</i>	<i>(60)</i>
Фаза 2	(6,618)	(2,389)	-	227	(8,779)
Корпоративни клиенти	(175)	(481)	-	227	(430)
Физически лица	(6,442)	(1,908)	-	0	(8,350)
<i>от които: колективно оценени</i>	<i>(6,558)</i>	<i>(2,265)</i>	<i>-</i>	<i>108</i>	<i>(8,715)</i>
<i>от които: индивидуално</i>					
<i>оценени</i>	<i>(60)</i>	<i>(124)</i>	<i>-</i>	<i>119</i>	<i>(64)</i>
Фаза 3	(30,239)	(45,667)	24,976	(31)	(50,961)
Корпоративни клиенти	(5,351)	(302)	543	14	(5,096)
Физически лица	(24,888)	(45,365)	24,433	(45)	(45,865)
<i>от които: колективно оценени</i>	<i>(25,220)</i>	<i>(46,010)</i>	<i>24,433</i>	<i>38</i>	<i>(46,759)</i>
<i>от които: индивидуално</i>					
<i>оценени</i>	<i>(5,019)</i>	<i>343</i>	<i>543</i>	<i>(69)</i>	<i>(4,202)</i>
Общо провизии за загуби от обезценка на предоставени кредити	(47,807)	(53,770)	25,419	233	(75,926)

31 декември 2018 година

Всички суми са представени в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**17 Провизии за загуби от обезценка (продължение)**

Загуби от обезценка на финансови активи	Фаза 1	Фаза 2	Фаза 3	Общо
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход	(52)			(52)
Предоставени средства на други банки	(5)			(5)
Предоставени заеми на клиенти	(5,715)	(2,389)	(35,402)	(43,506)
от които: приходи от продажба на кредити			10,265	10,265
Общо загуби от обезценка на финансови активи	(5,772)	(2,389)	(35,402)	(43,563)

Движението на провизиите за загуби от обезценка е, както следва:

Специфични провизии за индивидуално оценени финансови активи

2017 г.

Към 1 януари	3,390
Начислены провизии за загуби от обезценка	405
Реинтегрирани провизии	(818)
<i>Общо обезценки, отчетени в отчета за всеобхватния доход</i>	(413)
Кредити, отписани срещу провизия	(108)
Курсови разлики	(26)

Към 31 декември **2,843****Специфични провизии за колективно оценени финансови активи**

2017 г.

Към 1 януари	24,610
Начислены провизии за загуби от обезценка	35,105
Реинтегрирани провизии	(9,414)
<i>Общо обезценки, отчетени в отчета за всеобхватния доход</i>	25,691
Кредити, отписани срещу провизия	(11,491)
Курсови разлики	464

Към 31 декември **39,275**

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**18 Структурата на кредитния портфейл по отрасли на икономиката**

Структурата на кредитния портфейл по отрасли на икономиката е, както следва:

	2018 г.	2018 г.	2017 г.	2017 г.
Търговия	14,524	2.46%	13,209	2.73%
Селско стопанство	10,115	1.72%	13,213	2.73%
Строителство и недвижими имоти	25,553	4.33%	41,421	8.55%
Услуги	38,927	6.60%	11,981	2.47%
Производство	5,829	0.99%	7,236	1.49%
Туризъм	8,893	1.51%	4,795	0.99%
Други финансови институции	111	0.02%	75	0.02%
Физически лица	483,696	82.04%	390,997	80.70%
Служители	1,908	0.32%	1,569	0.32%
Общо предоставени кредити на клиенти	589,556	100.00%	484,496	100.00%

Към 31 декември 2018 г. десетте най-големи кредити на клиенти представляват 6.27 % от портфейла на Групата нетно от провизии (2017 г.: 6.40 %).

19 Придобити активи от обезпечения

	2018 г.	2017 г.
Активи		
Иззети активи		
Отчетна стойност	10,981	15,457
Натрупана обезценка	(878)	(899)
Общо придобити активи от обезпечения	10,103	14,558

20 Активи и пасиви, държани за продажба

През 2018 г. Банката е рекласифицирала придобитите срещу дълг активи от категория активи за продажба в категория придобити активи от обезпечения.

Към 31 декември 2018 г. иззетите от Групата активи по прекратени или просрочени договори за кредити са в размер на 10,103 хил. лева, нетно от обезценка (2017 г.: 14,558 хил. лева). Групата е начислила обезценка в размер на 878 хил. лева към 31 декември 2018 г. (2017 г.: 899 хил. лева), като позицията иззети активи е представена нетно от извършената обезценка.

През 2018 г. чрез продажба Групата е релизирана активи, отчитани в тази категория, на стойност 5,272 хил. лева (2017 г.: 599 хил. лева). Няма отписана обезценка по тези активи (2017 г.: 442 хил. лева). През 2018 г. Групата не е придобивала активи, които да класифицира като придобити активи от обезпечения (2017 г.: 84 хил. лева).

Групата има намерение да реализира придобитите активи от обезпечението чрез продажба в рамките на следващи отчетени периоди, в зависимост от възможностите на пазара и при постигане на най-добра цена.

31 декември 2018 година

Всички суми са представени в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**20 Активи и пасиви, държани за продажба (продължение)**

Движението в обезценката на придобити активи от обезпечения е, както следва:

Общо
Към 1 януари 2017 г.
Начислена обезценка
Отписана обезценка
Към 31 декември 2017 г.
Начислена обезценка
Отписана обезценка
Към 31 декември 2018 г.
878

В таблицата по-долу е представена информация за справедливата стойност на активите държани за продажба, в зависимост от предназначението на имота:

	2017 г.
Вид иззет актив	
Търговски (сгради и земи)	9,639
Земя	5,889
Машини и съоръжения	327
Общо иззети активи	15,855

През 2018 г. и 2017 г. няма трансфери в или от ниво на юрархията на справедливата стойност. Количествена информация за оценка на справедливата стойност на активи, държани за продажба, чрез използването на значителни ненаблюдавани входящи данни (Ниво 3):

Вид активи за продажба	Оценител- ски метод	Значителни ненаблюдава- ни входящи данни	Интервал (средио- претеглено) за 2017 г.	Значителни ненаблюдавани входящи данни
Земя	МПП	Цена на кв.м	€9.25 - €850.52 (€171.65)	Значително нарастване на цена на кв.м. ще доведе до по-висока справедлива стойност.
				Значително нарастване на цена на кв.м. ще доведе до по-висока справедлива стойност.
Търговски (сгради и земи)	МПР	Цена на кв.м	€352.24 - €806.65 (€540.67)	Значително нарастване на цена на кв.м. ще доведе до по-висока справедлива стойност.
				Значително нарастване на цена на кв.м. ще доведе до по-висока справедлива стойност.
МКБПП		Цена на кв.м		Значително нарастване на цена на кв.м. ще доведе до по-висока справедлива стойност.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**20 Активи и пасиви, държани за продажба (продължение)**

Остатъчният метод (МОС) се използва за определяне на пазарната стойност на урегулиран поземлен имот, когато има налични данни за показателите на застрояване, съгласно действащ устройствен план. Остатъчната стойност се извежда, след като се отчете пазарната стойност на завършена сграда (предмет на бъдещо застрояване) и от нея се приспаднат всички видове разходи, свързани с предприемаческата инициатива, както и печалбата на предприемача, и цената на риска за този вид бизнес. Пазарната стойност в случая представлява осъвременена стойност на нетния резултат в края на предприемаческия цикъл.

Методът на веществата стойност (МПР) е основен при определяне на справедливата стойност на сгради, „които са в процес на строеж, не са в експлоатация и/или се нуждаят от строително-ремонтни работи, за да могат да бъдат използвани по предназначение“. Методът се базира на калкулиране на възстановителната стойност на сградата към момента на оценката. За целта се използва единична цена на квадратен метър разгъната застроена площ или цена на кубичен метър застроен обем на ново изградени обекти с аналогично функционално предназначение, конструкция, особености на изпълнение на допълнителните, довършителни, инсталационни и други работи. Единичната цена включва разходите по проектиране и всичките разходи по изграждането на обекта. За единични цени се ползват публикуваните еталонни строителни цени, средни за страната. Пазарната стойност на имота е неговата амортизирана възстановителна стойност, при която са отразени влиянието на обезценяването от възраст, строителни недостатъци и повреди (разходи за завършване, ако е ново строителство), функционално и икономическо обезценяване. Към така определената стойност на сградата се прибавя пазарната стойност на правото на строеж/прилежаща парцел. Строителните недостатъци и повреди и икономическото обезценяване се определят в проценти от възстановителната стойност на постройката, на базата на експертен оглед и налична информация.

При метода на пазарния подход (МПП) се извежда индикативна стойност, като се сравнява актива - предмет на оценката, с идентични или сходни активи, за които е налична ценова информация. Ако към датата на оценката, липсват актуални сделки с аналогични имоти, методът се основава на приети допускания. Използваната информация се взема от обяви и информация за подобни обекти от агенции за недвижими имоти и публикации на оферти в специализирани сайтове. Правят се допълнителни корекции за функционалност, големина, местоположение и др. Използват се актуални за периода на оценката пазарни аналоги. Допълнително се прави корекция за офертни цени, поради „ограниченото търсене и трудната реализация на подобни сделки“. При определянето на крайната справедлива стойност на имота, се взема осреднена от използваните коригирани аналоги единична стойност, която се умножава по общата площ на оценявания имот.

При метода на капитализиране на бъдещите парични приходи (МКБПП), справедливата стойност произтича от естеството и възможността на обекта, които позволяват, сега и в бъдеще, собствениците му да извлечат приходи от него, чрез отдаването му под наем, по пазарни цени, актуални към датата на оценката. Месечният наем се прогнозира след направено проучване на пазара на наемните отношения при подобни обекти в съответния район. Необходимите оперативни разходи, разходи за стопанисване, данъци и такси, се определят експертно като процент от брутния приход и са обичайните разходи за поддръжката на сгради на аналогична възраст и сходна големина.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**21 Нематериални активи**

	Софтуер	Други	Общо
Сaldo на 1 януари 2017 г.			
Отчетна стойност	5,304	117	5,421
Натрупана амортизация	(3,792)	-	(3,792)
Балансова стойност	1,512	117	1,629
Година, приключваща на 31 декември 2017 г.			
Балансова стойност в началото на годината	1,512	117	1,629
Новопридобити активи	1,942	718	2,660
Отписани активи	-	-	-
Трансфери	477	(472)	5
Курсови разлики	(13)	-	(13)
Разходи за амортизация	(740)	-	(740)
Балансова стойност в края на годината	3,178	363	3,541
Към 31 декември 2017 г.			
Отчетна стойност	7,617	363	7,980
Натрупана амортизация	(4,439)	-	(4,439)
Балансова стойност в края на годината	3,178	363	3,541
Година, приключваща на 31 декември 2018 г.			
Балансова стойност в началото на годината	3,178	363	3,541
Новопридобити активи	1,088	2,854	3,942
Отписани активи	-	-	-
Трансфери	-	-	-
Курсови разлики	-	-	-
Разходи за амортизация	(1,034)	-	(1,034)
Балансова стойност в края на годината	3,232	3,217	6,449
Към 31 декември 2018 г.			
Отчетна стойност	8,573	3,217	11,790
Натрупана амортизация	(5,342)	-	(5,342)
Балансова стойност в края на годината	3,232	3,217	6,449

През 2018 г. няма отписани нематериални активи (2017 г.: няма).

Към края на 2018 г. отчетната стойност на нематериалните активи, които са напълно амортизирани, но все още са в експлоатация е 3,518 хил. лева (2017 г.: 2,790 хил. лева).

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

22 Имоти и оборудване	Сгради	Оборудване	Автомобили	Подобрения на наети активи	Общо
Към 1 януари 2017 г.					
Отчетна стойност	11,114	7,049	3,050	553	21,766
Натрупана амортизация	(1,120)	(5,262)	(2,291)	(351)	(9,024)
Балансова стойност	9,994	1,787	759	202	12,742
Година, приключваща на 31 декември 2017 г.					
Балансова стойност в началото на периода	9,994	1,787	759	202	12,742
Новопридобити активи	61	830	37	63	991
Отписани активи	(354)	-	(259)	-	(613)
Обезценка	-	-	1,543	-	1,543
Курсови разлики	(146)	(9)	(14)	-	(169)
Разходи за амортизация	(338)	(724)	(1,873)	(84)	(3,019)
Балансова стойност в края на периода	9,217	1,884	193	181	11,475
Към 31 декември 2017 г.					
Отчетна стойност	10,661	7,776	1,619	614	20,670
Натрупана амортизация	(1,444)	(5,893)	(1,426)	(432)	(9,195)
Балансова стойност	9,217	1,884	194	181	11,475
Година, приключваща на 31 декември 2018 г.					
Балансова стойност в началото на годината	9,217	1,884	194	181	11,475
Новопридобити активи	193	936	20	171	1,319
Отписани активи	-	-	(20)	-	(20)
Трансфери	-	-	-	-	-
Курсови разлики	(7)	(3)	(1)	-	(10)
Разходи за амортизация	(328)	(765)	(62)	(118)	(1,273)
Балансова стойност в края на годината	9,075	2,052	132	234	11,493
Към 31 декември 2018 г.					
Отчетна стойност	10,796	8,548	1,546	785	21,675
Натрупана амортизация	(1,721)	(6,496)	(1,414)	(551)	(10,181)
Балансова стойност	9,075	2,052	132	234	11,493

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**22 Имоти и оборудване (продължение)**

През 2018 г. няма отписано оборудване. През 2017 г. е отписано оборудване с отчетна стойност 4 хил. лева и натрупана амортизация по него 4 хил. лева. През 2018 г няма отисани сгради. През 2017 г е отисана сграда с отчетна стойност 354 хил. лева и натрупана амортизация в размер на 354 хил. лева. През 2018 г. са отписани автомобили с отчетна стойност 20 хил. лева и натрупана амортизация по тях 20 хил. лева. През 2017 г. са отписани автомобили с отчетна стойност 1 391 хил. лева и натрупана амортизация по тях 1 132 хил. лева.

Към края на 2018 г. отчетната стойност на имотите и съоръженията, които са напълно амортизириани, но все още са в експлоатация е 5,891 хил. лева (2017 г.: 3 793 хил. лева).

23 Други активи

	2018 г.	2017 г.
Разходи за бъдещи периоди	2,460	986
Други вземания	1,862	1,792
Вземания от доставчици	1,754	435
Други данъци и държавни агенции	928	787
Обезпечение MasterCard	884	841
Вземания по застраховки	627	9
Депозити за наем	331	304
ДДС за възстановяване	209	216
Съдебни такси	-	82
 Общо други активи	9,054	5,452

Към 31 декември 2018 г. и 31 декември 2017 г., другите вземания са нито просрочени, нито обезценени . и са класифицирани във Фаза 1. Другите финансови активи включват месечни вземания по договори за цесии.

24 Привлечени средства от банки

	2018 г.	2017 г.
Получени заеми депозити от банки	5,033	-
 Общо привлечени средства от банки	5,033	-

Привлечените средства от банки към 31 декември 2018 г. включват краткосрочен депозит с лихвен процент 2,85%.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**25 Привлечени средства от клиенти**

	2018 г.	2017 г.
Корпоративни клиенти		
- текущи/разплащателни сметки	34,377	38,866
- срочни депозити	57,274	67,094
Физически лица		
- текущи/разплащателни сметки	41,734	35,601
- срочни депозити	396,548	361,352
Общо привлечени средства от клиенти	529,933	502,913

Към края на 2018 г. привлечените средства от клиенти включват начислени задължения по лихви за 2,313 хил. лева (2017 г.: 2,450 хил. лева), със среден лихвен процент 1,8% (2017 : 1,6%)

26 Други привлечени средства

	2018 г.	2017 г.
ДФ „Земеделие“	112	502
Общо други привлечени средства	112	502

В края на 2018 г. в дългосрочно привлечените средства са включени начислени лихви за 0,07 хил. лева (2017 г.: 0,3 хил. лева).

Привлечените средства от ДФ „Земеделие“ са с 2 % приложим фиксиран лихвен процент.

27 Други пасиви

	2018 г.	2017 г.
Предплатени погасителни вноски по кредити, отпуснати на физически лица	13,427	12,819
Задължения към търговци и доставчици	11,864	10,128
Задължения към персонал	4,104	4,283
Провизии за неизползвани отпуски	1,285	1,056
Други задължения	885	1,772
Задължения за данъци, различни от данък върху доходите	792	854
Преводи за изпълнение	639	1
Провизии за дефинирани доходи на персонала	196	-
Общо други пасиви	33,192	30,913

Предплатените погасителни вноски по кредити, отпуснати на физически лица, представляват вноски, за които не е настъпил падеж. При поискване от клиента, Групата е длъжна да върне сумите на съответния кредитополучател. Към 31 декември 2018 г. няма начислени провизии по съдебни искове (2017 г.: няма). Другите финансни пасиви представляват задължения към търговци и доставчици.

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**28 Условни пасиви и неотменими ангажименти**

Условните пасиви на Групата са свързани с поети от нея ангажименти по кредити, кредитни линии, акредитиви и гаранции, предназначени да посрещнат изискванията на клиентите.

Условните пасиви по предоставяне на кредити и кредитни линии от Групата са договорени задължения в определен срок определена сума да се предоставя безотказно на клиента, съгласно уговорките в частта за усвояване на договора за кредит, както и задължение непрекъснато да поддържа наличности до размери уговорени в договорите за кредитни линии. С изтичането на фиксираната крайна дата на задължението, независимо от това дали те са усвоени или не, отпада и условният ангажимент на Групата.

Гаранциите и акредитивите задължават Групата при необходимост да направи плащане от името на клиента – в случай на невъзможност от негова страна да изпълни задълженията си в срока на договора. Тогава Групата признава провизията във финансовите си отчети за периода, през който е настъпила промяната.

Условните пасиви и неотменими ангажименти (с изключение на ангажиментите по оперативен лизинг) на Групата към 31 декември 2018 г. и 31 декември 2017 г. са както следва:

	2018 г.	2017 г.
Гаранции		
Корпоративни клиенти	938	1,285
Неусвоени кредитни ангажименти		
Корпоративни клиенти	6,428	6,114
Физически лица	<u>23,120</u>	<u>15,310</u>
Общо условни пасиви и неотменими ангажименти	30,486	22,709

29 Заложени активи

Към 31 декември 2018 г. Групата е заложила като обезпечение предоставени депозити в чужди банки в размер на 2,338 хил. лева (2017 г.: 8,695 хил. лева) и в местни банки в размер на 5,983 хил. лева (2017 г.: няма) срещу сключените деривативни договори (валутни суапи) представляващи сделки за икономически хедж на открития валутен рисков. Групата не може да се разпорежда с предоставените като обезпечение депозити преди изтичане на срока на договора за икономически хедж. Резултатът от хеджирането на валутния рисков към 31 декември 2018 г. и 31 декември 2017 г. е показан в бележка 26. Другите активи представляват гаранционен депозит в полза на Мастеркард в размер на 884 хил. лева (2017 г.: 841 хил. лева). лв.

	2018 г.	2017 г.
Представени средства в чуждестранни банки	2,338	8,695
Представени средства в местни банки	5,983	-
Други активи	<u>884</u>	<u>841</u>
Общо заложени активи	9,205	9,536

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**30 Собствен капитал**

Към 31 декември 2018 г. общият регистриран брой обикновени безналични акции е 81,600,000 (2017 г.: 81,600,000), всяка от които е с номинална стойност от 1 лев. Всички акции са изцяло платени и с равни права на глас.

Ръководството на Групата не е променяло своята методология за управление на капитала спрямо 2017 г.

Основен капитал

Следващата таблица представя основните акционери в Групата към края на 2018 г. и 2017 г.:

	31 декември 2018 г. лв.	(%)	31 декември 2017 г. лв.	(%)
Ти Би Ай Еф Файненшъл Сървисиз Б.В.	81,600,000	100.00%	81,600,000	100.00%
Общо	81,600,000	100.00%	81,600,000	100.00%

Резерв от преизчисление на отчети на чуждестранни дейности

Резервът от преизчисление на отчети на чуждестранни дейности към 31 декември 2018 г. е на стойност (810) хил. лв., (2017 г.: (896) хил. лева) съдържа преоценката на дейността на клона на Групата в Румъния от функционалната му валута – нова румънска лея до валутата на представяне на Групата – български лева.

Преоценъчен резерв

Преоценъчният резерв от финансови активи, отчитани по справедлива стойност в друг всеобхватен доход включва нереализираните печалби и загуби от изменението на справедливата стойност на инструментите, като годишното изменение се включва в отчета за всеобхватния доход. Към 31 декември 2018 г. натрупаният преоценъчен резерв е на стойност (715) хил. лева (2017 г.: 231 хил. лв.).

Законови резерви

Съгласно Търговския закон, Групата е длъжна да образува фонд Резервен в размер не по-малък от 1/10 от печалбата, която се отделя, докато средствата във фонда стигнат 1/10 или по-голяма част от капитала, определена от устава.

В случай, че сумата във фонд Резервен спадне под минимума, Групата трябва да попълни разликата така, че да възстанови минималното ниво в рамките на две години. Съгласно разпоредбите на банковото законодателство, банките не могат да изплащат дивиденти преди да направят необходимите вноски. Към 31 декември 2018 г. фонд Резервен е в размер на 8,392 хил. лева (2017 г.: 8,392 хил. лева).

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**31 Парични средства и парични еквиваленти**

	2018 г.	2017 г.
Парични средства по сметки в централни банки, различни от МЗР (Бел. 12)	68,922	121,644
Предоставени средства на други банки (Бел. 13)	8,799	12,479
Общо парични средства и парични еквиваленти	77,721	134,123

Предоставените депозити в чуждестранни банки, които Групата е предоставила като обезпечение не са включени в парични средства и парични еквиваленти, както е оповестено в Бележка 29.

Следващата таблица обобщава промените в пасивите, произтичащи от финансова дейност, в това число както промени, свързани с парични потоци, така и непарични промени, като съдържа равнение между началните и крайните салда в отчета за финансовото състояние на пасивите, произтичащи от финансова дейност за годината, завършваща на 31 декември 2018 г.

	1 януари 2018 г.	Входящи парични потоци	Изходящи парични потоци	Ефект от промените във валутни курсове	Начисления по метода на ефективен лихвен процент	Нови лизингови договори	Други	31 декември 2018 г.
Текущи лихвоносни заеми и привлечени средства	502	-	390	-	-	-	-	112
Общо пасиви от финансова дейност	502	-	390	-	-	-	-	112
	1 януари 2017 г.	Входящи парични потоци	Изходящи парични потоци	Ефект от промените във валутни курсове	Начисления по метода на ефективен лихвен процент	Нови лизингови договори	Други	31 декември 2017 г.
Текущи лихвоносни заеми и привлечени средства	924		422	-	-	-	-	502
Общо пасиви от финансова дейност	924		422	-	-	-	-	502

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**32 Сделки със свързани лица**

Транзакциите със свързани лица се извършват в нормалния ход на бизнес дейността на Групата на принципа на равнопоставеност и независимост на страните и се извършват по договорени цени. Те включват основно кредити и депозити, както и закупуване на вземания с цел инвестиране на свободните средства на Групата. Към 31 декември 2018 г. Групата не е заделяла провизии за просрочени вземания, свързани със суми, предоставени на свързани лица (2017 г.: няма). Такава оценка се извършва всяка година, чрез анализ на финансовото състояние и пазара, на който оперират свързаните лица.

Други свързани лица

Запло ИФН С.А.и 4Финанс АБ са други свързани лица на Групата, тъй като са под общ контрол на крайната компания-майка.

Компания - майка

Към 31 декември 2018 г., Групата се контролира от ТИ БИ АЙ ЕЙ Файненшъл Сървисиз Б.В. (регистрирано в Холандия), което притежава 100 % от обикновените безналични акции на Банката.

Крайна компания-майка

Крайната компания майка е Тирона Лимитед, Кипър.

Балансите и сделките със свързани лица от Групата Ти Би Ай Еф, както и свързаните приходи и разходи са, както следва:

31 декември 2018 г.	Дружество майка	Други свързани лица	Общо
Дългови ценни книжа	10,716	-	10,716
Предоставени кредити		49	49
Привлечени средства	60	1,798	1,858
Покупка на вземания	-	548	548
Приходи от лихви	1,048	-	1,048
Приходи от такси и комисионни	1	610	611
31 декември 2017 г.	Дружество майка	Други свързани лица	Общо
Дългови ценни книжа	9,837	-	9,837
Привлечени средства	280	-	280
Покупка на вземания	-	1,789	1,789
Приходи от лихви	963	-	963
Приходи от такси и комисионни	2	-	2

За 2018 г. се включват транзакции със Запло ИФН С.А, а през 2017 г. се включват транзакции с 4ФИНАС АБ Швеция.

За 2018 г. общата сума изплатена като възнаграждение на ключовия управленски персонал е 1 073 хил. лева (2017 г.: 766 хил. лева). Ключовият управленски персонал включва членовете на Управителен и Надзорен съвет. Към 31 декември 2018 г. начислени, но неизплатени възнаграждения на директорите и ключовия управленски персонал възлизат на 1,369 хил. лева (2017 г.: 1,467 хил. лева) и са краткосрочни по своя характер. Не са изплащани други придобивки на ръководството вкл. пенсионни планове, плащания базирани на акции и други.

31 декември 2018 година

Всички суми са представени в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)

33 Оповестяване по чл. 70 от ЗКИ

Предоставените данни са към 31 декември 2018 г. и не включват консолидационни елиминации:

Наименование:	Описание на дейността:	Седалище:	Размер на оборота*:	Брой служители:	Печалба преди данъци:	Начислен данък:	Доходност на активите:
България:							
:							
Ти Би АЙ Банк ЕАД България	Корпоративно и потребителско кредитиране, публично привличане на влогове и други възстановими средства, посредник по инвестиционна дейност, платежни услуги, търгуване за собствена сметка или за сметка на клиенти с чуждестранна валута и благородни метали, гаранционни сделки, други подобни дейности, определени с наредба на Българската Народна Банка	София	139,333	859	32,178	2,711	5%
Румъния:							
:							
Ти Би АЙ Банк - клон Румъния ТИ БИ АЙ КРЕДИТ АЙ ЕФ ЕН С.А. Румъния	Корпоративно и потребителско кредитиране, публично привличане на влогове и други възстановими средства, платежни услуги, търгуване за собствена сметка или за сметка на клиенти с чуждестранна валута и благородни метали, гаранционни сделки, други подобни дейности, определени с наредба на Национална Банка на Румъния	Букурещ	13,463	134	(4,032)	0	-2%
Румъния ТИ БИ АЙ ЛИЗИНГ АЙ ЕФ ЕН С.А. Румъния	Потребителско кредитиране	Букурещ	44,800		(3,552)	1,583	-14%
	Представяне на активи на финансова лизинг	Букурещ	2,240	616	791	125	9%

31 декември 2018 година

Всички суми са представени в хиляди лева, освен ако не е посочено друго

Пояснителни бележки към консолидирания финансов отчет (продължение)**33 Оповестяване по чл. 70 от ЗКИ (продължение)**

Предоставените данни са към 31 декември 2017 г. и не включват консолидационни елиминации:

Наименование:	Описание на дейността:	Седалище:	Размер на оборота*:	Брой служители:	Печалба преди данъци:	Начислен данък:	Доходност на активите:
България:							
:							
Ти Би Ай Банк ЕАД България	Корпоративно и потребителско кредитиране, публично привличане на влогове и други възстановими средства, посредник по инвестиционна дейност, платежни услуги, търгуване за собствена сметка или за сметка на клиенти с чуждестранна валута и благородни метали, гаранционни сделки, други подобни дейности, определени с наредба на Българската Народна Банка	София	97,494	733	35,158	3,321	5%
Румъния:							
Ти Би Ай Банк - клон Румъния	Корпоративно и потребителско кредитиране, публично привличане на влогове и други възстановими средства, платежни услуги, търгуване за собствена сметка или за сметка на клиенти с чуждестранна валута и благородни метали, гаранционни сделки, други подобни дейности, определени с наредба на Национална Банка на Румъния	Букурещ	12,518	105	(1,287)	0	0%
ТИ БИ АЙ КРЕДИТ АЙ ЕФ ЕН С.А. Румъния	Потребителско кредитиране	Букурещ	48,173	736	7,262	1,370	14%
ТИ БИ АЙ ЛИЗИНГ АЙ ЕФ ЕН С.А. Румъния	Предоставяне на активи на финансов лизинг	Букурещ	2,759	19	1,597	201	27%

34 Събития след датата на баланса

На 28 март 2019 г. ТИ БИ АЙ Банк ЕАД сключи договор с Компанията майка за придобиване на 100 % от егистрирания капитал на 4финанс ЕООД в размер 8,100,000 (осем милиона и сто хиляди) дружествени дялове. Цената на придобиване е в размер на 2,686 хил. евро (5,253 хил. лева) и ще бъде изплатена 5 работни след одобрение на БНБ.

На 28.03.2019 г. Групата изплати сумата от 8,000 хил. евро, като дивидент на ТИ БИ АЙ ЕЙ Файненшъл Сървисис Б.В.

Освен по-горе упоменатите, няма други съществени събития след датата на баланса, които да изискват корекции или оповестяване във финансовия отчет към 31 декември 2018 г.

